
EEN CHRISTELIJKE ONTGROENING

*De morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke
studentenverenigingen.*

Naam:

Jolinde Lucas

Studentnummer:

1082129

Begeleider:

dr. J. Kregting

Aantal woorden:

18.842

Een scriptie ter verkrijgen van de graad "Master of arts" in de theologie en religiewetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen

JUNE 30, 2024

RADBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

BETROUWBAARHEIDSVERKLARING

Hierbij verklaar en verzeker ik, Jolinde Lucas, dat deze scriptie zelfstandig door mij is opgesteld, dat geen andere bronnen en hulpmiddelen zijn gebruikt dan die door mij zijn vermeld en dat de passages in het werk waarvan de woordelijke inhoud of betekenis uit andere werken – ook elektronische media – is genomen door bronvermelding als ontlening kenbaar gemaakt worden.

DANKWOORD

Deze masterscriptie had ik nooit in mijn eentje kunnen schrijven. Ik wil daarom de volgende mensen bedanken die deze scriptie mogelijk hebben gemaakt.

Allereerst wil ik graag mijn scriptiebegeleider Joris Kregting bedanken voor zijn hulpvaardigheid, goede inzichten, adviezen en geduld bij het begeleiden van mijn scriptieproces. Ik wil graag IFES bedanken voor de mogelijkheid om met hen samen te werken en zo een grotere respons te krijgen, met name Rieke Lindeboom voor de mogelijkheden die zij bood in de promotie van dit onderzoek. Ook wil ik alle christelijke verenigingen bedanken voor hun medewerking en alle respondenten die deel hebben genomen aan dit onderzoek. Dankzij jullie tijd en vertrouwen is er nu een onderzoek over christelijke studentenontgroeningen.

Verder wil ik graag al mijn vrienden en huisgenoten bedanken bij wie ik deze tijd mijn verhaal kwijt kon en aan wie ik mij heb kunnen optrekken. In het bijzonder wil ik Aniek en Kirsten bedanken die vaak mijn studiematjes waren tijdens in de bibliotheek, waardoor het schrijven van een scriptie daadwerkelijk een leuke bezigheid werd. Tot slot wil ik mijn familie bedanken, met name mijn ouders die mij gesteund hebben tijdens het scriptieproces. Dankzij jullie aanmoediging en geloof in mij heb ik dit proces kunnen volbrengen.

Ik wil jullie allemaal heel erg bedanken, zonder jullie was deze scriptie niet mogelijk geweest.

ABSTRACT

Deze master scriptie onderzoekt de morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen in Nederland. Het doel van het onderzoek is om te begrijpen waarom ontgroeningen plaatsvinden en hoe deze zich verhouden tot de christelijke identiteit van deze verenigingen. Het onderzoek is opgebouwd uit een literatuuronderzoek en een empirisch kwantitatief onderzoek. In het literatuuronderzoek worden ontgroeningen geanalyseerd als initiatierituelen met historische en sociale functies, terwijl christelijke studentenverenigingen worden besproken in de context van hun rol in de socialisatie en geloofspraktijk van studenten.

Het empirisch onderzoek omvat een enquête onder bestuursleden van christelijke studentenverenigingen in Nederland. De enquête onderzoekt de vorm en inhoud van ontgroeningen, de christelijke identiteit van de verenigingen, en de relatie tussen ontgroeningen en de christelijke identiteit. De resultaten tonen aan dat ontgroeningen variëren van lichte tot zware activiteiten, met gedragscodes om excessen te voorkomen. De christelijke identiteit wordt binnen de verenigingen op verschillende manieren ingevuld, waarbij christelijke waarden en normen centraal staan. Bestuurders geven aan dat ontgroeningen vaak worden aangepast om in lijn te blijven met christelijke waarden, hoewel er interne discussies blijven bestaan over de aard en vorm van deze rituelen.

Concluderend, blijft er een delicate balans bestaan tussen het handhaven van de tradities van ontgroeningen en het behouden van een christelijke identiteit. De morele overwegingen variëren, maar de meeste verenigingen proberen een evenwicht te vinden dat hun christelijke waarden respecteert en tegelijkertijd de ontgroening laat voortbestaan.

Keywords: ontgroeningen, christelijke studentenverenigingen, morele overwegingen, christelijke identiteit, socialisatie, Nederland

INLEIDING

Betrouwbaarheidsverklaring	1
Dankwoord.....	2
Abstract.....	3
Inleiding.....	4
1. Onderzoeksopzet	6
1.1 Probleemstelling	6
1.2 Doelstelling	7
1.3 Vraagstelling.....	8
1.4 Opbouw.....	8
2. Ontgroening en christelijke identiteit, literatuuronderzoek.....	10
2.1 Methode	10
2.2 Waarom zijn er studentenontgroeningen?	12
2.2.1 De historie van studentenontgroeningen.....	12
2.2.2 De effecten van ontgroeningen	20
2.2.3 Samenvatting	24
2.3 Waarom bestaan er christelijke studentenverenigingen?.....	26
2.3.1 Studenten socialisatie	26
2.3.2 Christelijke socialisatie en moraliteit	27
2.3.3 Soorten christelijke studentenverenigingen in Nederland	31
2.3.4 Samenvatting	36
3. Ontgroeningen en christelijke identiteit, een enquête onder besturen	38
3.1 Methode	38
3.1.1 Populatie	38
3.1.2 Benadering	39
3.1.3 Opzet enquête	40
3.1.4 Ethische kwesties	40
3.1.5 Respons	41
3.2 Hoe ziet een ontgroening van een christelijke studentenvereniging er uit?.....	43
3.2.1 Algemeen	43
3.2.2 Aantallen	43
3.2.3 Gedragscode	44
3.2.4 Zwaarte van de ontgroening.....	45
3.2.5 Verenigingen zonder ontgroening	46

3.2.6	Samenvatting	47
3.3	Wat is de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging en hoe wordt die vormgegeven?	48
3.3.1	Christelijke stromingen en activiteiten	48
3.3.2	Onderscheidende aspecten	50
3.3.3	Samenvatting	50
3.4	Hou verhoudt een ontgroening zich tot de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging?	51
3.4.1	Zichtbaarheid christelijke identiteit	51
3.4.2	Overeenstemming met de christelijke identiteit	53
3.4.3	Interne discussies omtrent ontgroeningen	57
3.4.4	Samenvatting	58
4.	Conclusie en discussie	60
4.1	Maatschappelijke context	60
4.2	Conclusies	61
4.3	Aanbevelingen	62
4.4	Beperkingen en suggesties voor vervolgonderzoek	63
	Bijlage I – Informatiemail besturen	66
	Bijlage II – Bijlage bij de informatiemail	67
	Bijlage III – Enquêtevragen	69
	Literatuur	77

1. ONDERZOEKSOPZET

1.1 PROBLEEMSTELLING

Ontgroeningen bij studentenverenigingen komen al vele jaren negatief in het nieuws. Zo was er de roetkapaffaire in 1965 bij het Utrechtse studentengezelschap Tres Faciunt Colegium en het overlijden van een student na een epileptische aanval in 1997 bij een studentenhuis van Vindicat.¹ Daarnaast zijn er nog vele andere voorbeelden van ontgroeningsschandalen zoals haren die in vlam worden gezet, geweldsincidenten en een incident dat leidde tot hoofdletsel.^{2,3,4} Na het voorval van een hersenletsel bij een ontgroening bij Vindicat werden er in de Tweede Kamer vragen gesteld over ontgroeningen en het landelijk reglement daarover.^{5,6} Het vermoeden is wel dat dit uitzonderingen zijn en dus geen representatief beeld schetst van alle studentenontgroeningen die in Nederland plaatsvinden.

Er zijn ook veel christelijke studentenverenigingen in Nederland die een ontgroening uitvoeren. Dit is interessant vanwege de negatieve berichten dat een ontgroening mensonterend zou zijn.⁷ Dit zou in contrast kunnen staan met de christelijke traditie van deze verenigingen, waarin morele waarden als naastenliefde belangrijke aspecten zijn. Onder naastenliefde wordt vaak verstaan 'heb uw naasten lief als uzelf.'⁸ Dit lijkt op het eerste gezicht te schuren met de praktijken van een ontgroening waarbij het beeld vaak is dat studenten tijdens hun ontgroening onmenselijk worden behandeld en onderdanig behoren te zijn aan hun ontgroeners. De vraag hoe ontgroeningen en de morele waarden van christelijke studentenverenigingen samengaan is daarom interessant om te onderzoeken.

Er is in Nederland nog weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar studentenontgroeningen. Vanwege dit tekort en de geheimhouding die vaak gepaard gaat met ontgroeningen is er ook weinig

¹ "Ontgroeningen in Nederland: van slachtafval tot kippenseks," NOS nieuws, updated 29 September, 2016, <https://nos.nl/artikel/2135059-ontgroeningen-in-nederland-van-slachtafval-tot-kippenseks>.

² "Naakt in glasscherven en haren in brand bij ontgroening: TU waarschuwt na schandalen bij studenten," accessed August 23, 2022, <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4616256/naakt-in-glasscherven-en-haren-in-brand-bij-ontgroening-tu-waarschuwt-na-schandalen-bij-studenten>.

³ "Amsterdams studentencorps staakt ontgroening na geweldsincidenten," NOS nieuws, updated 3 September, 2021, <https://nos.nl/artikel/2396356-amsterdams-studentencorps-staakt-ontgroening-na-geweldsincidenten>; nieuws, "Amsterdams studentencorps staakt ontgroening na geweldsincidenten."

⁴ "Student loopt hoofdletsel op bij ontgroening Vindicat," NOS nieuws, updated 28 September, 2016, <https://nos.nl/op3/artikel/2134817-student-loopt-hoofdletsel-op-bij-ontgroening-vindicat>.

⁵ NOS nieuws, "Student loopt hoofdletsel op bij ontgroening Vindicat."

⁶ "Schriftelijke vragen: Ontgroeningen door studentenverenigingen van studenten aan universiteiten en hogescholen," Tweede kamer der statengeneraal, Accessed 27 January, 2023, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2016Z17827&did=2016D36745>.

⁷ "Mensonterend, slapen in een kelder waarin is gepoept," NOS nieuws, updated 4 October, 2016, <https://nos.nl/artikel/2135831-mensonterend-slapen-in-een-kelder-waar-in-is-gepoept>.

⁸ David Hicks, "The Christian Dimensions of Morality," *Studies in Christian ethics* 9, no. 2 (1996): 31-35.

informatie beschikbaar over studentenontgroeningen in Nederland. Dit heeft als gevolg dat ontgroeningen vaak worden voortgezet op de manier waarop ze altijd zijn vormgegeven. Dit geldt ook voor de ontgroeningen bij christelijke studentenverenigingen.

Landelijk zijn er 61 christelijke studentenverenigingen met ledenaantallen variërend tussen de 10 en 500. Van deze christelijke verenigingen hebben 42 een ontgroening.⁹ Het kan per vereniging en persoon verschillen hoe heftig deze ontgroening wordt ervaren. Toch ontstaat de vraag hoe deze christelijke verenigingen hun christelijke identiteit laten overeenkomen met hun ontgroening. Om deze redenen houdt deze scriptie zich bezig met morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen.

1.2 DOELSTELLING

1.1.1 Wetenschappelijke doelstelling

Het doel van dit onderzoek is enerzijds om bij te dragen aan theorievorming over de morele overwegingen bij christelijke studentenontgroeningen. Hiermee wordt gepoogd iets bij te kunnen dragen in de kennisleemte op het gebied van ontgroeningen bij christelijke studentenverenigingen zodat dit onderwerp op een wetenschappelijke manier kan worden bestudeerd. Door middel van een empirisch onderzoek is het doel om een 0-meting te krijgen van de huidige opvattingen over de samenhang van een studentenontgroening en de christelijke identiteit. Hopelijk kan deze scriptie een begin zijn voor meer onderzoek over dit onderwerp.

1.1.2 Beleidsmatige doelstelling

Daarnaast poogt dit onderzoek inzicht te bieden aan christelijke studentenverenigingen op het gebied van hun morele overwegingen over hun ontgroening. De hoop is dat deze inzichten in morele overwegingen gebruikt kunnen worden om christelijke studentenontgroening op een moreel christelijk verantwoordelijke manier in te kunnen vullen. Zo hoopt deze scriptie een bijdrage te kunnen leveren in de beleidsvorming op het gebied van christelijke studentenontgroeningen. Door middel van een 0-meting poogt dit onderzoek zichtbaar te maken of een ontgroening en de christelijke identiteit met elkaar kunnen schuren en op welke gebieden dit zou schuren. Met de hoop dat daar in toekomstig beleid rekening mee gehouden kan worden en een christelijke ontgroening op een wetenschappelijk onderbouwde manier ingevuld kan worden. Dit onderzoek wordt uitgevoerd op het terrein van het

⁹ "DILEMMA: Is een studentenontgroening christelijk?," BEAM EO, updated 17 September, 2021, <https://beam.eo.nl/artikel/dilemma-is-studentenontgroening-christelijk>.

studentenpastoraat en de ethiekondersteuning omdat dit onderzoek mogelijk inzichten kan bieden bij het maken van het toekomstig ontgroeningsbeleid voor een christelijke studentenverenigingen.

1.3 VRAAGSTELLING

De hoofdvraag van deze scriptie luidt als volgt:

Wat zijn de morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen?

Hierbij zijn de volgende deelvragen van belang:

- Waarom zijn er studentenontgroeningen?
- Waarom bestaan er christelijke studentenverenigingen?
- Hoe ziet een ontgroening van een christelijke studentenvereniging er uit?
- Wat is de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging en hoe wordt die vormgegeven?
- Hoe verhoudt een ontgroening zich tot de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging?

De eerste twee deelvragen worden met een literatuuronderzoek beantwoord. De antwoorden op deze vragen dienen een duidelijk beeld te geven van de ontstaansgeschiedenis, de positieve en negatieve effecten van een ontgroening en de socialisatie die optreedt bij (christelijke) studenten. De antwoorden op de laatste drie deelvragen zijn via (kwantitatief) empirisch onderzoek onder de bestuurders van christelijke studentenverenigingen verkregen.

1.4 OPBOUW

Dit onderzoek is opgebouwd uit verschillende hoofdstukken. Hoofdstuk 2 biedt een theoretisch kader van het onderwerp en beantwoordt de eerste twee deelvragen door middel van een literatuuronderzoek. Het hoofdstuk begint in 2.1 met een beschrijving van de methode van het literatuuronderzoek. Hierop volgt een literatuurstudie in 2.2 die de eerste deelvraag beantwoordt: (1) *Waarom zijn er studentenontgroeningen?* In paragraaf 2.3 is een literatuurstudie beschreven die de tweede deelvraag beantwoordt: (2) *Waarom bestaan er christelijke studentenverenigingen?* Elke paragraaf die antwoord geeft op een deelvraag bevat een samenvatting waarin de deelvraag concreet wordt beantwoord.

Hoofdstuk 3 bevat het (kwantitatief) empirisch onderzoek waar in paragraaf 3.1 de gebruikte methode wordt beschreven. De resultaten worden beschreven in de respectievelijke paragrafen 3.2, 3.3 en 3.4. Paragraaf 3.2 geeft antwoord op de derde deelvraag: (3) *Hoe ziet een ontgroening van een christelijke*

studentenvereniging er uit? Paragraaf 3.3 geeft antwoord op de vierde deelvraag: (4) Wat is de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging en hoe wordt die vormgegeven? Tot slot geeft paragraaf 3.4 antwoord op de vijfde deelvraag: (5) Hoe verhoudt een ontgroening zich tot de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging? Elk van deze drie paragrafen die een deelvraag beantwoorden, worden wederom afgesloten met een samenvatting waarin de deelvraag concreet wordt beantwoord.

Hoofdstuk 4 beantwoordt de hoofdvraag: *Wat zijn de morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen?* Daarnaast bevat hoofdstuk 4 de discussie.

2. ONTGROENING EN CHRISTELIJKE IDENTITEIT, LITERATUURONDERZOEK

Dit hoofdstuk bevat het literatuuronderzoek waarin de eerste twee deelvragen centraal staan. Dit zijn de vragen: (1) *Waarom zijn er studentenontgroeningen?* (2) *Waarom bestaan er christelijke studentenverenigingen?*

2.1 METHODE

Voor de beantwoording van deze deelvragen zijn secundaire data gebruikt zoals boeken, artikelen en andere gepubliceerde geschriften. Bij het verkrijgen van deze literatuur is gebruik gemaakt van verschillende zoekmachines zoals RuQuest, Google Scholar, ScienceDirect en Scopus. De begrippen die centraal staan zijn: ontgroening, studentenvereniging en christelijke identiteit.

In dit onderzoek is voor het begrip ‘ontgroeningen’ de definitie van Van Dale gehanteerd: *‘inwijden in een groep door te kleineren.’*¹⁰ Een ontgroening is een soort initiatie- of overgangsritueel voor studenten waarmee zij hun studententijd bij een studentenvereniging ingaan. Daarbij moet vermeld worden dat in paragraaf 2.2.2 veel Engelstalige literatuur is gebruikt. Omdat de Engelse term voor ontgroening ‘*hazing*’ een zwaardere betekenis heeft, is in deze paragraaf ook de definitie van Allan gebruikt: “Elke activiteit die wordt verwacht van iemand die zich bij een groep aansluit (of de volledige status in een groep behoudt) en wordt vernederd, gedegradeerd of mishandeld, ongeacht de bereidheid van de persoon om deel te nemen.”¹¹ Daarbij is ook de emotionele en/of fysieke schade uit de definitie van Hoover meegenomen omdat uit onderzoek bleek dat deze aspecten vaak aanwezig waren bij ontgroeningen.¹² De volgende zoektermen zijn voor dit begrip zijn gebruikt: ontgroening, initiatie, doop, groentijd en noviciaat.

Voor de erkenning van een studentenvereniging van de universiteit of hogeschool bestaan er verscheidende criteria.^{13,14,15} Deze criteria kunnen in detail verschillen van elkaar, maar over het

¹⁰ "Betekenis 'ontgroenen'," van Dale, accessed 27 January, 2023, <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/ontgroenen#.Y9Pj1nbMKUk>.

¹¹ Elizabeth J. Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing* (Diane Publishing, 2009), 2.

¹² Dr. N.C. Hoover and N. Pollard, *National Survey: Initiation Rites and Athletics for NCAA Sports Teams*, Alfred University (1999), 8.

¹³ "Erkenning studentenorganisatie aanvragen," Radboud Universiteit, accessed 27 January, 2023, <https://www.ru.nl/studenten/services/studentenorganisaties-bestuur-en-medezeggenschap/erkenning-studentenorganisatie-aanvragen>.

¹⁴ "Erkenning en Herkenning: het stappenplan," Hogeschool van Amsterdam, accessed 27 January, 2023, <https://www.hva.nl/participatie/content/erkenning-en-hererkenning/het-stappenplan/het-stappenplan.html>.

¹⁵ "Beleids- en toetsingskader Studentenorganisaties," Hogeschool Utrecht, accessed 27 January, 2023, <https://bestuurlijkactiefutrecht.nl/wp-content/uploads/sites/324/2021/10/Beleids-en-Toetsingskader-2021-2024.pdf>.

algemeen wordt een studentenvereniging erkend wanneer de vereniging grotendeels (percentages afhankelijk van organisatie die de erkenning verleent) uit studenten bestaat en de gedragscode van de universiteit of hogeschool ondertekent. Deze definitie is gebruikt voor dit onderzoek. Mogelijke zoektermen bij dit begrip zijn: student, student union, student association en studentenvereniging.

Het begrip christelijke identiteit is moeilijk te definiëren omdat het christendom verschillende denominaties kent met verschillende opvattingen over het begrip 'christelijke identiteit'. In dit onderzoek is ervoor gekozen om de christelijke identiteit te benaderen vanuit de christelijke moraliteit. Hierbij is de definitie van Dicks aangehouden, waarin hij moraliteit beschrijft als: "een bepaalde houding, vorming van bewustzijn, overtuigingen en gedragingen die voortkomen uit het onderscheiden van bepaalde waarden."¹⁶ Vanuit deze definitie is gekeken hoe christenen hierover denken en wat dat voor deze groep inhoudt. De zoektermen die voor dit begrip zijn gebruikt zijn: christelijk, christen, christendom, christelijke identiteit en christelijke moraliteit.

¹⁶ Hicks, "The Christian Dimensions of Morality," 23-24.

2.2 WAAROM ZIJN ER STUDENTENONTGROENINGEN?

In deze paragraaf wordt de deelvraag behandeld die gaat over de redenen om studenten te ontgroenen. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen de historie (2.2.1) en de effecten (2.2.2). Daarbij zal in de samenvatting (2.2.3) antwoord worden gegeven op de deelvraag.

2.2.1 De historie van studentenontgroeningen

Voorlopers van studentenontgroeningen

Zoals al eerder is vermeld is een ontgroening een vorm van een initiatie- of overgangsritueel voor studenten om hun studententijd bij een studentenvereniging in te gaan. In vele groepen en culturen door de eeuwen heen bestaan initiatierituelen om een overgang van de ene situatie naar de andere situatie te markeren. Deze initiatierituelen worden door Van Gennep beschreven als *rites of passage* en gebeuren via drie fasen: de fase van separatie, de fase van transitie en de fase van incorporatie.¹⁷ In een ontgroening worden deze drie fasen doorlopen.

Wanneer er wordt gekeken naar de oorsprong van initiaties, is het opvallend dat in veel verschillende culturen vormen van initiatie te vinden zijn. Vaak heeft een initiatie betrekking op de overgang van kind naar volwassene en gaat een initiatieritueel gepaard met de puberteit van een kind, waarbij de fysiologische kenmerken in sommige culturen reden zijn voor de start van een initiatieritueel. Hierbij valt de initiatie samen met de puberteit en geeft toegang tot bepaalde leeftijdsgroepen in een cultuur. Dit zijn initiatierituelen die gebaseerd zijn op leeftijd.¹⁸ Daarnaast bestaan er ook vormen van initiatie die betrekking hebben op het vergaren van geheime informatie en ervaringen die een individu kan ontvangen door middel van culten of geheime groepen.¹⁹ De oorsprong van dit soort initiaties is moeilijk te dateren, maar komt waarschijnlijk voort uit de initiatierituelen van Griekse mysterieculten.²⁰ Veel culten waren gebonden aan Griekse goden waarbij verschillende soorten initiatierituelen aan verbonden waren. Om lid te worden van een mysteriecult, bijvoorbeeld de Eleusinische mysteriën, was een lange en intensieve initiatie vereist. Het kostte tijd, veel moeite en soms ook geld.²¹

¹⁷ Arnold van Gennep, *The Rites of Passage* (London: Routledge, 2013), 10-1.

¹⁸ van Gennep, *The Rites of Passage*, 65-6.

¹⁹ Jennifer Larson, *Ancient Greek Cults* (London: Routledge, 2007), 9-10.

²⁰ David Dodd and Christopher A. Faraone, *Initiation in Ancient Greek Rituals and Narratives: New Critical Perspectives* (London and New York: Routledge, 2013), 1.

²¹ Larson, *Ancient Greek Cults*, 74.

Een andere vorm van initiatie die hierop lijkt, heeft betrekking op religieuze initiaties. Een belangrijk initiatieritueel in de christelijke traditie is de doop, die door de grondlegger Jezus zelf is aangesteld.²² Het ritueel van de doop markeert een toegang tot een religieuze groep die ritueel gescheiden is van de rest van de samenleving. Christelijke groepen zijn echter vaak niet volledig afgescheiden van de samenleving. Het verschil tussen kerk en cult zit in de mate van exclusiviteit ten opzichte van de rest van de samenleving.²³ Een voorbeeld kan gevonden worden in de christelijke monastiek. De monastieke levenswijze, ook wel bekend als kloosterleven, bestaat uit groepen die zowel een eigen gemeenschap zijn, maar ook in contact blijven staan met niet-leden die dezelfde religieuze symbolen hanteren.²⁴ De eerste christelijke kloosters begonnen rond het einde van de derde eeuw na Christus.²⁵ Ondanks hun contact met niet-leden, hadden deze kloosters ook een vorm van initiatie voor hun eigen leden, het noviciaat genaamd. Deze initiatie werd als eerste beschreven door Sint Benedictus.

In de zesde eeuw na Christus stichtte Sint Benedictus een klooster waarbij hij een document schreef dat later de regel van Sint Benedictus genoemd zou worden en als grondslag zou dienen voor alle kloosterorden.²⁶ In deze regel werd beschreven hoe een monastiek leven vormgegeven zou moeten worden en wat er aan de grondslag ligt, namelijk het dienen en gehoorzamen van God. Daarnaast beschrijft de regel van Benedictus veel regels die invulling geven aan het kloosterleven.²⁷ Het was een levenswijze die veel vroeg van een kloosterling. Om die reden geeft Benedictus in zijn 58ste regel ook een beschrijving van de manier waarop kloosterlingen toegelaten moeten worden. Hierin staat dat nieuwkomers geen makkelijke toelating gegeven moet worden. Wanneer nieuwelingen zich aandienen horen zij de eerste paar keer afgewezen te worden. Na 4-5 dagen zich te blijven aandringen dienen zij toegelaten te worden tot het gastenverblijf van het klooster. Na deze kleine week dient de nieuweling in het appartement van de novicen te verblijven en onderwezen te worden in de ontberingen en moeilijkheden van het kloosterleven.²⁸ Vanaf deze tijd in het novicenverblijf is de nieuweling een novice en de benaming voor deze tijd wordt het noviciaat genoemd. Het noviciaat is "De tijd, waarin iemand, die tot het religieuze leven geroepen meent te zijn, in een kloosterorde, welke zij zelve gekozen heeft, haar krachten, haar karakter, haar genegenheden beproeft, om te zien of die orde voor haar geschikt is, en waarin ook die orde haar onderzoekt en beproeft om te weten of zij

²² Maxwell E. Johnson, *The Rites of Christian Initiation: Their Evolution and Interpretation* (Collegeville, Minnesota: Liturgical Press, 2007), 1.

²³ George Weckman, "Understanding Initiation," *History of Religions* 10, no. 1 (aug 1970): 76.

²⁴ Weckman, "Understanding Initiation," 77.

²⁵ Andrew Todd Crislip, *From monastery to hospital: Christian monasticism & the transformation of health care in late antiquity* (United States of America: University of Michigan Press, 2005), 1.

²⁶ (santo.) Benedictus, *The Rule of Saint Benedict*, ed. Bruce L. Venarde (United States of America: Harvard University Press, 2011), viii.

²⁷ Benedictus, *The Rule of Saint Benedict*, xiii-xiv.

²⁸ Saint Abbot of Monte Cassino. Benedict, *The holy rule of St. Benedict* (Grand Rapids, Mich.: Christian Classics Ethereal Library, 1999), 14.

geschikt is voor de orde.”²⁹ Het is een beproevende periode die vaak niet makkelijk is. Mogelijk om deze reden wordt de term noviciaat vaak gebruikt als synoniem voor een studentenontgroening.

Oorsprong van de ontgroeningstijd

Wanneer er voor het eerst ontgroeningen in studentenkringen plaatsvonden, is moeilijk te bepalen. Wel blijkt uit verschillende brieven die rond 1773 zijn gevonden, dat er in die tijd al ontgroeningen bestonden in Leiden.³⁰ De benaming voor ontgroeningen was toen, ‘groentijd’, en het nieuwe lid dat wilde intreden bij de studentenvereniging werd groenwezen of groen genoemd. De verklaringen voor deze groentijd werden uitgelegd als “de uiting door leden eener gemeenschap van een gevoel van onaangenaam getroffen zijn, opgewekt door verstoring der oude intimiteit dier gemeenschap door het intreden van nieuwe leden.”³¹ De groenen zouden ergernis wekken bij oudere studenten omdat de groepsdynamiek veranderde door hun komst. De ontgroening zou daarbij dienen als natuurlijke reactie op die ergernis.³²

Het ontgroenen ontstond uit een spanning tussen nieuwe en oudere studenten. De groenen moesten zich schikken naar de oudere studenten en ook gastvrij zijn, wat inhield dat zij alles moesten betalen. De oudere studenten gaven in ruil daarvoor hun vriendschap en bescherming aan de groenen. Zij zouden de groenen beschermen en adviseren waardoor hechte vriendschapsbanden zouden ontstaan. Uit deze brieven komen een paar aspecten van ontgroening naar boven, de onaangename bejegening bijvoorbeeld.³³

Het kon ook goed zijn dat een nieuw lid in de ene vriendengroep binnen een studentenvereniging al werd aangenomen als volwaardig student en bij een andere vriendengroep niet. Bij de ene vriendengroep was de groentijd dan al voorbij, maar bij de andere vriendengroep werd de groen nog niet volledig geaccepteerd. De groentijd was officieel voorbij wanneer er een schriftelijke verklaring werd gegeven door een groep dat de groentijd van deze groen was volbracht. Eerst was zo'n document incidenteel, maar later werd dat steeds meer de regel. Hier kan ook de oorsprong van de ontgroening gevonden worden, in de afgifte van een document dat bewees dat de groentijd voorbij was, een soort vriendschapsverklaring.³⁴

²⁹ A. Heyligers, *Handboek voor de Novicen* (Venloo: G. Mosmans senior, 1915), 13.

³⁰ Th. Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening* (Utrecht: Kemink en Zoon n.v., 1946), 31, 40.

³¹ Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 17.

³² Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 17.

³³ Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 31-4.

³⁴ Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 34-5.

De eerste gegevens van gedocumenteerde groepsontgroeningen dateren uit de tijd na de senaturalisering van de groentijdsverhoudingen. Deze senaturalisering hield in dat er documentatie plaatsvond over de ontgroeningen en er regels aan werden gesteld. Dit vond als eerste plaats onder de theologische studenten in 1831.³⁵ Voor deze tijd gebeurde het ontgroenen op een natuurlijke en vaak individuele wijze. Het duurde ook vaak een jaar totdat een groep had besloten dat de 'groen' volwaardig lid mocht worden en een schriftelijke verklaring gaf. Een verandering in de senatuele periode kwam doordat groepsontgroeningen werden ingevoerd. De eerste gegevens hiervan zijn van de theologische studenten die vaststelden dat de tijdsduur van deze ontgroeningen niet langer zou worden bepaald door natuurlijke omstandigheden. Vanaf toen zou deze periode verkort worden tot een duur van circa 6-8 weken tot maximaal één jaar.³⁶ Deze verkorting van duur had een intensivering van het contact tussen de oudere studenten en de groenen als resultaat. Het individuele ontgroenen verschoof door deze verandering steeds meer naar een massale ontgroening van een groep nieuwe leden.

Ontgroeningen in de 19e en 20ste eeuw

De groentijd veranderde rond 1900 naar een periode van gedwongen kennismaking van de nieuwe leden met de leden van de studentenvereniging. Dit betrof een kennismaking die gebaseerd was op ongelijkheid waarbij de nieuwe leden zich moesten onderwerpen door de bevelen van elk lid van de studentenvereniging op te volgen en geen persoonlijke vrijheden hadden. De studentenverenigingen bestonden alleen uit mannen en lieten geen vrouwen toe.³⁷ Een groen werd toen, in tegenstelling tot voorgaande tijden, tot veel meer verplicht. Zo moest hij zich precies aan opgegeven tijden houden en werd het moeilijker om aan het ontgroenen te ontsnappen. De groen moest oude kleding dragen, op de grond zitten, werd beschouwd als een wezen van lagere rang en was onderworpen aan 'het donderen'.³⁸ Donderen kon fysiek of moreel zijn. Fysiek donderen hield bepaalde handelingen in, waardoor duidelijk zou worden dat de groen lichamelijk minderwaardig was aan de leden. Mishandeling gebeurde daardoor steeds vaker, ondanks dat mishandelingen volgens sommige studentenwetten verboden waren.³⁹ Moreel donderen bestond uit het ondervragen van de groen over kennis van allerlei zaken variërend van schoolwetenschap tot seksuele kwesties, waarbij het onmogelijk was voor een groen om over al deze onderwerpen een zinnig antwoord te kunnen geven. In kleine kring werd de groen bevraagd en werd geëist dat hij zijn mening zou geven, die vervolgens

³⁵ Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 26.

³⁶ Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 76.

³⁷ J. Dronkers and S. Hillege, "Het lidmaatschap van drie verschillende studentenverenigingen (Corps, RK, SSR) tussen 1920 en 1960 en de toegang tot de Nederlandse elites tussen 1960 en 1980," *Amsterdams Sociologisch Tijdschrift* 24, no. 2 (1997): 262.

³⁸ Dr. A.C.J. de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven* (Voorburg: Uitgeverij Boot N.V., 1939), 320.

³⁹ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 321.

kritisch werd ondervraagd en met andere meningen of drogredenen werd ontkracht. Zo werd de groen duidelijk hoe weinig hij wist en dat zijn mening niets waard was.⁴⁰ Ondanks al deze martelingen koos een student toch voor de vernedering van een ontgroening als dat ook een lidmaatschap bij de studentenvereniging inhield. De grote vereniging was uitermate aantrekkelijk met grote feesten, reünies en belangrijke contacten die je leven lang nuttig konden zijn.

Uit de manieren hoe toen de ontgroeningen werden vormgegeven kwamen protesten los en er werd vaak vanuit verschillende partijen gepleit voor het afschaffen van ontgroeningen omdat het telkens zijn doel voorbij schoot.⁴¹ Een van de eerste kritische getuigenissen over de ontgroeningen was van Fraenkel, een groen die een punt maakte over de ontgroening met een brochure genaamd: 'Het groenwezen'. De brochure verscheen in 1885.⁴² Helaas werd deze mening niet goed ontvangen en trof eenieder die Fraenkel zou bijvallen het risico voor 'knor' uitgemaakt te worden, wat in die tijd zou betekenen dat je niet meer bij de studentenvereniging zou horen. In andere woorden, het bijstaan van Fraenkel was in die tijd sociale zelfmoord.⁴³ Na Fraenkel bleef het een tijd stil rondom de protesten tegen ontgroeningen, maar rond 1900 werden er veel brochures en artikelen gepubliceerd die kritische blikken worpen op ontgroeningen. Hierbij verschenen brochures over het groenlopen geschreven waarin ontgroeningen hevig werden aangevallen.^{44,45} Als reactie daarop werden er ook artikelen gepubliceerd die ontgroeningen verdedigden.⁴⁶ In academische kringen werden deze brochures besproken, maar zonder resultaat wat betreft verbetering of afschaffing van ontgroeningen.⁴⁷ Dit bleef het geval totdat nieuwe ontgroeningsschandalen mevrouw C.J. van Holthe tot Echten-Kuijper van Harpen aanzet gaven om een artikel te schrijven dat zich richtte tot alle moeders met de vraag: 'Heeft groentijd nog een reden van bestaan?'⁴⁸ Omdat ontgroeningen voornamelijk mannelijke studenten betrof en een vrouw zich met deze thematiek ging mengen, werd de zaak weer acuut. Daarop volgde weer een brochure van een voorstander van ontgroeningen.⁴⁹

In 1909 begonnen ook belangrijke personen in de maatschappij deel te nemen aan het debat over ontgroeningen. Dit betrof staatsleden, Kamerleden, ambtenaren, rechters, medici, een ingenieur en

⁴⁰ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 321-2.

⁴¹ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 322.

⁴² A.J. Fraenkel, 1885.

⁴³ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 323.

⁴⁴ J.J.M. de Groot, *Groenlopen, een ernstig woord aan de ouders en voogden van aanstaande studenten, door een Hoogleraar*, (Amsterdam: 1904).

⁴⁵ Dr. J.W. Wicherink, *Beschouwingen over het groenlopen*, (Amsterdam: 1904).

⁴⁶ Een ontgroenden student, *groenlopen, géén zelfvernedering. Een antwoord aan den onbekenden Hoogleraar en geruststelling aan ouders en voogden van aanstaande studenten*, (Firma C. Kooyker (J.C. Huysman Jr.): 1904).

⁴⁷ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 323.

⁴⁸ C.J. van Holthe tot Echten-Kuijper van Harpen, *Heeft de groentijd nog reden van bestaan?*, ('s-Gravenhage: 1909).

⁴⁹ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 325.

een hoogleraar die samen met op 11 april 1912 een comité oprichtten dat al snel veranderde in een ‘Vereniging tot bestrijding van het groenwezen.’⁵⁰ Hierdoor ontstond er meer polarisatie omtrent ontgroeningen, waarbij de vereniging ook werd gesteund door sommige kranten.⁵¹

Rond deze tijd kwam er ook een artikel uit over een enquête waarin de hoogleraren waren ondervraagd over hun mening over ontgroeningen. Hieruit bleek dat de meeste hoogleraren de protesten tegen ontgroeningen bestempelden als overdreven en de meeste acties van ontgroeningen wel goed vonden. Soms met mogelijk wat bijsturing, maar over het algemeen werden ontgroeningen door de meeste hoogleraren geaccepteerd omdat zij zelf in hun studententijd vaak ook een ontgroening hadden doorlopen.⁵² Hun ontgroening had echter in een totaal andere tijd plaatsgevonden. Ontgroeningen waren namelijk na 1890 erg veranderd. Voor dit jaartal waren ontgroeningen milder, ontgroende leden werden bijvoorbeeld niet kaalgeschoren. Daarnaast was er toen ook niet veel sprake van extreem grove rituelen, waren er minder verplichtingen en waren er meer mogelijkheden om weg te blijven.⁵³

Een groen werd steeds heftiger behandeld zonder enige bescherming. Doordat groenen zich aan het begin van de ontgroening kaal moesten laten scheren waren ze makkelijker te herkennen en konden ze op straat door een oudere ‘donderaar’ van ver gespot worden. Als een donderaar een groen had gespot gebeurde het vaak dat de groen bont en blauw getrapt werd.⁵⁴ Er waren in deze tijd wel regels die groenen tegen geweld, mishandeling en andere misstanden moesten beschermen, maar die regels werden ook vaak aangepast of niet gehandhaafd. Zo had de studentenvereniging in Groningen sinds 1892 handtastelijkheden verboden en werd hun ontgroening van drie naar twee weken teruggebracht. Echter werd hierdoor de ontgroening intenser en werd een groen vaak nog elke avond gedwongen in een kroeg te zijn met zijn donderaars.⁵⁵

Het belangrijkste punt bij de invoering van de regels omtrent ontgroeningen was de mentaliteit. Een reglement had als doel om te laten zien welke elementen de boventoon zouden moeten voeren tijdens een ontgroening en dat onnodige ruwheden werden vermeden. Helaas werd in veel studentenverenigingen het reglement niet nageleefd. De besturen van de verenigingen deden vaak niets met de kritiek van de oppositie en gaven het argument: “jullie begrijpen er niets van”, zonder

⁵⁰ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 325.

⁵¹ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 325.

⁵² de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 326.

⁵³ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 326-7.

⁵⁴ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 327.

⁵⁵ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 327-8.

daarbij met een blik van zelfreflectie naar hun ontgroening te kijken.⁵⁶ Door deze houding van veel studentenbesturen en de intensivering van de krantenartikelen geschreven door de tegenstanders, raakte de gemiddelde lezer van deze artikelen er steeds meer van overtuigd om tegen ontgroeningen te zijn. Donderaars werden neergezet als een stelletje losgeslagen, betweterige en eigendunkende studenten die neerkeken op de rest van de samenleving.⁵⁷ Vanuit deze houding tegenover de ontgroeningen beschreef Wicherink in zijn brochure ontgroeningen als: “Een pest in de Nederlandsche studentenwereld zoowel voor den aankomenden nieuweling, die zich ontgroenen laat, als voor den ouderen student, die de zogenaamde ontbolsteringskuur op zijn aanstaanden corpsbroeder toepast.⁵⁸” Vanaf toen zagen de tegenstanders van ontgroeningen niets goeds meer in het ontgroenen en noemde het hele instituut taboe. Een ontgroening werd toen beschreven als een onmenselijk tafereel en er werd van meerdere kanten geëist dat ontgroeningen afgeschaft zouden worden.⁵⁹

Een ontgroening had echter ook kanten die werden beschouwd als onderdeel van het studentenwezen. Zo beschouwde De Groot de brulavond van de studentenvereniging in Delft ook als een leuke sport. Tijdens deze avond was het als groen vanaf twaalf uur toegestaan ertussen uit te knippen. Het was een sport geworden voor groenen om hun wachters te slim af te zijn en zelfs met mogelijk klimpartijen aan hen te ontsnappen. Dit was voor beide partijen vele jaren een leuke activiteit. Op een gegeven moment werd besloten om het ontsnappen te verbieden. Deze maatregel kon aan de ene kant gezien worden als een regel om ongelukken te voorkomen, maar kon ook worden beschouwd als een verbod op een leuke sport.⁶⁰

Toch bleef het bewijs voor het nut van fysiek en mentaal ontgroenen, oftewel donderen, klein. Er werd daarom gekeken of ‘moreel donderen’ wel nut had. Eerst werden nog argumenten aangebracht die pleitten dat door het moreel donderen een groen tenminste gaat nadenken. Pedagogen brachten echter aan de orde dat het moreel donderen vaak werd uitgevoerd door de eerstejaars en zij wisten niet veel meer dan de groenen. Moreel donderen zou wellicht nog nut hebben als het door ouderejaars werd gedaan, maar zij hielden zich hier meestal buiten.⁶¹

Toch bleek het geheel afschaffen van ontgroeningen niet mogelijk. Er waren enkele studentenverenigingen die in de jaren 1914-1920 de duur van hun ontgroeningen terugdrongen naar

⁵⁶ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 328.

⁵⁷ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 328-9.

⁵⁸ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 329.

⁵⁹ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 328-9.

⁶⁰ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 334.

⁶¹ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 337.

een periode van tien dagen. Daarnaast had de studentenvereniging van Groningen een poging gedaan om geen ontgroening te houden. Maar hierbij viel op dat het bij de nieuwe leden ontbrak aan een zekere opvoeding in hun studentenleven. De mores en een zeker mate van onderdanigheid ontbraken. Ontgroeningen bleken ook te veel met de studentenverenigingen verbonden te zijn om er volkomen afstand van te kunnen nemen, het zit in de cultuur verweven. Echter, na de oorlogsjaren van de eerste wereldoorlog kwamen er wel verbeteringen en verbeterde de mentaliteit rondom de groentijd, waardoor steeds meer misbruiken minder werden of verdwenen.⁶²

Ontgroeningen na de Tweede Wereldoorlog

Na de Tweede Wereldoorlog ontstonden er steeds meer verschillende soorten studentenverenigingen naast de al bestaande verenigingen die hierboven zijn beschreven. Hierdoor ontstond er steeds meer hiërarchie tussen de studentenverenigingen waarbij het Corps, dat wil zeggen de oudste en de meest traditionele studentenvereniging van de betreffende stad, vaak bovenaan de hiërarchie stond.⁶³ Er ontstond ook een onderscheid tussen sport- en culturele verenigingen en gezelligheidsverenigingen voor studenten, waarbij gezelligheidsverenigingen een andere benaming is voor studentenverenigingen. Rond het jaar 1950 was de helft van de studenten in Nederland lid van een gezelligheidsvereniging. Dit veranderde in de jaren zestig omdat de (vaak rechtse) cultuur van de traditionele studentenverenigingen botste met de opvattingen van die tijd. Hierdoor nam het aantal nieuwe leden tijdens deze jaren af.⁶⁴ Daarnaast kregen de studentenverenigingen tijdens de jaren zestig steeds meer kritiek vanuit de samenleving, met name op de ontgroeningen. Doordat deze verenigingen onder druk kwamen te staan, ontstond er de behoefte voor de oprichting van de Landelijke Kamer van Verenigingen (LKvV). Dit orgaan zou opkomen voor de gezelligheidsverenigingen voor studenten en een vast aanspreekpunt zijn voor verschillende maatschappelijke organisaties.⁶⁵

Door de afname in ledenaantallen onder studentenverenigingen, omdat studenten steeds vaker lid werden van sport- of culturele verenigingen, ontstond er onder de studentenverenigingen een verharding van de ontgroening. De redenering van de studentenverenigingen was dat hoe harder de ontgroening, hoe hechter de band zou zijn tussen de nieuwe leden en de vereniging. Dit bleek echter te zorgen voor nog meer grensoverschrijdende taferelen rondom ontgroeningen. In 1965 haalde de roetkapaffaire het nieuws, waarbij een student van het Utrechts Studenten Corps (USC) verplicht werd

⁶² de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 341-2.

⁶³ Dronkers and Hillege, "Het lidmaatschap van drie verschillende studentenverenigingen (Corps, RK, SSR) tussen 1920 en 1960 en de toegang tot de Nederlandse elites tussen 1960 en 1980."

⁶⁴ Ries Agterberg, "Eeuwenoude ontgroening is altijd omstreden geweest," DUB, accessed 14 June, 2024, <https://dub.uu.nl/nl/achtergrond/eeuwenoude-ontgroening-altijd-omstreden-geweest>.

⁶⁵ "Historie," Landelijke Kamer van Verenigingen, accessed 14 June 2024, <https://www.lkvv.nl/historie/>.

een roetkap te dragen en was gestikt.⁶⁶ Rond deze tijd daalden de ledenaantallen flink onder de studentenverenigingen. Pas rond het einde van de jaren tachtig begonnen deze ledenaantallen weer te stijgen vanwege een toenemende druk vanuit de maatschappij om te gaan studeren.⁶⁷

De kritiek op ontgroeningen bleef echter voortbestaan en in 1997 kwam er een landelijk verbod op alcoholconsumptie tijdens ontgroeningen in Nederland. Dit vanwege de dood van de Groningse student Reinout Pfeiffer. Reinout moest tijdens zijn ontgroening twee liter jenever drinken waarna hij overleed.⁶⁸ Op basis van dit incident is alcoholconsumptie tijdens ontgroeningen verboden verklaard. Helaas blijkt dat er nog steeds vaak alcohol bij ontgroening betrokken blijkt te zijn.⁶⁹

De discussie over ontgroeningen blijft tot vandaag de dag nog steeds spelen. De negatieve media aandacht rondom ontgroeningen is nog steeds aanwezig en er blijven Kamervragen gesteld worden omtrent dit fenomeen.^{70,71} Toch blijven ontgroeningen nog steeds voortbestaan ondanks alle kritiek en worden spelen ze in de huidige tijd een rol in veel studentenverenigingen.

2.2.2 De effecten van ontgroeningen

De Nederlandse studentenontgroeningen worden veelal gedefinieerd als een lange reeks initiatierituelen die men moet doorstaan om lid te worden van een studentenvereniging.⁷² In de Engelstalige literatuur wordt ontgroenen vaak aangeduid met het woord 'hazing.' Hazing wordt vaak gebruikt als term voor alle negatieve effecten van ontgroeningen, maar kan soms ook als positief worden ervaren.⁷³ Deze term wordt vaak gehandhaafd in de literatuur en wordt in deze paragraaf ook gebruikt om de effecten van ontgroeningen te onderzoeken vanwege het gebrek aan Nederlandse literatuur over de effecten van ontgroeningen.

Groepseffecten

Er is veel onderzoek gedaan naar de effecten die ontgroeningen kunnen hebben op een groep. Het voornaamste argument voor een ontgroening is dat een ontgroening individuen sneller samenbrengt

⁶⁶ Agterberg, "Eeuwenoude ontgroening is altijd omstrede geweest."

⁶⁷ Agterberg, "Eeuwenoude ontgroening is altijd omstrede geweest."

⁶⁸ "Ontgroenen loopt al eeuwen regelmatig uit de hand," Metro, accessed 14 June 2024, <https://www.metronieuws.nl/in-het-nieuws/2016/09/ontgroenen-loopt-al-eeuwen-regelmatig-uit-de-hand/>.

⁶⁹ "De geschiedenis van ontgroeningen," IsGeschiedenis, accessed 12 June, 2024, <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/de-geschiedenis-van-ontgroeningen>.

⁷⁰ Omroep West, "Naakt in glasscherven en haren in brand bij ontgroening: TU waarschuwt na schandalen bij studenten."

⁷¹ Tweede kamer der statengeneraal, "Schriftelijke vragen: Ontgroeningen door studentenverenigingen van studenten aan universiteiten en hogescholen."

⁷² Hein F.M. Lodewijkx and Joseph E.M.M. Syroit, "Severity of initiation revisited: Does severity of initiation increase attractiveness in real groups?," *European Journal of Social Psychology* 27 (1997).

⁷³ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing*, 26-7.

en de groep aantrekkelijker zou maken. Deze hypothese is vaak gebaseerd op de 'justification of effort' theorie. Dit houdt in dat mensen onbewust meer waarde hechten aan uitkomsten waar men meer moeite voor moet doen.⁷⁴ Dit fenomeen is al aanwezig bij kinderen, zo blijkt uit een onderzoek waarbij kinderen werden ondervraagd over de waarde die zij hechten aan een beloning na een bepaalde taak. Kinderen die langer moesten wachten op een beloning, bleken deze beloning meer te waarderen dan kinderen die niet hoefden te wachten op een beloning maar deze direct kregen.⁷⁵ Hierbij valt te verwachten dat wanneer studenten meer moeite moeten doen om bij een bepaalde studentenvereniging lid te worden, ze deze vereniging meer zullen waarderen dan wanneer het geen of nauwelijks moeite kost. Dit blijkt ook zo te zijn uit onderzoek van Aronson en Mills waarin deelnemers die een strenge ontgroening ondergingen, de groep waar ze lid van werden significant meer aantrekkelijk vonden dan deelnemers die een milde of geen ontgroening ondergingen.⁷⁶ Daarnaast blijkt uit een onderzoek van Allan onder studenten in de Verenigde Staten waarbij een deel aangeeft (31%) dat ze door hun ontgroening zich meer een onderdeel van de groep voelen. Echter lijkt 31% niet een groot percentage. Het bleek dat een groot gedeelte van de studenten de stelling: 'een ontgroening laat mij meer onderdeel van de groep voelen', in hun interviews als een rechtvaardigend argument voor ontgroening gebruikte, maar dat was bij een groot gedeelte niet terug te vinden in hun antwoorden van de enquête.⁷⁷ Dit wekt de vraag of dit versterkte 'groepsgevoel' door een ontgroening echt zo is, of dat het alleen maar wordt gebruikt als rechtvaardigend argument voor een ontgroening terwijl in de praktijk die ervaring vaak niet zo positief is.

Uit andere resultaten over de samenhang tussen groepsvorming en de intensiteit van ontgroeningen blijkt dit ook. Uit een ander onderzoek van Allan komt naar voren dat de meerderheid van de studenten aangeeft dat ze een ontgroening geen effectieve manier vinden om een groepsband te creëren. Veel studenten geven ook aan dat ze geen ontgroening nodig denken te hebben om te ervaren dat zij lid zijn van een groep.⁷⁸ Daarnaast blijkt de zwaarte van een ontgroening ook contraproductief te kunnen werken ten opzichte van de verbondenheid tussen leden. Uit onderzoek van Mann blijkt dat ontgroeningen die vernedering faciliteren juist minder effectief zijn om hun doel te bereiken. De ervaren zwaarte, met name vernederende aspecten, van de ontgroening blijkt juist te

⁷⁴ Elliot Aronson and Judson Mills, "The effect of severity of initiation on liking for a group," *The Journal of Abnormal and Social Psychology* 59, no. 2 (1959): 177.

⁷⁵ Jérôme Alessandri, Jean-Claude Darcheville, and Thomas R. Zentall, "Cognitive dissonance in children: Justification of effort or contrast?," *Psychonomic bulletin & review* 15 (2008).

⁷⁶ Aronson and Mills, "The effect of severity of initiation on liking for a group."

⁷⁷ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing*, 26-7.

⁷⁸ Elizabeth J. Allan, David Kerschner, and Jessica M. Payne, "College Student Hazing Experiences, Attitudes, and Perceptions: Implications for Prevention," *Journal of Student Affairs Research and Practice* 56, no. 1 (2018): 40.

leiden tot minder onderlinge verbondenheid.⁷⁹ Soortgelijke resultaten komen uit onderzoek van Lodewijkx waarin is gevonden dat een heftige ontgroening vaak zorgt voor gevoelens van frustratie, eenzaamheid en depressiviteit, die de aantrekkelijkheid van de studentenvereniging juist verminderen in plaats van vergroten.⁸⁰ Verder zorgt een ontgroening in sommige gevallen ervoor dat leden medeafhankelijk worden van elkaar. Voornamelijk in groepen waarbij er een heftige ontgroening plaatsvindt. Door de heftigheid van de ontgroening worden leden sociaal afhankelijk van elkaar. Dit gebeurt doordat sociale banden worden gevormd op basis van de stress, die leden ervaren wanneer zij van de groep gescheiden zijn.⁸¹

Psychologische effecten

Er is veel onderzoek gedaan naar de psychologische effecten die een ontgroening op een individu kan hebben. Uit een onderzoek van Lodewijkx blijkt dat een heftige ontgroening kan leiden tot gevoelens van frustratie, eenzaamheid en depressiviteit.⁸² Dit zijn slechts enkele effecten. Uit het eerder genoemde onderzoek van Allan blijkt dat alcoholconsumptie, vernedering, isolatie, slaapdeprivatie veel voorkomende praktijken zijn bij ontgroeningen waarbij sommige studenten aangaven de volgende effecten te ervaren: gevoel van stress, problemen met slapen of concentratie, gevoelens van vernedering, depressiviteit, gevoelens van gevaar en suïcidale gedachten.⁸³ Ook geven veel studenten uit een ander onderzoek van Allan aan dat een ontgroening emotionele schade kan toebrengen.⁸⁴

Uit onderzoek blijkt dat dit ook geldt voor de ontgroeningspraktijken onder militairen in de Verenigde Staten. Deze militairen gaven aan beter te kunnen omgaan met de fysieke ontgroeningsaspecten dan met de psychologische ontgroeningsaspecten, mede omdat deze militairen ingesteld zijn om fysiek uitgedaagd te worden.⁸⁵ In het leger is een sterke hiërarchie en werken mensen coöperatief samen in omgevingen met hoge risico's. Om deze redenen worden nieuwe rekruten getest en ontgroend met vaak heftige ontgroeningen.⁸⁶ De vraag is of studenten die zich hoogstwaarschijnlijk niet in omgevingen met hoge risico's gaan begeven na hun ontgroening, de psychologische ontgroeningsaspecten ook als zwaarder ervaren dan de fysieke ontgroeningsaspecten?

⁷⁹ Liesbeth Mann et al., "Withdraw or affiliate? The role of humiliation during initiation rituals," *Cognition and emotion* 30, no. 1 (2016).

⁸⁰ Lodewijkx and Syroit, "Severity of initiation revisited: Does severity of initiation increase attractiveness in real groups?."

⁸¹ Caroline F. Keating et al., "Going to College and Unpacking Hazing: A Functional Approach to Decrypting Initiation Practices Among Undergraduates.," *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice* 9, no. 2 (2005).

⁸² Lodewijkx and Syroit, "Severity of initiation revisited: Does severity of initiation increase attractiveness in real groups?."

⁸³ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing*.

⁸⁴ Allan, Kerschner, and Payne, "College Student Hazing Experiences, Attitudes, and Perceptions: Implications for Prevention," 9.

⁸⁵ Brenda L. Moore, *(Race/Ethnicity + Gender) Perceptions of Social Equality: A Preliminary Analysis of the US Active Duty Force*, State University of New York at Buffalo (Deomi press).

⁸⁶ Kirsten M. Keller et al., *Hazing in the U.S. Armed Forces: Recommendations for Hazing Prevention Policy and Practice*. (Santa Monica, California: RAND corporation, 2015), 87.

Vaak worden negatieve psychologische effecten van ontgroening bij militairen geassocieerd met mentale stoornissen als persisterende depressieve stoornis (MDD), posttraumatisch stressyndroom (PTSS), suïcidale gedachten en stoornissen in middelengebruik.⁸⁷ Uit onderzoek van Fávero onder studenten in Portugal blijkt dat dergelijke effecten ook bij de ontgroeningspraktijken van studenten kunnen plaatsvinden. Het onderzoek werd uitgevoerd naar aanleiding van een groot aantal meldingen van incidenten van geweld of activiteiten van misbruik bij ontgroeningen. Van de onderzochte studenten gaf ongeveer de helft (47%) aan psychologisch geweld te hebben ondergaan, waaronder spot, controle en intimidatie het vaakst genoemd werden. Een ruime meerderheid (63%) gaf aan slachtoffer te zijn van verbaal geweld, waaronder geschreeuw en degraderende opmerkingen.⁸⁸ De gevolgen van deze misstanden waren zelfmutilatie, functionele stoornissen (op gebied van slaap of eten), angststoornissen, depressie, stemmingswisselingen, obsessief-compulsief gedrag of psychosen. Voornamelijk studenten die eerdere trauma's in hun jeugd hebben ervaren, ervoeren veel negatieve consequenties van een ontgroening.⁸⁹

Deze misstanden die de bovengenoemde psychologische gevolgen uit kunnen lokken treden vaak op door middel van alcoholmisbruik. Alcoholmisbruik komt vaak voor bij ontgroeningspraktijken. Het gaat hierbij om direct en indirect alcoholmisbruik. Straf krijgen wanneer je niet drinkt is een vorm van direct alcoholmisbruik, *peer pressure* om mee te drinken is een vorm van indirect alcoholmisbruik. Alcoholmisbruik heeft vaak grote samenhang met andere incidenten zoals: vallen van hoge plekken, gevechten, seksuele aanranding, auto-ongelukken. In de helft van de ontgroeningsongelukken is er sprake van alcoholmisbruik, bleek uit onderzoek in de Verenigde Staten in 1998.⁹⁰ Een ander aspect dat vaak terugkomt in de literatuur omtrent de misstanden rondom ontgroeningen, is seksuele aanranding.^{91,92,93} Dit heeft niet alleen grote gevolgen het mentale welzijn van mensen, maar kan ook ernstige gevolgen veroorzaken zoals: anale, orale of vaginale trauma, HIV, Hepatitis C, andere soa's of ongewenste zwangerschappen.⁹⁴

⁸⁷ Laura Campbell-Sills et al., "Exposure to Bullying or Hazing During Deployment and Mental Health Outcomes Among US Army Soldiers," *JAMA network open* 6, no. 1 (2023).

⁸⁸ Marisalva Fávero et al., "Hazing Violence: Practices of Domination and Coercion in Hazing in Portugal," *Journal of Interpersonal Violence* 33, no. 11 (2018).

⁸⁹ Gerald M. Reid et al., "Perceived consequences of hazing exposure during the first year of college: Associations with childhood victimization," *Journal of American College Health* 67, no. 5 (2019).

⁹⁰ Michelle A. Finkel, "Traumatic Injuries Caused By Hazing Practices," *he American journal of emergency medicine* 20, no. 3 (2002).

⁹¹ L.B. Klein and Sandra L. Martin, "Sexual Harassment of College and University Students: A Systematic Review," *Trauma, violence & abuse* 22, no. 4 (2021).

⁹² Fávero et al., "Hazing Violence: Practices of Domination and Coercion in Hazing in Portugal."

⁹³ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing*.

⁹⁴ Finkel, "Traumatic Injuries Caused By Hazing Practices."

Naast misstanden zijn er ook positieve aspecten aan ontgroeningen. Zo geven veel studenten uit onderzoek van Allan aan dat ze door hun ontgroening een gevoel kregen dat ze iets bereikt hadden. Veel studenten gaven ook aan zich sterker te voelen.⁹⁵ Uit ander onderzoek van Mercurio bleek dat een ontgroening niet altijd samenhang met een laag zelfbeeld, maar in sommige gevallen het zelfbeeld juist kon versterken. Dit had te maken met het gevoel dat studenten zich onderdeel voelen van de groep en de ontgroening zien als een manier om je zelfbeeld en zelfvertrouwen te stimuleren.⁹⁶

2.2.3 Samenvatting

In deze paragraaf is de eerste deelvraag van dit onderzoek behandeld: *Waarom zijn er studentenontgroeningen?* Vanuit de geschiedenis blijkt dat studentenontgroeningen afkomstig zijn van initiatierituelen. De precieze datering van de oorsprong van studentenontgroeningen is onduidelijk maar wel blijken zekere vormen van ontgroeningen al vindbaar in brieven uit 1773.⁹⁷ De eerste gegevens van gedocumenteerde groepsontgroeningen blijken te bestaan vanaf 1831.⁹⁸ Rond de 19^e en de 20ste eeuw ontstond er steeds meer debat over studentenontgroeningen dat tot vandaag de dag nog gevoerd wordt. Studentenontgroeningen blijven ondanks de kritiek en pogingen tot afschaffing bestaan omdat ze te erg verweven te zijn met de cultuur van studentenverenigingen om er volkomen afstand van te kunnen doen.⁹⁹

De argumenten die vaak voor ontgroeningen worden gegeven zijn gebaseerd op de 'justification of effort' theorie wat inhoudt dat mensen onbewust meer waarde hechten aan uitkomsten waar ze meer moeite voor moeten doen.¹⁰⁰ Dit wordt ook ondersteund door onderzoeken die aantonen dat strengere ontgroeningen significant meer aantrekkelijk werden gevonden¹⁰¹ en een sterker groepsgevoel geven.¹⁰² Het blijkt echter uit andere onderzoeken dat zware ontgroeningen contraproductief werken voor de verbondenheid tussen leden¹⁰³ en de aantrekkelijkheid van een groep juist verminderen.¹⁰⁴ Daarnaast zijn er veel voorbeelden van negatieve psychologische effecten die ontgroeningen kunnen hebben. Dit betreft gevoelens van frustratie, eenzaamheid,

⁹⁵ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing*.

⁹⁶ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing*.

⁹⁷ Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 31, 40.

⁹⁸ Rijnberg, *Aard en Oorsprong van de ontgroening*, 26.

⁹⁹ de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*, 341-2.

¹⁰⁰ Aronson and Mills, "The effect of severity of initiation on liking for a group," 177.

¹⁰¹ Aronson and Mills, "The effect of severity of initiation on liking for a group."

¹⁰² Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing*, 26-7.

¹⁰³ Mann et al., "Withdraw or affiliate? The role of humiliation during initiation rituals."

¹⁰⁴ Lodewijckx and Syroit, "Severity of initiation revisited: Does severity of initiation increase attractiveness in real groups?."

depressiviteit,¹⁰⁵ gevoel van stress, problemen met slapen of concentratie, gevoelens van vernedering, gevoelens van gevaar en suïcidale gedachten.¹⁰⁶ Verdere negatieve psychologische effecten zijn zelfmutilatie, functionele stoornissen (op het gebied van slaap of eten) en vele soorten mentale stoornissen.¹⁰⁷ Tot slot komen alcoholmisbruik en seksueel misbruik ook voor bij ontgroeningen wat voor zowel mentale als fysieke schade kan leiden.^{108,109,110,111,112} Hier tegenover staan positieve psychologische effecten als: een gevoel iets bereikt te hebben, zich sterker voelen of een verbeterd zelfbeeld.^{113,114}

Ontgroeningen hebben zowel negatieve als positieve effecten wat, samen met de verweving met studentencultuur ervoor zorgt dat ze blijven voortbestaan.

¹⁰⁵ Lodewijkx and Syroit, "Severity of initiation revisited: Does severity of initiation increase attractiveness in real groups?."

¹⁰⁶ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing.*

¹⁰⁷ Campbell-Sills et al., "Exposure to Bullying or Hazing During Deployment and Mental Health Outcomes Among US Army Soldiers."

¹⁰⁸ Klein and Martin, "Sexual Harassment of College and University Students: A Systematic Review."

¹⁰⁹ Fávero et al., "Hazing Violence: Practices of Domination and Coercion in Hazing in Portugal."

¹¹⁰ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing.*

¹¹¹ Finkel, "Traumatic Injuries Caused By Hazing Practices."

¹¹² Finkel, "Traumatic Injuries Caused By Hazing Practices."

¹¹³ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing.*

¹¹⁴ Allan, *Hazing in view: college students at risk: initial findings from the National Study of Student Hazing.*

2.3 WAAROM BESTAAN ER CHRISTELIJKE STUDENTENVERENIGINGEN?

In deze paragraaf wordt de deelvraag behandeld die gaat over de redenen waarom christelijke studentenverenigingen bestaan. Er wordt hierbij ingegaan op de redenen waarom er studentenverenigingen bestaan en de socialisatie die optreedt onder studenten (2.3.1), de christelijke socialisatie en moraliteit (2.3.2) en welke soorten christelijke studentenverenigingen er bestaan in Nederland (2.3.3). Daarbij zal in de samenvatting (2.3.4) antwoord worden gegeven op de deelvraag.

2.3.1 Studenten socialisatie

De studententijd is voor vele studenten een overgang van de middelbare school naar een nieuwe fase in het leven. In veel gevallen zullen studenten naar een nieuwe stad gaan om daar hun studie te beginnen en mogelijk daar ook naartoe verhuizen. Dit valt vaak samen met een overgang van adolescentie naar volwassenheid.¹¹⁵ Door de verandering van de fysieke en sociale omgeving zullen studenten genoodzaakt zijn zich opnieuw te leren verhouden tegenover deze nieuwe omgevingen en hun identiteit daarin te leren herontdekken.¹¹⁶ Vanuit de sociale identiteitstheorie wordt verondersteld dat een individu zijn identiteit kan ontleen aan identificatie met een sociale groep.¹¹⁷ Deze theorie is toepasbaar op studenten en is zichtbaar in de grote hoeveelheden aanmeldingen die studentenverenigingen elk jaar ontvangen. Middels een studentenvereniging kan een individuele student makkelijker zijn of haar identiteit herontdekken binnen de sociale kaders van de vereniging. Binnen deze context is het proces van socialisatie zichtbaar.

Socialisatie is het proces waarbij een organisatie een individu beïnvloedt of verandert om aan de behoeften van de organisatie te voldoen. Dit wordt vaak zichtbaar in bepaalde gewoonten of regels die de leden van een organisatie navolgen.¹¹⁸ Het proces van socialisatie is zichtbaar in de Nederlandse studentenverenigingen, waarbij de deelname en het rolgedrag van studenten waaronder deelname aan de formele organisatie, een vorm van anticiperende socialisatie is.¹¹⁹ Onder anticiperende socialisatie wordt de periode voorafgaand aan het lidmaatschap van een organisatie verstaan. Kramer veronderstelt twee vormen van anticiperende socialisatie: beroepsmatige anticiperende socialisatie, waaronder het proces van een beroep wordt verstaan, en organisatorische anticiperende socialisatie, waaronder het proces van de selectie van een organisatie om zich erbij aan te sluiten wordt

¹¹⁵ Lodewijkx and Syroit, "Severity of initiation revisited: Does severity of initiation increase attractiveness in real groups?."

¹¹⁶ Lore de Meulemeester, "Studentendopen: een empirisch onderzoek naar deelnemers, praktijken en uitkomsten" (Universiteit Gent, 2012), 4-5.

¹¹⁷ Jan E. Stets and Peter J. Burke, "Identity Theory and Social Identity Theory," *Social Psychology Quarterly* 63, no. 3 (2000), <https://www.jstor.org/stable/2695870>.

¹¹⁸ Michael W. Kramer, *Organizational socialization: joining and leaving organizations* (Cambridge: Polity Press, 2010), 3-4.

¹¹⁹ Frank A. Pinner, "Student Trade-Unionism in France, Belgium and Holland: Anticipatory Socialization and Role-Seeking," *Sociology of Education* 37, no. 3 (1964): 192.

verstaan.¹²⁰ Deze tweede vorm van organisatorische anticiperende socialisatie is zichtbaar wanneer studenten zich aansluiten bij een studentenvereniging.

De belangrijkste redenen die worden genoemd voor de keuze voor een studentenvereniging zijn: een gevoel van verbondenheid, ontwikkeling van overdraagbare vaardigheden en ontwikkeling van leiderschapspotentieel.¹²¹ Hierin is zichtbaar dat studenten zich ook willen ontwikkelen in vaardigheden en leiderschap mogelijk als anticipatie op de organisatie waar ze na hun afstuderen onderdeel van willen uitmaken.

Een andere reden waarom studenten lid worden van een studentenvereniging is de behoefte om erbij te horen. Deze behoefte versterkt daarnaast ook het verlangen naar interpersoonlijke banden die oudere kinderen, adolescenten en volwassenen kunnen bevredigen door lidmaatschap van een bepaalde groep.^{122,123} Ook blijkt dat socialisatie een individu dat lid is van een bepaalde organisatie, intellectuele en cognitieve voordelen kan opleveren. Echter zijn die voordelen enkel onderzocht in studentenorganisaties die zich actief bezighouden met het nastreven van maatschappelijke doelen, interculturele interacties, academische uitdaging en interactie met docenten buiten colleges.¹²⁴

2.3.2 Christelijke socialisatie en moraliteit

Wanneer we kijken naar de socialisatie onder christelijke studenten rijst de vraag: hoe komt het dat deze groep studenten zich aansluit bij een specifieke studentenvereniging met een religieus aspect? Het is namelijk opvallend dat deze groep behoefte heeft aan een christelijke studentenvereniging ten opzichte van een niet-christelijke studentenvereniging. Om een antwoord te vinden op die vraag, moet eerst worden onderzocht hoe het komt dat er een groep van deze leeftijdscategorie is die zich identificeert met het christelijk geloof, waarbij ook wordt gekeken naar wat dat voor hen betekent op moreel gebied.

Uit onderzoek blijkt dat ouders een belangrijke rol spelen in de overdracht van religieuze overtuigingen doordat een groot deel van religieus geloof afhankelijk is van de intergenerationele overdracht van religieuze overtuigingen en praktijken.¹²⁵ De algemene regel is ook dat mensen vaak

¹²⁰ Kramer, *Organizational socialization: joining and leaving organizations*, 6.

¹²¹ Kimberley Haines, "Student perspectives on joining student organizations." (Doctor of Education Northeastern university Boston, 2019).

¹²² Roy F. Baumeister and Mark R. Leary, "The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation," *Psychological Bulletin* 117, no. 3 (1995).

¹²³ Keating et al., "Going to College and Unpacking Hazing: A Functional Approach to Decrypting Initiation Practices Among Undergraduates."

¹²⁴ Matthew J. Mayhew et al., *How College Affects Students : 21st Century Evidence That Higher Education Works* (ProQuest Ebook Central: John Wiley & Sons, Incorporated, 2016), 114-5, 47.

¹²⁵ Paul Vermeer, "The impact of parental religiosity on parenting goals and parenting style: a Dutch perspective," *Journal of Beliefs & Values* 32, no. 1 (2011).

blijven bij het religieuze geloof waarin zij zijn opgegroeid. Het gebeurt eerder dat mensen het religieuze geloof waarin zij zijn opgegroeid, verlaten dan dat ze een andere religie gaan navolgen.¹²⁶ Dit betekent bijvoorbeeld dat christelijke jongvolwassenen zich hoogstwaarschijnlijk zullen vasthouden aan hun christelijke religie of zich volledig los zullen maken van het christendom.

De *faith development theory* van Fowler beschrijft de ontwikkeling die een mens doormaakt in diens geloofsontwikkeling door middel van verschillende fasen. Fowler karakteriseert geloof als een integraal proces dat een basis biedt voor de vorming van overtuigingen, waarden en betekenis. Dit biedt mensen samenhang en richting in het leven. Het geeft verbinding door middel van gedeeld vertrouwen, een gevoel van verbondenheid met een groter referentiekader waarop mensen hun persoonlijke standpunten en gemeenschappelijke loyaliteiten kunnen baseren. Daarnaast biedt geloof ook mogelijkheden om met de uitdagingen in het leven of de dood om te gaan.¹²⁷ In deze definitie zitten ook dezelfde aspecten die vaker worden toeschreven aan religie, maar dan met enkele toegevoegde aspecten. Geloof is volgens sommige wetenschappers een onderdeel van ieder mens, niet alleen van religieuze groepen of individuen.^{128, 129} Vanwege het doel van dit onderzoek zal geloofsontwikkeling in deze paragraaf enkel worden toegepast op de christelijke levensovertuiging.

De eerste twee fasen van de *faith development theory* hebben betrekking op de ontwikkeling van jonge en oudere kinderen. Fase 1 wordt gekenmerkt door een geloof op basis van afhankelijkheidsrelaties zoals familie en een magisch en bovennatuurlijk wereldbeeld waarbij het onderscheid tussen fantasie en de werkelijkheid vaak nog ontbreekt. Fase 2 wordt gekenmerkt door een geloof in de context van een gemeenschap en bevat een mythisch-letterlijk wereldbeeld waarin veel opvattingen letterlijk worden opgevat.¹³⁰ Fase 3 en 4 zijn voornamelijk toepasbaar op jongvolwassenen, wat de meest gebruikelijke levensfase is van studenten. Fase 3 wordt gekenmerkt door een standvastig maar ook aangenomen geloofssysteem waarbij een jongvolwassene een conservatieve relatie heeft met autoriteiten en gezagsdragers en voornamelijk instemt met de groepen waarin die zich bevindt. Daarbij heeft de jongvolwassene een persoonlijke relatie met God waarin diens verlangen om begrepen te worden en diepgaand gekend te zijn, wordt vervuld.¹³¹ In deze

¹²⁶ Paul Vermeer, Jacques Janssen, and Joep de Hart, "Religious Socialization and Church Attendance in the Netherlands from 1983 to 2007: a Panel Study," *Social compass* 58, no. 3 (2011).

¹²⁷ James W. Fowler and Mary Lynn Dell, "Stages of faith and identity: birth to teens," *Child Adolescent Psychiatric Clinics New Amsterdam* 13 (2004).

¹²⁸ James W. Fowler, *Stages of Faith: the psychology of human development and the quest for meaning* (San Francisco: Harper Collins, 1981).

¹²⁹ Fowler and Dell, "Stages of faith and identity: birth to teens."

¹³⁰ Fowler and Dell, "Stages of faith and identity: birth to teens."

¹³¹ Jenny L. Small, "College student religious affiliation and spiritual identity: a qualitative study" (doctor of philosophy University of Michigan, 2008), 33-34.

fase stemt de jongvolwassene nog in met de autoriteiten van de groep waarin die zich in bevindt, maar is deze zich ook al bewust van dienst eigen relatie met God. In fase 4 wordt een jongvolwassene gedwongen meer kritisch na te denken over diens overtuigingen en overeenstemming met de autoriteiten. Deze fase wordt gekenmerkt doordat de jongvolwassene ontdekt dat die niet blindelings autoriteiten hoeft te volgen, maar een interne autoriteit heeft met betrekking tot verplichtingen, overtuigingen en waarden. De jongvolwassene breekt zich hier als het ware los van de aannames die eerst blindelings werden nagevolgd. De jongvolwassene gaat in deze fase steeds kritischer afstand nemen van het eerder veronderstelde waardensysteem en wordt zich meer bewust van diens eigen ego.¹³² In fase 4 zien we de identiteitsontwikkeling terug die studenten ondergaan wanneer ze gaan studeren en hun identiteit opnieuw moeten ontdekken. Deze kritische fase kan ertoe leiden dat studenten van hun religie afwijken, of het juist omarmen en als onderdeel van hun identiteit gaan zien.

Een reden waarom jongvolwassenen bij de religie van hun opvoeding zouden blijven is omdat religie een belangrijke rol kan spelen in de identiteitsformatie bij jongvolwassenen. Religie biedt een transcendent wereldbeeld dat een basis kan vormen voor morele overtuigingen, oftewel normen en waarden. Deze normen en waarden binnen het wereldbeeld van de religie geven betekenis en sturing.¹³³ Ook blijkt dat er positieve sociale voordelen geassocieerd zijn met een religieuze identiteit, wanneer men opgroeit in een religieuze gemeenschap. Zo'n gemeenschap biedt jongeren een plek waarin ze zichzelf kunnen zijn en zich verbonden kunnen voelen met anderen.¹³⁴ Wanneer deze jongeren opgroeien tot jongvolwassenen en gaan studeren, is het een logisch gevolg dat zij op zoek gaan naar een religieuze gemeenschap waarin zij dezelfde mate van verbondenheid en acceptatie kunnen ervaren. Hoewel religieuze gemeenschappen vele voordelen bieden, kunnen deze mogelijk ook de religieuze- en identiteitsontwikkeling remmen. Dit kan gebeuren wanneer een religieuze gemeenschap de nadruk legt op de grenzen, waarbinnen die gemeenschap zich bevindt, zonder te onderkennen dat hun leden individuele unieke wezens zijn. Wanneer iemands identiteit wordt beperkt door de grenzen van de religieuze gemeenschap, kan dat ervoor zorgen dat de religieuze socialisatie resulteert in afhankelijkheid en een eenzijdige ontwikkeling. Er wordt verwacht dat het individu zich dan ontwikkelt naar de heersende opvattingen in de groep. In dat soort gevallen is er zelden ruimte voor individuele ontwikkeling.¹³⁵

¹³² Small, "College student religious affiliation and spiritual identity: a qualitative study," 34-35.

¹³³ Stephan Armet, "Religious socialization and identity formation of adolescents in high tension religions," *Review of religious research* 50, no. 3 (2009).

¹³⁴ Armet, "Religious socialization and identity formation of adolescents in high tension religions."

¹³⁵ Armet, "Religious socialization and identity formation of adolescents in high tension religions."

Christelijke studenten die hun identiteit gaan hervinden tijdens hun studententijd hebben volgens de sociale identiteitstheorie behoefte aan een groep waarbinnen zij hun identiteit kunnen hervinden.¹³⁶ Daarbij is het voor christelijke studenten van belang dat er ook ruimte is voor hun geloofsontwikkeling, waarbij studenten zich vaak in fase 3 of 4 bevinden.¹³⁷ Dit geeft dat er een behoefte ligt voor christelijke studenten naar een gemeenschap waar zij zich toe kunnen verhouden in hun identiteitsontwikkeling, maar die ook ruimdenkend genoeg is zodat er kritische vragen gesteld kunnen worden en de geloofsontwikkeling niet te veel wordt begrensd. Hierin bieden christelijke studentenverenigingen vaak een goede oplossing. Deze verenigingen hebben vaak een combinatie van christelijke praktijken en studentikoze gebruiken.¹³⁸ Toch blijkt dat een deel van de oud-studenten van een christelijke studentenvereniging zich later niet aansluit bij een religieuze gemeenschap zoals een kerk.¹³⁹ Ondanks deze bevinding blijkt een christelijke studentenvereniging wel een belangrijke factor te zijn in de religieuze socialisatie van christelijke studenten. Dit gebeurt door middel van Bijbelstudies, lezingen, conferenties en andere manieren die deze verenigingen bieden voor geloofsontwikkeling.¹⁴⁰ Daarnaast blijkt uit onderzoek dat gezamenlijke normen en waarden een rol spelen in hun geloofsontwikkeling.¹⁴¹ Dit komt overeen met de definitie van Fowler, waarin geloof een basis biedt voor de vorming van overtuigingen, waarden en betekenis. De vraag is echter welke overtuigingen, normen en waarden er worden bedoeld met christelijke normen en waarden.

De moraliteit van christenen wordt gebaseerd op een innerlijke spirituele dimensie en niet zozeer op het eigen morele geweten.¹⁴² Met de innerlijke spirituele dimensie wordt een overstijgende dimensie van moraliteit bedoeld. Deze spirituele dimensie van moraliteit is zichtbaar in verschillende religies zoals het Christendom, maar ook het Hindoeïsme, Boeddhisme en sommige mystieke stromingen van de Islam en het Jodendom. De bewering is dat moraliteit voortvloeit uit een overstijgende spirituele dimensie die je karakter kan vormen. Uit deze vorming van je karakter en interesse in deugden vloeien

¹³⁶ Stets and Burke, "Identity Theory and Social Identity Theory."

¹³⁷ Small, "College student religious affiliation and spiritual identity: a qualitative study," 33-34.

¹³⁸ Alexandra Matz, "'Je moet gewoon kiezen!' Een praktisch-theologisch onderzoek naar de espoused theology van oud-leden van christelijke studentenverenigingen" (Protestants Theologische Universiteit Groningen, 2023), 25.

¹³⁹ Matz, "'Je moet gewoon kiezen!' Een praktisch-theologisch onderzoek naar de espoused theology van oud-leden van christelijke studentenverenigingen," 5.

¹⁴⁰ Matz, "'Je moet gewoon kiezen!' Een praktisch-theologisch onderzoek naar de espoused theology van oud-leden van christelijke studentenverenigingen," 5.

¹⁴¹ Matz, "'Je moet gewoon kiezen!' Een praktisch-theologisch onderzoek naar de espoused theology van oud-leden van christelijke studentenverenigingen," 27, 32, 41-42.

¹⁴² Hicks, "The Christian Dimensions of Morality," 23-25.

vervolgens automatisch goede acties voort. Hierin is moraliteit gebaseerd op een spirituele motivatie waaruit een natuurlijke expressie van goede daden voortkomt.¹⁴³

Wanneer een christen nadenkt over of iets goed of slecht is, zal eerder een beroep worden gedaan op de morele opvattingen vanuit diens religie over die spirituele dimensie dan dat een christen een beroep doet op zijn eigen bedachte moraliteit. Christelijke moraliteit verwerpt niet de algemene moraliteit, maar bouwt haar moraliteit op grond van een aantal theologische overtuigingen om er op die manier betekenis aan te geven. Deze overtuigingen zijn: (a) De wereld is van God, niet van ons. Wij zijn enkel rentmeesters en zullen aan het einde van de tijd verantwoording moeten afleggen voor onze omgang met de aarde. (b) Mensen zijn gemaakt als evenbeeld van God en hebben een eeuwige bestemming bij God, waarvoor dit leven voorbereiding biedt. Hier vloeien plichten voor zowel onszelf als anderen uit voort. (c) God heeft zich geopenbaard in Jezus Christus, die via zijn leven, dood en opstanding ons laat zien wat liefde is en hoe daarmee het kwade overwonnen kan worden. (d) Christus is door de Heilige Geest aanwezig in de wereld en de kerk als gids, motivator en bekrachtiger.¹⁴⁴ Er zijn veel christelijke waarden die worden beschreven als onderdeel van de christelijke moraliteit. Voorbeelden van christelijke waarden die worden genoemd zijn: Liefde, Gods wil, verantwoordelijkheid.¹⁴⁵ Maar ook waarden als nederigheid¹⁴⁶ en met name naastenliefde.¹⁴⁷ Wanneer christelijke studenten zoeken naar een christelijke studentenvereniging, is de verwachting dat deze vereniging zich bezighoudt met de bovengenoemde waarden. Hoe er vormgegeven wordt aan deze waarden is voor veel verenigingen verschillend.

2.3.3 Soorten christelijke studentenverenigingen in Nederland

De christelijke studentenverenigingen in Nederland zijn op te delen in vijf overkoepelende verenigingen. Elk van deze verenigingen heeft een eigen ontstaanswijze en is in verschillende steden aanwezig. Wel is het mogelijk dat niet elke vereniging in elke stad aanwezig is. Ook zijn deze verenigingen niet alleen gebonden aan steden met een universiteit. Sommige van deze overkoepelende verenigingen hebben een vereniging in steden met enkel een hogeschool.

Navigators

De Navigators Studentenverenigingen (NSV) is het overkoepelende orgaan van de christelijke studentenverenigingen die zichzelf Navigators noemen. De missie van deze verenigingen luidt:

¹⁴³ Hicks, "The Christian Dimensions of Morality," 28-29.

¹⁴⁴ Hicks, "The Christian Dimensions of Morality," 26.

¹⁴⁵ Frederick S. Carney, "Accountability in Christian Morality," *The Journal of Religion* 53, no. 3 (1973).

¹⁴⁶ Thomas McPherson and Jonathan Harrison, "Christian Virtues," *Proceedings of the Aristotelian Society* 37 (1963).

¹⁴⁷ Hicks, "The Christian Dimensions of Morality," 31-35.

‘Christus kennen en hem bekendmaken.’^{148, 149, 150} De vereniging kent verschillende soorten denominaties van het christelijk geloof.¹⁵¹ Navigators is gesticht door Dawson Trotman die in de V.S. als christelijke aalmoezenier werkte bij een mannelijke marine groep die de navigators werd genoemd. Na de Tweede Wereldoorlog verspreidde deze beweging zich buiten de V.S. en in 1948 bezocht Dawson Nederland om te spreken op een conferentie, waar hij Gien Karssen ontmoette. Karssen was onder de indruk van Dawsons visie op evangelisatie en werd gevraagd om de Nederlandse Navigators op te starten. In 1964 startte vanuit deze beweging evangelisatie onder studenten en ontstond er studentenwerk in verschillende steden. Vanuit dit studentenwerk werd er in Rotterdam begonnen met een studentenvereniging onder de naam Navigators Studentenvereniging Rotterdam (NSR).¹⁵² Vele steden volgden dit voorbeeld waardoor studentenverenigingen van Navigators nu in veel steden aanwezig zijn, namelijk: Amsterdam, Delft, Den Haag, Ede, Enschede, Groningen, Leeuwarden, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Utrecht, Wageningen en Zwolle. Daarnaast faciliteert NSV ook Navigators Netwerk wat vaak bestaat uit een kleinere groep studenten of jong werkenden met een minder studentikoos aspect.¹⁵³ Dat wil zeggen dat de aspecten van de studentencultuur bijna niet tot helemaal niet aanwezig zijn in deze groepen. Hieronder worden bijvoorbeeld aspecten als een ontgroening, disputen, stimulans tot het drinken van veel alcohol of borrels verstaan. Tot slot faciliteren sommige Navigator-verenigingen een ontgroening,^{154, 155} maar zijn er ook Navigator-verenigingen zonder ontgroening.^{156,157}

Vereniging Gereformeerde Studenten

De Verenigingen Gereformeerde Studenten (VGS) zijn ontstaan vanuit de christelijke denominatie van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt (GKV). De VGS is voornamelijk ontstaan uit de vereniging Societas Studiosorum Reformatorum (SSR). Steeds meer studenten hadden twijfels bij het christelijke karakter van deze vereniging en hadden behoefte aan een gereformeerde studentenvereniging, waardoor de

¹⁴⁸ "Wat biedt N.S.U.," Navigator Studentenvereniging Utrecht, accessed 8 June, 2024, <https://www.nsutrecht.nl/home>.

¹⁴⁹ "Over N.S.G.," Navigators Studentenvereniging Groningen, accessed 8 June, 2024, <https://www.nsgroningen.nl/home>.

¹⁵⁰ "Wat de vereniging te bieden heeft," Navigators Studentenvereniging Amsterdam, accessed 8 June, 2024, <https://www.nsamsterdam.nl/>.

¹⁵¹ "Navigators Studentenverenigingen," Wikipedia, accessed 8 June, 2024, https://nl.wikipedia.org/wiki/Navigators_Studentenverenigingen.

¹⁵² "Geschiedenis van Navigators," Navigators, accessed 8 June, 2024, <https://www.navigators.nl/over-ons/geschiedenis>.

¹⁵³ "Steden," NSV Navigators, accessed 8 June, 2024, <https://www.navigators.nl/nsv/steden>.

¹⁵⁴ "Lid worden," NSN, accessed 11 June, 2024, <https://nsmijmegen.nl/evenementen/>.

¹⁵⁵ "EL CID & Lid worden," NSL, accessed 11 June, 2024, <https://www.nsleiden.nl/21450-el-cid>.

¹⁵⁶ "Interview studentenvereniging: Navigators studentenvereniging Enschede," Enschede studentenstad, updated 6 May, 2019, <https://enschede-studentenstad.nl/nieuws/interview-studentenvereniging-navigators-studentenvereniging-enschede/2019-05-06#:~:text=Bij%20NSE%20kennen%20wij%20ook,dat%20iedereen%20zich%20thuis%20voelt>.

¹⁵⁷ "Navigators Studentenvereniging Leeuwarden (NSLeeuwarden)," Leeuwarden studentenstad, accessed 11 June, 2024, <https://leeuwardenstudentenstad.nl/studentenverenigingen/navigators-studentenvereniging-leeuwarden-nsleeuwarden>.

eerste VGS-verenigingen werden gevormd.^{158, 159, 160} VGS-verenigingen hebben niet zozeer een eenduidige missie, maar zijn vaak gebaseerd op drie of vier pijlers waar de vereniging zich aan vasthoudt. Dit zijn pijlers gericht op geloofsgebied, op intellectueel gebied, op sociaal gebied en in sommige verenigingen op studentikoos gebied.^{161, 162, 163} Daarnaast baseren de meeste VGS-verenigingen hun grondslag en doel op de Bijbel en de gereformeerde leer. Onder de gereformeerde leer worden vaak de Nederlandse geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse leerregels verstaan.¹⁶⁴ Omdat de VGS voornamelijk ontstond vanuit studenten die lid waren van de GKV, konden eerst enkel studenten lid worden die ook uit deze denominatie kwamen. Tegenwoordig accepteren VGS-verenigingen studenten van alle soorten denominaties.¹⁶⁵ Toch blijft in de praktijk het grootste gedeelte van de VGS-leden afkomstig uit de GKV. De VGS-verenigingen zijn aanwezig in Arnhem, Delft, Deventer, Dronten, Enschede, Groningen, Leeuwarden, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht, Wageningen en Zwolle.¹⁶⁶ Over het algemeen faciliteren alle VGS-verenigingen een ontgroening.^{167,168,169}

Ichthus

De oprichting van Ichthus-verenigingen begon met een groep studenten in Utrecht die zich in 1958 aansloot bij de organisatie Youth for Christ. Daarnaast studeerden enkele van deze studenten aan de theologische faculteit, waar ze college volgden bij professor Hoekendijk. Deze professor wist zijn studenten te stimuleren om zich te richten op evangelisatie onder studenten. In samenwerking met studentenpredikanten van de Nederlandse Christelijke Studenten Vereniging (NCSV) en de vereniging Societas Studiosorum Reformatorum (SSR) ontstond een werkgroep die zich richtte op evangelisatie. Deze werkgroep kreeg de naam Ichthus en wist een grote evangelisatieactie te organiseren die de appelweek werd genoemd. Tijdens deze week waren er vier avondbijeenkomsten in Tivoli in Utrecht, waarbij belangrijke sprekers lezingen kwamen geven over geloof en wetenschap. Door middel van

¹⁵⁸ "Vereniging van Gereformeerde Studenten-Nederland," Wikipedia, updated 22 April, 2024, https://nl.wikipedia.org/wiki/Vereniging_van_Gereformeerde_Studenten-Nederland.

¹⁵⁹ "Historie," VGSL, accessed 11 June, 2024, <https://vgs.nl/vereniging/historie/>.

¹⁶⁰ "Geschiedenis," GSV Groningen, accessed 11 June, 2024, <https://www.gsvgroningen.nl/geschiedenis/>.

¹⁶¹ "Over ons," VGSU, accessed 11 June, 2024, <https://www.vgsu.nl/#over-ons>.

¹⁶² "Christen én student? Maak kennis met de VGST," VGST, accessed 11 June, 2024, <https://vgst.nl/>.

¹⁶³ "VGSN-TQ De leukste christelijke studentenvereniging van Nijmegen," VGSN-TQ, accessed 11 June, 2024, <https://vgsn.nl/>.

¹⁶⁴ "Geschiedenis, grondslag en doel," VGSD, accessed 11 June, 2024, <https://www.vgsd.nl/geschiedenis-grondslag-en-doel/>.

¹⁶⁵ VGSL, "Historie."

¹⁶⁶ "Verenigingen," VGS Nederland, 2024, accessed 11 June, 2024, <https://www.vgs-nederland.nl/verenigingen/>.

¹⁶⁷ "Veelgestelde vragen," VGS Nederland, accessed 11 June, 2024, <https://www.vgs-nederland.nl/veelgestelde-vragen/#:~:text=Het%20novitiaat%20is%20een%20ontgroening,hechte%20band%20met%20je%20jaargroepsgenoten>.

¹⁶⁸ "Lid worden," VGSU, accessed 11 June, 2024, <https://www.vgsu.nl/lid-woorden/>.

¹⁶⁹ "Lid worden," VGS Rotterdam, accessed 11 June, 2024, <https://www.vgsr.nl/kennismaken/lid-woorden/>.

deze actie werden er meerdere contacten gelegd met christelijke studenten en groeide de werkgroep. Studenten zagen dat naast evangelisatie ook opbouw van het geloofsleven belangrijk was, waardoor er een visie voor studenten op lange termijn ontstond. Deze werkgroepen en evangelisatiebewegingen groeiden door de tijd uit tot studentenverenigingen.¹⁷⁰ De missie van de Ichthus-verenigingen is: geloven en daarvan getuigen, groeien en je grenzen verleggen.¹⁷¹ Daarnaast noemen vele verenigingen ook dat in hun grondslag voornamelijk God en de Bijbel centraal staan.^{172,173} Verder staan Ichthus-verenigingen ook bekend om hun open karakter en verwelkomen leden van alle soorten denominaties.¹⁷⁴ Ichthus studentenverenigingen bevinden zich in de steden: Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Bosch, Dronten, Ede, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Utrecht, Wageningen en Zwolle.¹⁷⁵ De meeste Ichthus-verenigingen faciliteren geen ontgroening,^{176,177,178} op een enkele vereniging na.¹⁷⁹

Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato

De vereniging Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato (CSFR) is een overkoepelende vereniging van verschillende CSFR-verenigingen door Nederland. Deze verenigingen worden, in tegenstelling tot de eerdergenoemde studentenverenigingen, disputeren genoemd van het overkoepelde CSFR-orgaan.¹⁸⁰ In deze paragraaf zullen ze echter studentenverenigingen worden genoemd in plaats van disputeren om zo makkelijker te kunnen vergelijken met de andere christelijke studentenverenigingen. CSFR is ontstaan toen in 1949 studenten afkomstig uit de Gereformeerde Gemeenten in Delft besloten regelmatig bijeen te komen. De reden was om onderlinge contacten te verstevigen en te praten over onderwerpen op het gebied van levensbeschouwing. In 1950 werd afgesproken dit contact te verbreden door middel van de oprichting van een dispuut met interkerkelijke basis. Hetzelfde gebeurde in die tijd in Utrecht, waar een viertal gereformeerde studenten die lid waren van de

¹⁷⁰ "Geschiedenis van Ichthus," Ichthus Landelijk, accessed 11 June, 2024, <https://www.ichthuslandelijk.nl/pages/geschiedenis-van-ichthus>.

¹⁷¹ "V.C.S. Ichthus Landelijk," Studiegids.nl, accessed 11 June, 2024, <https://studiegids.nl/studentenverenigingen/c-s-v-ichthus-landelijk-in-utrecht/>.

¹⁷² "Wie zijn wij?," Ichthus Zwolle, accessed 11 June, 2024, <https://www.ichthus zwolle.nl/wie-zijn-wij/>.

¹⁷³ "De vereniging," Ichthus accessed 11 June, 2024, <https://ichthus rotterdam.nl/visie-en-identiteit/>.

¹⁷⁴ Studiegids.nl, "V.C.S. Ichthus Landelijk."

¹⁷⁵ "Ichthus studentenverenigingen," Christelijke studentenvereniging Ichthus Rotterdam, accessed 12 June, 2024, <https://www.ichthus.nl/>.

¹⁷⁶ "Van harte welkom!," Ichthus Nijmegen, accessed 11 June, 2024, <https://www.ichthus nijmegen.nl/#:~:text=Van%20harte%20welkom!&text=We%20hebben%20bewust%20geen%20ontgroening,voor%20euks%20te%20doen%20valt>.

¹⁷⁷ "Contact," Ichthus Utrecht, accessed 11 June, 2024, <https://ichthus utrecht.nl/contact>.

¹⁷⁸ "FAQ," Christelijke studentenvereniging Ichthus Rotterdam, accessed 12 June, 2024, <https://ichthus rotterdam.nl/faq/>.

¹⁷⁹ Dit bleek uit communicatie met een lid van de Ichthus-vereniging in Eindhoven.

¹⁸⁰ "Over ons," C.S.F.R., accessed 11 June, 2024, <https://csfr.nl/over-ons/>.

vereniging Societas Studiosorum Reformatorum (SSR) samenkwamen voor het versterken van contact en het praten over levensbeschouwelijke thema's. Eerst was het enkel een dispuut binnen de SSR-vereniging, maar toen dat dispuut werd opgeheven, richtte de groep zelf buiten de SSR-vereniging een dispuut op genaamd: sola scriptura. Dit dispuut is tot vandaag nog het Utrechtse dispuut van CSFR. Tussen Delft en Utrecht ontstonden contacten en na een gezamenlijk zomerkamp besloten zij CSFR op te richten.¹⁸¹ Sinds die tijd zijn er meer disputen bij gekomen vanuit verschillende steden. CSFR-verenigingen zijn gebaseerd op het reformatorisch gedachtegoed. Op de verenigingen bestudeert men deze grondslag verder en verdiept men zich in Bijbel en geloof.¹⁸² De grondslag van deze verenigingen bestaat uit de Bijbel en de drie formulieren van eenheid (de eerdergenoemde Heidelbergse Catechismus, Nederlandse geloofsbelijdenis en de Dordtse leerregels). Vanuit die basis stimuleert CSFR zijn leden om antwoorden te zoeken op verschillende levensvragen.¹⁸³ Er is geen duidelijke informatie te vinden over de denominatie waarin men zich moet bevinden om lid te worden van een CSFR-vereniging. Wel wordt uitdrukkelijk vermeld dat CSFR-verenigingen een gereformeerde grondslag hebben. Het is dus te verwachten dat CSFR voornamelijk studenten met een bevindelijk gereformeerde achtergrond zal aantrekken, maar mogelijk ook openstaat voor andere denominaties. CSFR-verenigingen zitten in de steden: Amsterdam, Delft, Eindhoven/Tilburg, Groningen, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht en Wageningen.¹⁸⁴ Bijna alle disputen hebben een vorm van ontgroening^{185,186,187}

Overkoepelend Zuster Overleg Nederland

Een laatst overkoepelend orgaan is het Overkoepelend Zuster Overleg Nederland (OZON). Over de ontstaanswijze van OZON is niet veel informatie beschikbaar. Wel is bekend dat OZON rond 1990 is opgericht om vorm te geven aan al langer bestaande contacten tussen verenigingen.¹⁸⁸ OZON bestaat uit vier verenigingen uit Delft, Enschede, Maastricht en Utrecht. Elk van de verenigingen heeft een andere historie. Zo is rond 1900 er een vereniging in Utrecht ontstaan waarbij er een behoefte was vanuit gereformeerde studenten aan een vorm van christelijk studentenleven. Hieruit werd de vereniging Societas Studiosorum Reformatorum (SSR) gevormd. Er ontstonden echter rond de jaren

¹⁸¹ C.S.F.R., "Over ons."

¹⁸² C.S.F.R., "Over ons."

¹⁸³ "Over ons," C.S.F.R. Amsterdam, accessed 12 June, 2024, <https://www.csframsterdam.nl/over-ons/>.

¹⁸⁴ "Lid worden?," C.S.F.R., accessed 12 June, 2024, <https://csfr.nl/lid-worden/>.

¹⁸⁵ "Interesse," Johannes Calvijn Delfs dispuut der C.S.F.R., accessed 12 June, 2024, <https://csfr-delft.nl/interesse/>.

¹⁸⁶ "Studentenvereniging Que Vadis," Quo Vadis dispuut der C.S.F.R., accessed 12 June, 2024, <https://csfrnijmegen.nl/>.

¹⁸⁷ "C.S.F.R. AM.ST.E.LO.D.A.M.E.N.S.E. (Gereformeerd)," Amsterdam Studentenstad, accessed 12 June, 2024, <https://amsterdamstudentenstad.nl/studentenverenigingen/csfr-amstelodamense-gereformeerd>.

¹⁸⁸ "Overkoepelend Zuster Overleg Nederland," Wikisage, updated 18 May, 2016, https://nl.wikisage.org/wiki/Overkoepelend_Zuster_Overleg_Nederland.

60 discussies over de vraag of de vereniging alle soorten studenten moest toelaten, ongeacht hun levensovertuiging. Hierbij werd uiteindelijk besloten dat alle soorten studenten lid mochten worden. Dit resulteerde in de vorming van de hierboven besproken verenigingen. Toch was er een groep leden van SSR die een nieuwe afdeling oprichtte: de Societas Studiosorum Reformatorum Nieuwe Afdeling Utrecht (SSR-NU). Deze afdeling valt vandaag de dag niet meer onder SSR-verenigingen, maar onderdeel is van OZON.¹⁸⁹ De vereniging Civitas Studiosorum Reformatorum (CSR) in Delft heeft een soortgelijke historie waarbij de vereniging is ontstaan als aftakking van de SSR.¹⁹⁰ Hetzelfde geldt voor de vereniging in Enschede Christelijke Studenten Vereniging Alpha (CSV Alpha).¹⁹¹ Maastricht was echter een fusie van de al bestaande Navigators- en Ichthus-verenigingen.¹⁹² De verenigingen staan bekend om een algemeen-christelijk karakter, waarbij de grondslag is: de boodschap van de Bijbel als richtsnoer. De leden komen uit verschillende denominaties¹⁹³ en twee van de vier verenigingen faciliteren een ontgroening.^{194,195}

2.3.4 Samenvatting

In deze paragraaf is de tweede deelvraag van dit onderzoek behandeld: *Waarom zijn er christelijke studentenverenigingen?* Studentenverenigingen ontstaan vanuit het fenomeen dat veel studenten zich bevinden in een overgangsfase.¹⁹⁶ Tijdens deze fase zijn studenten genooddaakt om zich te leren verhouden tot hun nieuwe omgeving en hun identiteit te hervinden.¹⁹⁷ Volgens de sociale identiteitstheorie wordt verondersteld dat een individu zijn identiteit kan ontlennen door onderdeel te zijn van een sociale groep, waardoor veel studenten lid worden van een studentenvereniging.¹⁹⁸

Vanuit de *faith development theory* blijkt dat iemands geloofsovertuiging samenhangt met diens identiteit.¹⁹⁹ Christelijke studenten bevinden zich in een cruciale fase van hun geloofsontwikkeling,²⁰⁰ waardoor ze mogelijk op zoek zijn naar een groep waarin ze kritisch de religie van hun opvoeding

¹⁸⁹ "Jongerenvereniging SSR te Utrecht," Het Utrechts Archief, updated 9 March, 2024, [https://hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/resultaten/archieven?mivast=39&mizig=210&miadt=39&miaet=1&micode=1141-1&minr=2910095&miview=inv2&milang=nl#:~:text=In%201900%20werd%20besloten%20de,Societas%20Studiosorum%20Reformatorum%20\(S.S.R.\).](https://hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/resultaten/archieven?mivast=39&mizig=210&miadt=39&miaet=1&micode=1141-1&minr=2910095&miview=inv2&milang=nl#:~:text=In%201900%20werd%20besloten%20de,Societas%20Studiosorum%20Reformatorum%20(S.S.R.).)

¹⁹⁰ "Officieel," C.S.R. Delft, accessed 12 June, 2024, <https://csrdelft.nl/vereniging/officieel#:~:text=Geschiedenis,de%20nog%20aanwezige%20oude%20lichting.>

¹⁹¹ "Beknopte historie," C.S.V. Alpha, accessed 12 June, 2024, <https://csvalpha.nl/static-pages/beknopte-historie.>

¹⁹² "Geschiedenis," C.S.V. Lux ad Mosam, accessed 12 June, 2024, [https://luxadmosam.nl/vereniging/geschiedenis/.](https://luxadmosam.nl/vereniging/geschiedenis/)

¹⁹³ Wikisage, "Overkoepelend Zuster Overleg Nederland."

¹⁹⁴ "Wordt lid van C.S.R.," C.S.R. Delft, accessed 12 June, 2024, <https://csrdelft.nl/lidworden.>

¹⁹⁵ "Inschrijfformulier," S.S.R.-N.U., accessed 12 June, 2024, [https://www.ssr-nu.nl/lid-woorden/.](https://www.ssr-nu.nl/lid-woorden/)

¹⁹⁶ Lodewijkx and Syroit, "Severity of initiation revisited: Does severity of initiation increase attractiveness in real groups?."

¹⁹⁷ de Meulemeester, "Studentendopen: een empirisch onderzoek naar deelnemers, praktijken en uitkomsten," 4-5.

¹⁹⁸ Stets and Burke, "Identity Theory and Social Identity Theory."

¹⁹⁹ Fowler and Dell, "Stages of faith and identity: birth to teens."

²⁰⁰ Small, "College student religious affiliation and spiritual identity: a qualitative study," 34-35.

kunnen analyseren en bevragen. Een religieuze gemeenschap biedt veel voordelen²⁰¹ maar brengt soms ook het risico met zich mee van sociale afhankelijkheid waarin weinig ruimte is voor individuele ontwikkeling.²⁰² Christelijke studentenverenigingen hebben vaak een combinatie van christelijke praktijken en studentikoze gebruiken.²⁰³ Daarnaast is de verwachting dat deze verenigingen zich bezighouden met christelijke waarden zoals naastenliefde, Gods wil, verantwoordelijkheid en nederigheid.^{204, 205, 206} Deze samenhang aan factoren maakt deze verenigingen een aantrekkelijke groep voor christelijke studenten om bij aan te sluiten in hun betreffende levensfase.

De ontstaanswijzen van de verschillende studentenverenigingen zijn allemaal gebaseerd op deze christelijke socialisatie, waarbij christelijke studenten elkaar opzochten.

²⁰¹ Armet, "Religious socialization and identity formation of adolescents in high tension religions."

²⁰² Armet, "Religious socialization and identity formation of adolescents in high tension religions."

²⁰³ Matz, "'Je moet gewoon kiezen!' Een praktisch-theologisch onderzoek naar de espoused theology van oud-leden van christelijke studentenverenigingen," 25.

²⁰⁴ Carney, "Accountability in Christian Morality."

²⁰⁵ McPherson and Harrison, "Christian Virtues."

²⁰⁶ Hicks, "The Christian Dimensions of Morality," 31-35.

3. ONTGROENINGEN EN CHRISTELIJKE IDENTITEIT, EEN ENQUÊTE ONDER BESTUREN

Ter beantwoording van de deelvragen 3, 4 en 5 is primaire data verzameld aan de hand van kwantitatief onderzoek door middel van enquêtes. Dit betrof de deelvragen: (3) Hoe ziet een ontgroening van een christelijke studentenvereniging eruit? (4) Wat is de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging en hoe wordt die vormgegeven? (5) Hoe verhoudt een ontgroening zich tot de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging? De beantwoording van deze deelvragen wordt behandeld in de paragrafen 3.2, 3.3 en 3.4. In paragraaf 3.1 zal de methode behandeld worden, waarin de populatie, benadering, opzet enquête, ethische kwesties en de respons worden beschreven.

3.1 METHODE

3.1.1 Populatie

De populatie van dit onderzoek wordt gevormd door christelijke studentenverenigingen in Nederland. Er zijn 55 verschillende christelijke studentenverenigingen in Nederland. Deze studentenverenigingen zijn georganiseerd onder verschillende koepelverenigingen zoals: Navigators Studentenverenigingen (NSV), Verenigingen Gereformeerde Studenten te Nederland (VGS-Nederland), Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato (CSFR), Verenigde Christenstudenten Ichthus Landelijk (Ichthus) of het Overkoepelend Zuster Overleg Nederland (OZON). Hierbij is onderscheid gemaakt tussen verenigingen die wel een ontgroening faciliteren en verenigingen die dat niet doen. Beide verenigingen zijn meegenomen in het onderzoek zodat op deze manier de beweegredenen voor het faciliteren van een ontgroening vergeleken kunnen worden met de beweegredenen om dat niet te faciliteren.

De christelijke studentenverenigingen worden in de enquête vertegenwoordigd door bestuursleden. De verwachting is dat deze groep het beste zicht heeft op de uitvoering van een ontgroening, de christelijke identiteit van hun vereniging en hoe deze is vastgelegd. Veel bestuursleden hebben zelf een ontgroening doorlopen om lid te worden, wat hen zowel beleidsmatig als persoonlijk inzicht geeft in de ontgroeningspraktijken en de christelijke identiteit van hun vereniging. Een alternatief zou zijn om alle leden van alle christelijke studentenverenigingen in Nederland te benaderen. Dit is echter praktisch niet haalbaar binnen het tijdsbestek van dit onderzoek. Daarnaast is het ook de vraag of leden van een christelijke studentenvereniging wel een duidelijk beeld hebben over de uitvoering van een ontgroening en de christelijke identiteit en visie van de vereniging omdat zij geen verantwoordelijkheid dragen voor deze beleidsaspecten.

Via de websites van de 55 verschillende christelijke studentenverenigingen in Nederland is nagegaan hoeveel christelijke bestuursleden elke vereniging heeft en is een schatting gemaakt van de populatie. Dit betrof circa 235 bestuursleden in het academisch jaar van 2022-2023.

3.1.2 Benadering

Indirecte benadering

Voor de benadering van de bestuursleden van deze 55 verschillende christelijke studentenverenigingen is een samenwerking aangegaan met IFES Nederland. IFES Nederland maakt deel uit van IFES World, waarbij IFES staat voor International Fellowship of Evangelical Students. IFES World is werkzaam in meer dan 170 landen waarbij meer dan 500.000 studenten zijn aangesloten.²⁰⁷ IFES Nederland is een landelijk orgaan dat zich richt op het toerusten en samenbrengen van christelijke studenten.²⁰⁸ Veel christelijke verenigingen, zoals Ichthus, VGS, OZON en CSFR, zijn aangesloten bij deze organisatie, waardoor een samenwerking met IFES Nederland een effectief middel is om zo veel mogelijk christelijke studentenbesturen te bereiken. De samenwerking met IFES omvatte promotie voor het onderzoek via hun maandelijkse nieuwsbrief die naar alle besturen van christelijke verenigingen werd gestuurd. Daarnaast kon er promotie worden gemaakt tijdens de jaarlijkse algemene ledenvergadering in Utrecht, waar veel christelijke besturen aan deelnemen. Voor deze samenwerking is verantwoording afgelegd aan IFES. Deze verantwoording werd ingevuld door IFES goedkeuring te verkrijgen voor de enquêtes voordat deze gelanceerd zou worden. Na enkele aanvullingen op drie vragen uit de enquête, is deze goedkeuring verkregen.

Directe benadering

De enige christelijke studentenverenigingen die niet onder IFES Nederland vallen zijn de Navigatorstudentenverenigingen. Zij zijn enkel verbonden met het landelijk hoofdorgaan Navigators Studentenverenigingen (NSV). Omdat samenwerking met NSV vanwege praktische redenen niet mogelijk was, is ervoor gekozen de Navigatorverenigingen individueel te benaderen door middel van de contactgegevens op de websites van hun studentenverenigingen.

Op 16 mei 2023 is de enquête via een link in een mail verstuurd naar de mailadressen van de secretarissen van alle christelijke studentenbesturen van Nederland, met daarin de vraag of zij en al hun bestuursleden deze enquête wilden invullen. De e-mailadressen van de ontbrekende verenigingen zijn verkregen via de contactgegevens op de websites van de betreffende verenigingen.

²⁰⁷ "Over ons: Wij geloven in studenten," IFES, accessed 28 March, 2024, <https://wijzijnifes.nl/over-ons/>.

²⁰⁸ Nederland, "Over ons: Wij geloven in studenten."

Op deze manier hebben alle relevante bestuursleden de mogelijkheid gekregen mee te doen met dit onderzoek.

3.1.3 Opzet enquête

De enquête bestond uit drie delen. Het eerste deel stelde vragen over de invulling en de beleidsmatige kant van een ontgroening. Deze vragen dienden de bestuursleden vanuit hun bestuursfunctie te beantwoorden. Het tweede deel van de enquête stelde vragen over de vormgeving van de christelijke identiteit van de vereniging. Ook deze vragen dienden de bestuursleden vanuit hun bestuursfunctie te beantwoorden. Het derde deel van de enquête stelde vragen over de beleving van de ontgroening en wat de bestuursleden individueel moreel aanvaardbaar vinden en wat niet. Deze vragen dienden de bestuursleden persoonlijk in te vullen. Om deze reden was er bij het laatste gedeelte van de enquête bij veel vragen vermeld dat deze subjectief ingevuld dienden te worden. Op deze manier hoopt dit onderzoek antwoorden te vinden op de beleidsoverwegingen achter een ontgroening en een praktisch beeld te krijgen van wat christelijke bestuursleden wel of niet moreel aanvaardbaar vinden in een ontgroening. Bestuursleden van christelijke studentenverenigingen zonder ontgroening hoefden allen enkele vragen in te vullen over waarom ze geen ontgroening hanteren.

De vragenlijst voor dit onderzoek was opgesteld in Word en vervolgens online gezet via LimeSurvey. LimeSurvey is een enquêtesoftware waarvoor de Radboud Universiteit een licentie heeft. Via LimeSurvey zijn de data die wordt verkregen veilig beschermd in vergelijking met een gratis survey programma.²⁰⁹ De data uit de enquêtes zijn vervolgens geanalyseerd met SPSS.

3.1.4 Ethische kwesties

Bij dit onderzoek spelen ook ethische kwesties een rol waar rekening mee gehouden dient te worden.

Rol als onderzoeker

De onderzoeker ontwerpt de vragen van de enquête. Hierbij is het belangrijk om te vermelden dat de onderzoeker zelf twee ontgroeningen heeft doorlopen bij twee verschillende christelijke studentenverenigingen. Dit zou mogelijk een invloed kunnen hebben op het ontwerpen van de enquêtevragen waarbij er vragen met een subjectief beeld ontworpen kunnen worden. Om dit te voorkomen, zijn de vragen in de enquête gebaseerd op de bevindingen uit de literatuur en beleidstukken over ontgroeningen van verschillende christelijke studentenverenigingen. Alle christelijke studentenverenigingen in Nederland zijn benaderd met de vraag of zij mogelijk beleidsstukken omtrent hun ontgroening wilden delen. Zes verenigingen hebben hiermee ingestemd

²⁰⁹ "What You Need to Know About Data Security in LimeSurvey," Lime Survey, accessed 17 January, 2023, <https://www.limesurvey.org/blog/20-blog/114-what-you-need-to-know-about-data-security-in-limesurvey>.

en hun beleidstukken aangeleverd. Deze beleidsstukken zijn gebruikt bij het opstellen van de vragenlijst en worden vanwege privacy redenen verder niet behandeld in dit onderzoek. Ook is deze enquête getest en verbeterd door IFES. Tot slot is de enquête getest via een pilot onder vier christelijke (ex-)bestuursleden van de Vereniging Gereformeerde Studenten te Nijmegen (VGSN).²¹⁰

Ontgroeningsbeleid

Het beleid aangaande een ontgroening is vaak alleen voor de leden van een vereniging toegankelijk. Voor een onderzoeker kan dit uitdagingen opleveren. Voor het verkrijgen van deze beleidsstukken waren integriteit en veiligheid noodzakelijk. Mede daarom is besloten om voor dit onderzoek samen te werken met IFES Nederland. Door samen te werken met IFES Nederland wordt verwacht dat dit veiligheid biedt voor studentenverenigingen om hun ontgroeningsbeleid te delen en veiligheid biedt voor bestuursleden om deel te nemen aan het onderzoek. Voor dit doel was het noodzakelijk om verantwoording af te leggen aan IFES Nederland.

Anonimiteit van respondenten

De respondenten in het onderzoek zijn bestuursleden van christelijke studentenverenigingen. Omdat deze studenten naar hun mening is gevraagd, is het van belang dat de onderzoeksgroep niet op individueel niveau te traceren is. De bestuursleden hebben toestemming gegeven de enquêtes in te vullen en hebben de enquêtes anoniem ingevuld. Er is aan alle verenigingen een informatiemail gestuurd met een bijlage waarin de procedure van gegevensbehandeling is beschreven en hoe deze gegevens vertrouwelijk behandeld worden. Dit betrof de volgende informatie: "De antwoorden op de enquête worden uitsluitend gebruikt voor het onderzoek van deze masterscriptie en worden niet gedeeld met derden. In de rapportage worden resultaten niet op individueel niveau gepresenteerd, wat betekent dat antwoorden niet herleidbaar zijn naar een persoon of specifieke vereniging." In de enquête zijn geen gegevens opgenomen die bestuursleden zouden kunnen traceren, zoals naam, stad, vereniging of andere persoonlijke gegevens. Het onderzoek is goedgekeurd door de ethische toetsingscommissie.

3.1.5 Respons

De enquête kon worden ingevuld tussen 16 mei en 22 juni 2023. Gedurende deze periode is de enquête 96 keer geopend, waaruit 62 bruikbare resultaten kwamen. Van deze 62 respondenten hebben drie de enquête niet volledig ingevuld, maar wel voldoende om als bruikbare resultaten te worden beschouwd. De overige 34-vragenlijsten waren te onvolledig en zijn daarom uit de resultaten

²¹⁰ Earl Babbie, *The Practice of Social Research* (Boston: Cengage Learning, Inc., 2021), 133-34.

verwijderd. Van elke eerder genoemde koepelvereniging (Navigators, VGS, Ichthus, CSFR, OZON) zijn er ingevulde enquêtes beschikbaar. Op die manier is elke koepelvereniging vertegenwoordigd in dit onderzoek. Het aantal leden van een vereniging kan variëren van 30 tot meer dan 300 leden.

3.2 HOE ZIET EEN ONTGOERING VAN EEN CHRISTELIJKE STUDENTENVERENIGING ER UIT?

Van de 62 bestuursleden die deelnamen aan dit onderzoek, gaf 61% aan een vorm van ontgroening te hanteren, 39% is bestuurslid in een vereniging zonder ontgroening. De subparagrafen 3.2.1 tot en met 3.2.4 gaan over de invulling van de ontgroeningen. Subparagraaf 3.2.5 gaat over waarom sommige verenigingen geen ontgroening hebben.

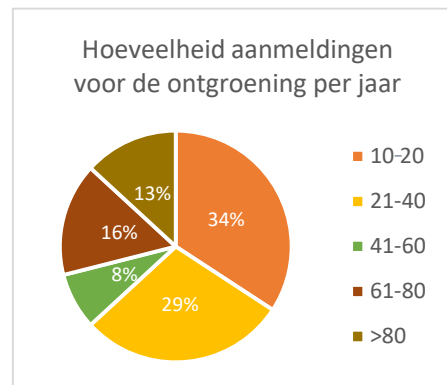
3.2.1 Algemeen

37% van de bestuursleden geeft aan dat hun vereniging een ontgroening hanteert sinds het jaar 2000 of eerder. 21% geeft aan dat hun vereniging vanaf 2000 ontgroent en bij de rest van de bestuursleden was dit onbekend. De meeste verenigingen hebben één ontgroening per jaar (63%), de rest heeft er meerdere (37%). Bij de meeste verenigingen duurt de ontgroening een aantal dagen (70%), een klein deel voert de ontgroening in één dag uit (16%). Een ander klein deel hanteert ontgroeningen van minimaal een week (14%).

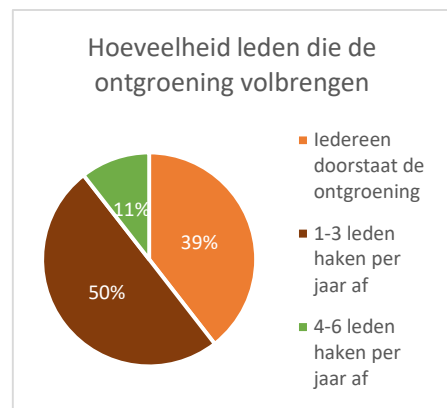
3.2.2 Aantallen

Het aantal leden dat per jaar deelneemt aan de ontgroening varieert. 34% geeft aan dat er tussen de 10-20 nieuwe leden per jaar deelnemen aan de ontgroening, 29% geeft een aantal tussen de 21-40 aanmeldingen, terwijl de overige antwoorden betrekking hadden op aantallen vanaf 41 tot meer dan 80 aanmeldingen, zie figuur 1. De resultaten reflecteren dus zowel grootschalige als kleinschalige ontgroeningen.

39% van de bestuursleden geeft aan dat iedereen die zich aanmeldt voor de ontgroening, deze ook volbrengt. 50% geeft aan dat er 1-3 leden per jaar afhaken en 11% dat 4-6 leden per jaar afhaken, zie figuur 2. Hierbij dient te worden opgemerkt dat deze 11% alleen bestuursleden omvat die jaarlijks 41 of meer aanmelding hebben, zodat een hoger aantal afhakers correleert met de grotere omvang van de groep nieuwe leden die ontgroend wordt. Een aantal van 4-6 afhakers valt bij deze hoeveelheid aanmeldingen minder op dan bij een vereniging met maar 10 aanmeldingen.

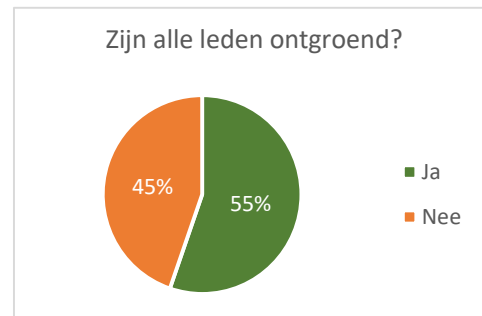
Figuur 1

Figuur 2

De volgende redenen worden gegeven voor het aantal afhakers: verkeerde verwachtingen die de nieuwe leden hebben bij de ontgroening, een ontgroening die wordt ervaren als te zwaar of te streng vanwege bijvoorbeeld een onderdrukkende sfeer, studentikoziteit of autoriteit, of nieuwe leden die ziek worden. Daarnaast worden ook redenen gegeven die samenhangen met de bevinding dat de nieuwe leden de ontgroening niet konden rijmen met de christelijke normen en waarden. Andere redenen van afhaken betreffen ziekte, persoonlijke omstandigheden en mogelijke trauma's die opkwamen tijdens de ontgroening. Een enkel bestuurslid meldt ook dat afhaken bij enkele leden zou kunnen komen door gebrek aan doorzettingsvermogen.

55% van de bestuursleden geeft aan dat iedereen uit de vereniging een ontgroening heeft doorlopen. 45% geeft aan dat een deel geen ontgroening heeft doorlopen, zie figuur 3. De ingeschatte percentages van het aantal niet ontgroende leden varieert tussen de 5-25% van de totale vereniging, waarbij 20% het meest wordt genoemd.²¹¹

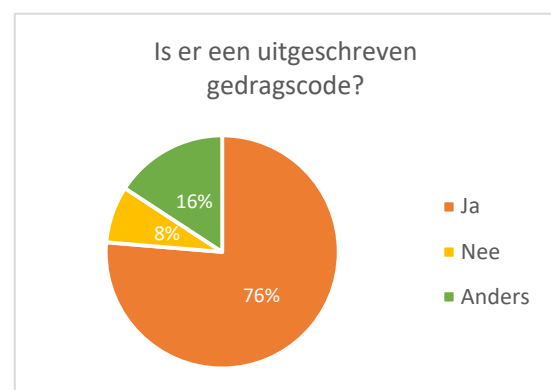

Figuur 3

Redenen die worden gegeven voor het aantal leden dat geen ontgroening heeft doorlopen betreffen: afwezigheid van de leden tijdens de ontgroening vanwege andere afspraken, masterstudenten die lid wilden worden of andere soorten lidmaatschappen waarvoor geen ontgroening vereist is en de coronacrisis, waardoor het in veel verenigingen onmogelijk was hun ontgroening op de gebruikelijke manier uit te voeren. Enkele bestuursleden geven aan dat wanneer een nieuw lid vanwege mentale of morele redenen bezwaar heeft tegen een ontgroening, deze is vrijgesteld van de ontgroening.

3.2.3 Gedragscode

76% van de bestuursleden geeft aan over een uitgeschreven gedragscode te beschikken voor de ontgroening. 8% had dit niet en 16% geeft aan iets anders hiervoor te hanteren, zie figuur 4. De andere opties omvatten gedragscodes die vanuit de kamer der verenigingen worden aangeboden, het hebben van richtlijnen waarbij de vraag is gesteld of deze voldoen aan een officiële gedragscode en een

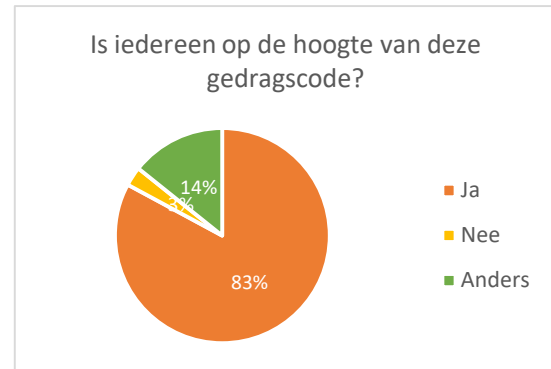

Figuur 4

ontgroening bestaande uit een handtekeningenkaart waar geen gedragscode aan verbonden is. Van

²¹¹ Een enkel bestuurslid geeft aan dat 95% van de vereniging geen ontgroening heeft doorlopen waarbij onbekend is waarom dit percentage zo hoog is.

de bestuursleden die 'ja' of 'anders' hebben ingevuld geeft 83% aan dat iedereen die een rol speelt in de ontgroening op de hoogte is van deze gedragscode. Bij 3% is dit niet het geval en 14% koos voor de optie 'anders', zie figuur 5. Hierbij is de voornaamste reden dat het bestuur en de ontgroeningscommissie wel op de hoogte zijn van de gedragscode, maar dat het onzeker is of de overige leden die een rol spelen in de

Figuur 5

ontgroening dat ook zijn. Al met al kan op basis van deze gegevens geconcludeerd worden dat het merendeel van de christelijke verenigingen hun beleid over ontgroening doordacht hebben en verankerd in een gedragscode. Ongeveer 20-25% van de verenigingen zou mogelijk nog verdere stappen kunnen zetten in het verbeteren van de implementatie van hun beleid en de communicatie ervan naar alle betrokkenen.

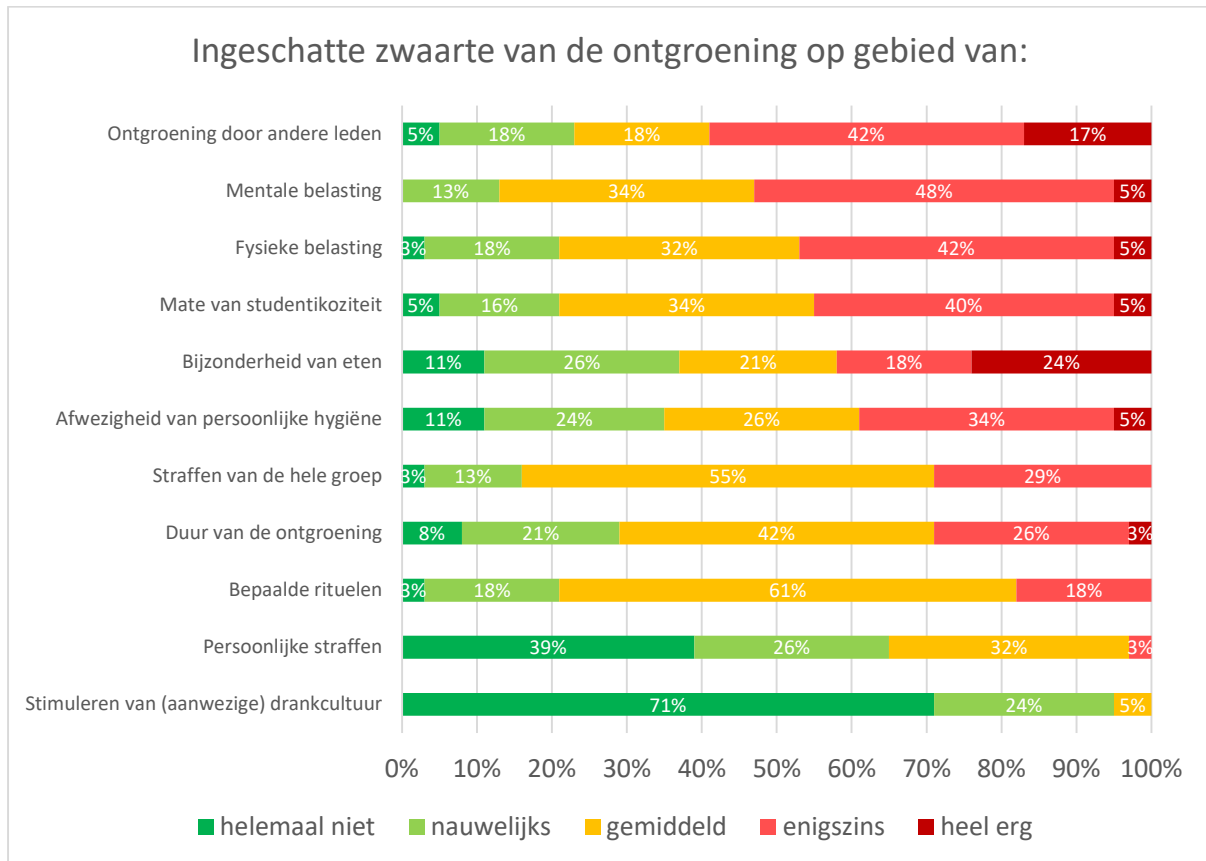
3.2.4 Zwaarte van de ontgroening

Aan de bestuursleden is gevraagd in te schatten wat de zwaarte was van de ontgroening van hun eigen vereniging. De zwaarte was onderverdeeld in verschillende aspecten die in een ontgroening naar voren kunnen komen. Dit betrof zowel aspecten op het mentale als fysieke vlak. Deze aspecten werden ingeschat op een 5-delige schaal met 1 = helemaal niet zwaar, 2 = nauwelijks zwaar, 3 = gemiddeld zwaar, 4 = enigszins zwaar en 5 = heel erg zwaar, zie figuur 6. Wanneer de 'rode' antwoordcategorieën worden samengevoegd, blijkt dat aspecten zoals ontgroening door andere leden, mentale belasting en fysieke belasting door de bestuursleden als meest zwaar worden beschouwd, waarbij ruim de helft van de bestuursleden de eerste twee aspecten een score van 4 of 5 geeft. Daarbij is ook zichtbaar dat aspecten als het stimuleren van drankcultuur, persoonlijke straffen en bepaalde rituelen worden beoordeeld als de minst zware aspecten van de ontgroening, waarbij de eerste twee aspecten door meer dan de helft van de bestuursleden met een 1 of 2 wordt beschouwd.

Opvallend aan deze tabel is dat geen enkel bestuurslid mentale belasting heeft aangegeven met een score van 1. Daarnaast geeft bijna een kwart van de bestuursleden (24%) de bijzonderheid van eten een zwaarte van 5. Dit is tevens het hoogste percentage dat een score van 5 heeft gekregen. Dat betekent dat een kwart van de bestuursleden vindt dat er "heel erg zware" dingen met het eten worden gedaan tijdens de ontgroening. Later in de enquête geven bestuursleden voorbeelden zoals het eten dat tijdens ontgroeningen erg slecht is en expres vies wordt gemaakt.

Het aspect van stimuleren van (aanwezige) drankcultuur is door geen enkel bestuurslid gescoord met een 4 of 5 en heeft het hoogste percentage dat met een 1 is gescoord. Dit wijst erop dat er onder het

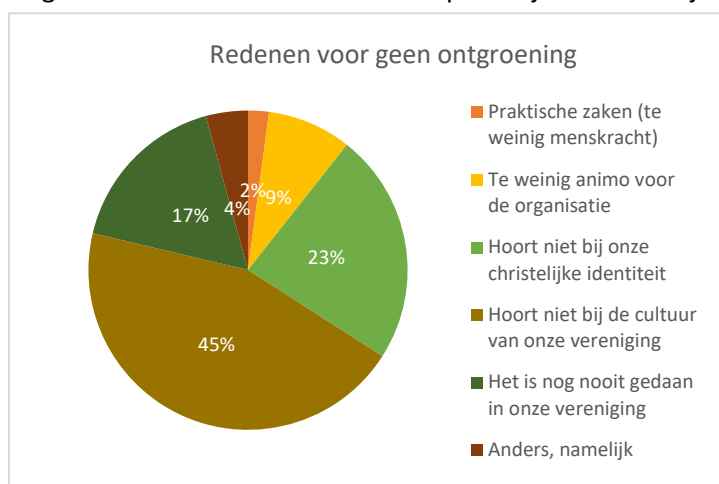
merendeel van de verenigingen van deze bestuursleden geen alcoholstimulans plaatsvindt tijdens de ontgroening. Daarnaast zijn de aspecten straffen van de hele groep, bepaalde rituelen, persoonlijke straffen en stimuleren van (aanwezige) drankcultuur door geen enkel bestuurslid geïnterpreteerd met een 5. De rest van de aspecten en hun ingeschatte zwaarte zijn te zien in figuur 6.

Figuur 6

3.2.5 Verenigingen zonder ontgroening

Van alle bestuursleden geeft 39% aan geen ontgroening te hanteren. Ongeveer een kwart van deze bestuursleden geeft aan geen ontgroeningen te hebben omdat het niet past bij de christelijke identiteit. Vaker wordt als reden opgegeven dat een ontgroening niet past bij de cultuur (45%). Daarnaast zijn er nog een aantal andere redenen die sporadisch voorkomen zoals, gebrek aan animo, praktische zaken en het feit dat het nog nooit is gedaan, zie figuur 7. Een enkel bestuurslid benoemd dat er geen ontgroening plaatsvindt in de

Figuur 7

vereniging, maar dat hun nieuwe leden wel sjaarsopdrachten krijgen om uit te voeren in de stad. Hierbij is niet vermeld wat deze sjaarsopdrachten inhouden.

3.2.6 Samenvatting

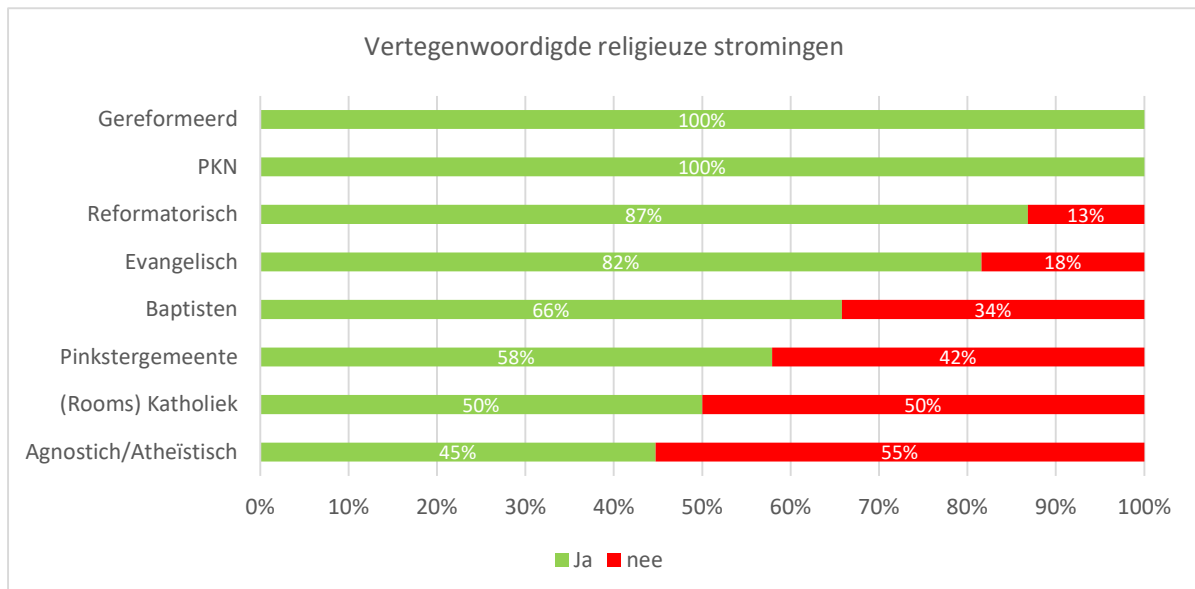
De resultaten van het eerste deel van de enquête dienen als beantwoording van de derde deelvraag van dit onderzoek: Hoe ziet een ontgroening van een christelijke studentenvereniging er uit? Uit de resultaten blijkt dat het grootste gedeelte van de bestuursleden van christelijke studentenverenigingen één keer per jaar ontgroent, wat in de meeste gevallen een aantal dagen duurt. Het aantal leden dat per jaar ontgroend wordt varieert, waarbij een aantal tussen de 10 en 20 leden het vaakst wordt genoemd. Dit hangt samen met de omvang van de verenigingen. Bij meer dan de helft van de bestuursleden zijn er per jaar enkele afhakers voor of tijdens de ontgroening, waarbij de redenen om af te haken vaak verkeerde verwachtingen van de ontgroening, ziekte of persoonlijke omstandigheden betreffen. Daarnaast zijn de meeste verenigingen in het bezit van een gedragscode omtrent de ontgroening. Ontgroening door ouderejaars en mentale en fysieke belasting worden het vaakst aangegeven als de zwaarste aspecten van de ontgroening. Omgekeerd worden het stimuleren van een drankcultuur, persoonlijke straffen en bepaalde rituelen aangegeven als de minst zware aspecten van de ontgroening. Een kwart van de bestuursleden geeft aan dat de “bijzonderheid van het eten” tijdens een ontgroening heel erg zwaar is. Samenvattend geeft dit een beeld van de vormgeving van een christelijke studentenontgroening.

3.3 WAT IS DE CHRISTELIJKE IDENTITEIT VAN EEN CHRISTELIJKE STUDENTENVERENIGING EN HOE WORDT DIE VORMGEGEVEN?

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven die laten zien hoe christelijke studentenverenigingen die een ontgroening hanteren invulling geven aan de christelijke identiteit binnen hun vereniging.

3.3.1 Christelijke stromingen en activiteiten

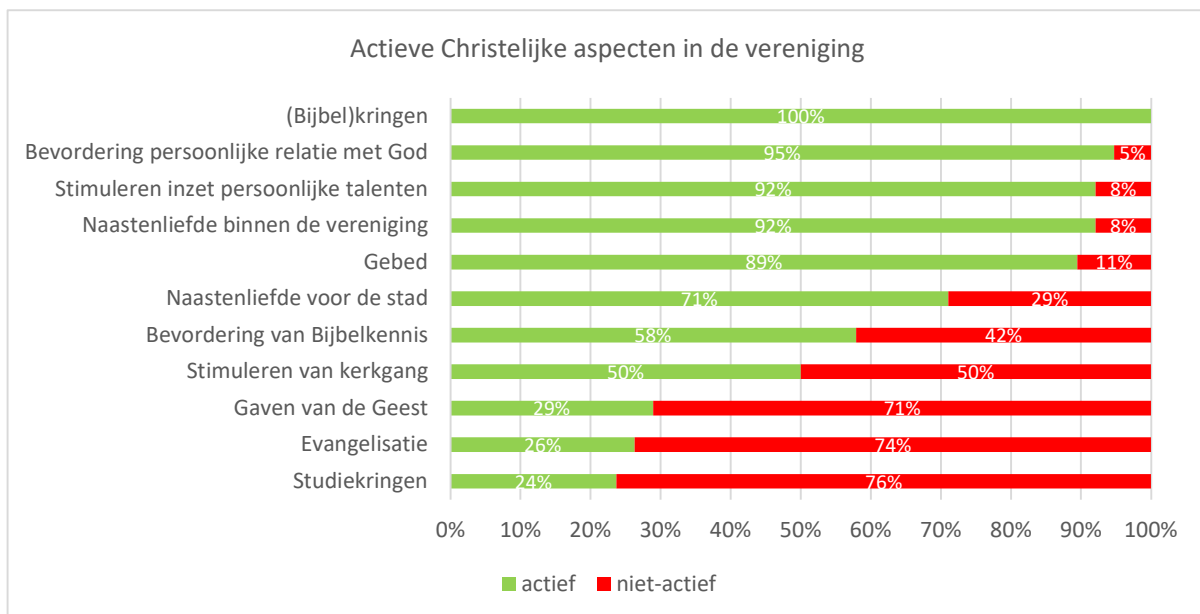
Alle bestuursleden geven aan dat hun vereniging bekend staat als een christelijke vereniging. Op het gebied van vertegenwoordigde stromingen geven alle bestuursleden aan dat zowel de PKN als gereformeerde stromingen vertegenwoordigd zijn in hun verenigingen. Daarbij geeft 87% aan reformatorische stromingen te vertegenwoordigen, 82% vertegenwoordigt evangelische stromingen, 66% baptistische stromingen, 58% pinkstergemeenten, 50% (rooms-)katholieken en 45% geeft aan agnostische en/of atheïstische stromingen te vertegenwoordigen. Zie figuur 8. Alle christelijke stromingen zijn bij de helft of meer van de bestuursleden vertegenwoordigd. Enkel de agnostische/atheïstische stromingen worden bij iets minder dan de helft vertegenwoordigd. Dit laat zien dat het grootste deel van de bestuursleden alle soorten christelijke stromingen in hun vereniging vertegenwoordigt en iets minder dan de helft van de bestuursleden ook niet-christelijke stromingen vertegenwoordigt. Dit is niet verwonderlijk, gegeven de identiteit van de verenigingen en de hierna te bespreken typische activiteiten.

Figuur 8

Alle bestuursleden geven aan dat hun vereniging actief is in (Bijbel)kringen. Er is hier gekozen voor zowel de term Bijbelkringen als 'gewone' kringen omdat uit ervaring blijkt dat niet in elke kring altijd de Bijbel wordt gebruikt. Soms zal een kring gaan over thema's waar christenen over willen

discussiëren of zich in willen verdiepen. Dit verklaart waarom slechts 58% aangeeft actief bezig te zijn met de bevordering van Bijbelkennis. Uit deze resultaten blijkt dat ongeveer 90% of meer van de bestuursleden aangeeft dat hun vereniging zich actief bezighoudt met de aspecten: (Bijbel)kringen, bevordering persoonlijke relatie met God, stimulering van de inzet van persoonlijke talenten, naastenliefde binnen de vereniging en gebed. Tussen naastenliefde binnen de vereniging en naastenliefde voor de stad zit een verschil van ongeveer 20 procentpunt. Dit laat zien dat het in sommige verenigingen naastenliefde binnen een vereniging eerder zichtbaar is dan naastenliefde voor de stad. Het stimuleren van kerkgang is onder de helft van de bestuursleden een actief aspect. De aspecten gaven van de Geest (29%), evangelisatie (26%) en studiekringen (24%) zijn bij ongeveer een kwart van de bestuursleden actieve bezigheden binnen hun vereniging.²¹² Voor alle specifieke percentages, zie figuur 9.

Figuur 9

Bij de visieomschrijving van de vereniging geven vele bestuursleden een antwoord in de trant van Christus kennen en Hem bekendmaken, het gezamenlijk zoeken, elkaar steunen en het betonen van naastenliefde en het steunen van elkaar bij het persoonlijk groeien in geloof. Slechts enkele bestuursleden verwijzen in hun visie naar een Bijbelse grondslag of andere kerkelijke formulieren. Veel van deze elementen uit de visie komen direct overeen met de georganiseerde activiteiten, zoals “Christus leren kennen” met “persoonlijke relatie met God” of “gezamenlijk zoeken” met “(Bijbel)kringen”. Voor andere aspecten lijkt minder overeenstemming. Zo scoort “evangelisatie” laag in de activiteiten, terwijl “Christus bekend maken” regelmatig wordt genoemd als visiecomponent.

²¹² Onder gaven van de Geest worden de gaven bedoeld die beschreven in het Bijbelvers 1 Korintiërs 12:8-11. Dit gaat over gaven die een mens kan ontvangen dankzij de Heilige Geest zoals: het spreken in tongen, gave om te genezen of profetie.

3.3.2 Onderscheidende aspecten

Uit de resultaten blijkt dat christelijke verenigingen zich voornamelijk onderscheiden ten opzichte van andere christelijke verenigingen in hun stad op het gebied van de organisatie van de vereniging, de kerkelijke achtergrond van hun leden en de sfeer. Daarnaast verschillen verenigingen ook in de grootte van de vereniging, de mate van studentikozeit en het type activiteiten. Tot slot gaven enkele bestuursleden aan dat zij de enige christelijke vereniging zijn in hun stad. Daarnaast blijkt dat christelijke verenigingen zich voornamelijk op dezelfde gebieden onderscheiden ten opzichte van niet-christelijke studentenverenigingen in hun stad. Dit betrof bijvoorbeeld de organisatie van de vereniging, waarbij een verschil in sfeer en (voornamelijk) in hiërarchie wordt benoemd. De bestuursleden geven aan dat er bij de niet-christelijke verenigingen een sterkere hiërarchische sfeer heerst dan bij christelijke verenigingen. Ook geven veel bestuursleden aan zich te onderscheiden van niet-christelijke verenigingen in een verminderde mate van studentikozeit. In sommige gevallen wordt hier met name gewezen op een verminderd alcoholgebruik, hoewel andere bestuursleden ook aangeven niet heel veel te verschillen met niet-christelijke verenigingen op het gebied van alcoholgebruik. Verder worden nog verschillen genoemd als het verschil in grootte, type activiteiten en de focus op de christelijke levensbeschouwing, normen en waarden.

3.3.3 Samenvatting

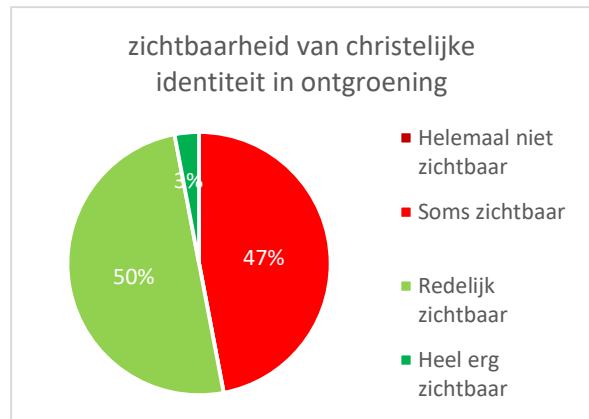
De resultaten van het tweede deel van de enquête dienen als beantwoording van de vierde deelvraag van dit onderzoek: Wat is de christelijke identiteit van een christelijke studentenvereniging en hoe wordt die vormgegeven? Uit de resultaten blijkt dat alle bestuursleden van christelijke studentenverenigingen gereformeerde en PKN-stromingen representeren. Stromingen als (rooms-)katholiek en atheïstisch of agnostisch worden het minst vertegenwoordigd. De christelijke identiteit van de verenigingen komt ook tot uiting in het soort activiteiten dat wordt georganiseerd. Alle bestuursleden geven aan dat hun vereniging (Bijbel)kringen faciliteert en volgens de meeste bestuursleden zetten de verenigingen zich actief in voor aspecten als bevordering in de persoonlijke relatie met God, stimulering van de inzet van persoonlijke talenten, naastenliefde binnen de vereniging en gebed. Het merendeel van de bestuursleden geeft aan dat de vereniging zich niet bezighoudt met andere christelijke aspecten, zoals gaven van de geest, evangelisatie en studiekeringen. De christelijke identiteit komt ook tot uiting in de visie van de verenigingen. Deze visie bevat vaak componenten als Christus kennen, Christus bekend maken, gezamenlijk zoeken, elkaar steunen en naastenliefde. De aspecten waarin christelijke verenigingen zich onderscheiden ten opzichte van zowel christelijke als niet-christelijke verenigingen betreffen aspecten als de organisatie van de vereniging, het type activiteiten, de grootte van de vereniging, mate van studentikozeit en (ten opzichte van de niet-christelijke verenigingen) de focus op een christelijke levensbeschouwing.

3.4 HOU VERHOUDT EEN ONTGROENING ZICH TOT DE CHRISTELIJKE IDENTITEIT VAN EEN CHRISTELIJKE STUDENTENVERENIGING?

Deze laatste paragraaf bevat de resultaten over de verhoudingen tussen ontgroeningen en de christelijke identiteit van christelijke studentenverenigingen. Hierbij komen in subparagraaf 3.4.2 de bestuursleden van verenigingen zonder ontgroening ook aan bod.

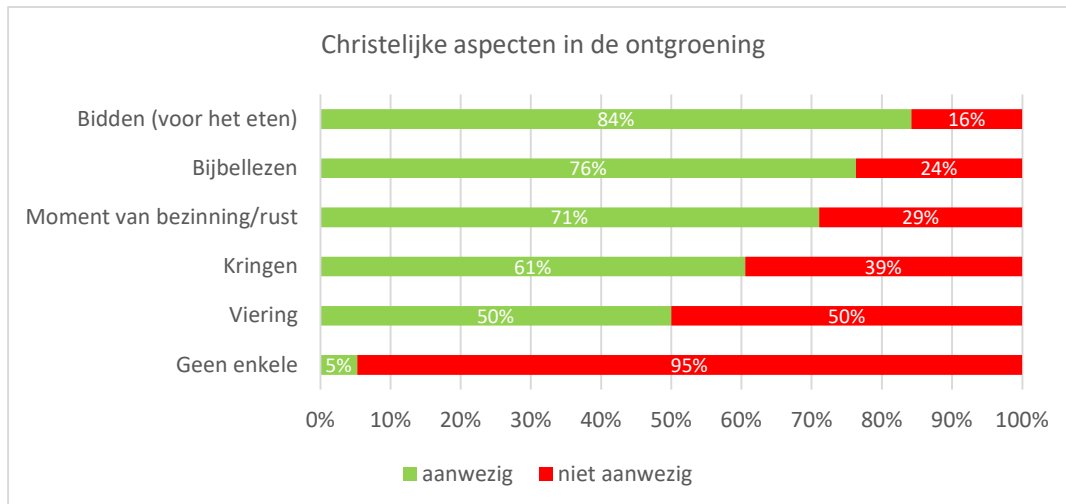
3.4.1 Zichtbaarheid christelijke identiteit

Figuur 10 geeft weer hoe bestuursleden de zichtbaarheid van de christelijke identiteit tijdens ontgroeningen inschatten. De christelijke identiteit is veelal “soms” (47%) of “redelijk” (50%) zichtbaar. De uitersten “heel sterk zichtbaar” en “helemaal niet zichtbaar” komen niet of nauwelijks voor.

Figuur 10

Om meer inzicht te krijgen in de achtergrond van bovenstaande verschillen, geeft figuur 11 een overzicht van de christelijke aspecten die in een ontgroening aanwezig zijn volgens de bestuursleden. Duidelijke elementen die worden genoemd zijn bidden (voor het eten) (84%), Bijbellezen (76%) en een moment van bezinning of rust (71%). Ook het faciliteren van kringen (61%) of van een viering (50%) tijdens of aansluitend aan de ontgroening worden vaak genoemd. Slechts 5% van de bestuursleden geeft aan dat geen van deze aspecten aanwezig zijn in hun ontgroening. Hieruit is op te maken dat het grootste gedeelte van de bestuursleden wel op de een of andere manier christelijke aspecten in de ontgroening laat terugkomen. Desondanks geeft toch bijna de helft van de bestuursleden aan dat dit blijkbaar niet voldoende is om de zichtbaarheid van de christelijke identiteit tijdens de ontgroening te kwalificeren als “redelijk” of “heel erg”, zoals te zien is in figuur 10.

Figuur 11

Om meer inzicht te krijgen in de onderliggende redenen van deze uitkomsten, hebben de bestuursleden toelichtingen gegeven bij de antwoorden van figuur 10. Vaak wordt genoemd dat de aanwezigheid van christelijke aspecten tijdens de ontgroening de christelijke identiteit zichtbaar maakt. Sommige bestuursleden geven aan dat de christelijke identiteit ook zichtbaar is door de visie, die tijdens de ontgroening naar voren komt en dat de ontgroening ook wordt getoetst aan de hand van christelijke normen en waarden. Tenslotte geven sommige bestuursleden aan dat het bij hun ontgroening vooral gaat om het studentikoze aspect van de vereniging en om de groepsvorming, waarbij het niet de hele week over God of geloof gaat of hoeft te gaan. Een enkel bestuurslid geeft de volgende toelichting: “Zoals je in een sporttoernooi niet altijd met Bijbel bezig bent, zo ook niet tijdens de ontgroening. Zo lang de praktijken niet in strijd zijn met wat de Bijbel ons leert.”

Andere bestuursleden lijken er meer moeite mee te hebben dat hun christelijke identiteit slechts deels zichtbaar is in hun ontgroening. Zij benoemen dat de scheiding tussen studentikoos en christelijk soms als dubbelzinnig of lastig wordt ervaren. Een enkel bestuurslid geeft de volgende toelichting: “God wordt soms weggedacht om maar te kunnen feuten.” Ook benoemen sommige bestuursleden de rol van de ontgroeningscommissie, met name of deze wel of geen christelijke taken mag uitvoeren tijdens de ontgroening. Sommige bestuursleden geven aan dat de ontgroeningscommissie dat wel doet, om zo de christelijke identiteit te laten zien door middel van bidden voor het eten of het geven van getuigenissen. Een getuigenis is een moment waarbij een commissielid uit diens rol stapt en vertelt over diens (geloofs-)leven, met als doel te laten zien dat de commissieleden een rol spelen en de ontgroening maar een spel is. Daarentegen geven andere bestuursleden aan dat de ontgroeningscommissie geen christelijke taken uitvoert om niet hypocriet over te komen. Deze bestuursleden geven aan dat ze het ongepast vinden of dat het soms verwarrend kan zijn wanneer commissieleden zowel ontgroenen als christelijke taken uitvoeren. Dit suggereert dat deze

bestuursleden toch een zekere spanning ervaren tussen ontgroenen en hun christelijke levenshouding.

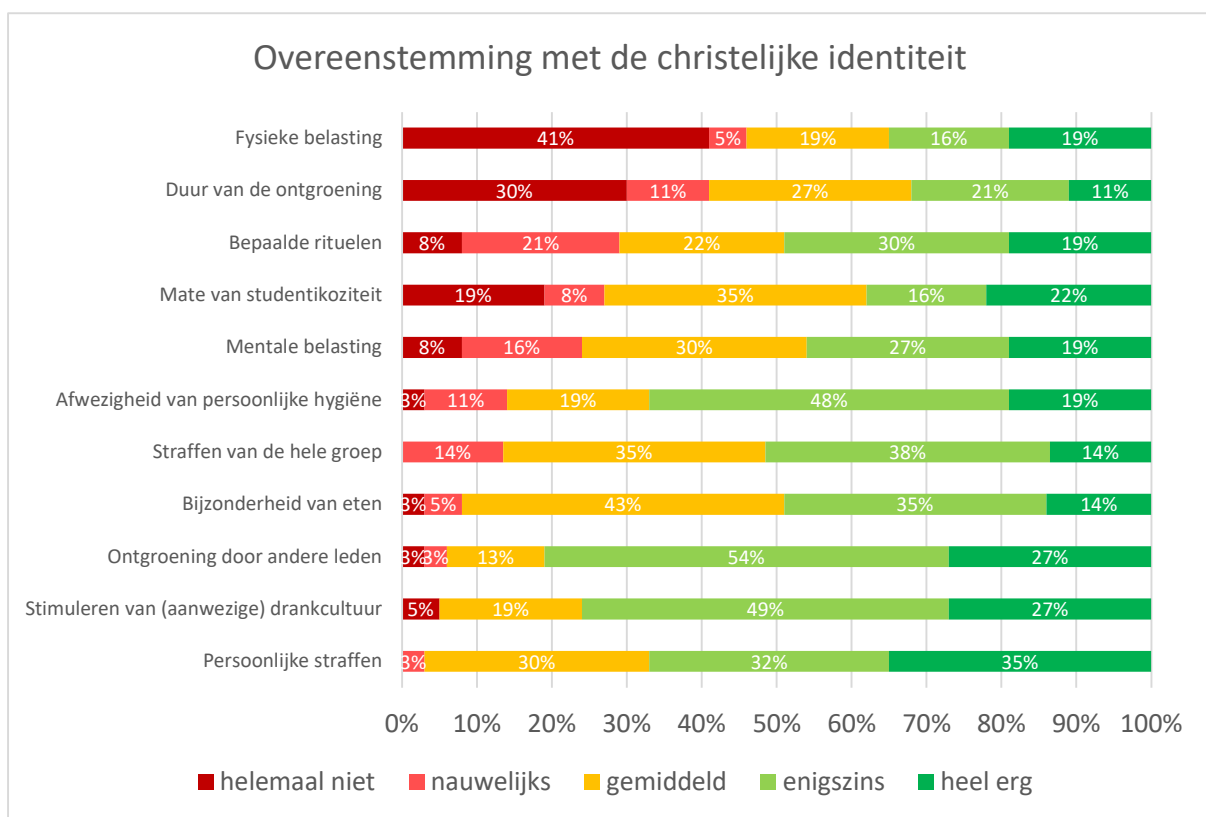
Het totaalbeeld blijft dus diffuus: ondanks de aanwezigheid van christelijke aspecten tijdens een ontgroening, ziet slechts een kleine meerderheid van de bestuursleden de christelijke identiteit “redelijk” tot “heel erg” daarin terug. Een bijna even grote groep ziet de christelijke identiteit slechts “soms” terug in de ontgroening. Uit de toelichtingen blijkt diezelfde scheiding: sommige bestuursleden lijken het prima te vinden als het “niet de hele week over God gaat”, terwijl andere bestuursleden meer moeite hebben met sommige ontgroeningspraktijken.

3.4.2 Overeenstemming met de christelijke identiteit

Figuur 12 geeft de uitkomsten weer in hoeverre de eerdere ontgroeningsaspecten uit figuur 6 overeenstemmen met de christelijke identiteit van een vereniging. De uitkomsten worden gemeten op een soortgelijke 5-delige schaal. Waarbij 1 = helemaal niet in overeenstemming met de christelijke identiteit, 2 = nauwelijks in overeenstemming met de christelijke identiteit, 3 = gemiddeld, 4 = enigszins in overeenstemming met de christelijke identiteit en 5 = heel erg in overeenstemming met de christelijke identiteit. Wanneer de ‘rode’ antwoordcategorieën worden samengevoegd, bestaande uit de scores 1 (helemaal niet) en 2 (nauwelijks), is te zien dat aspecten als fysieke belasting en de duur van de ontgroening worden aangegeven als de twee aspecten die het meest kunnen wringen met de christelijke identiteit. Daarnaast is de mate van studentikoziteit ook door een vijfde deel van de bestuursleden (19%) aangegeven met een 1 (helemaal niet), wat laat zien dat dit ook een aspect is dat wringt met de christelijke identiteit. Wanneer de punten 1 en 2 worden samengenomen valt ook op dat persoonlijke straffen, het stimuleren van (aanwezige) drankcultuur en ontgroening door andere leden worden aangegeven als aspecten die verenigbaar zijn met christelijk identiteit. Andere aspecten zoals bepaalde rituelen, mentale belasting, afwezigheid van persoonlijke hygiëne, straffen van de hele groep, en bijzonderheid van eten variëren ongeveer tussen de 8-30% wanneer de punten 1 en 2 worden samengenomen.

Opvallend is dat aspecten als het straffen van de hele groep en persoonlijke straffen door geen enkel bestuurslid worden aangegeven met een 1 (helemaal niet). Daarnaast is het aspect stimuleren van (aanwezige) drankcultuur door geen enkel bestuurslid aangegeven met een 2 (nauwelijks). Tot slot hebben de aspecten ontgroening door andere leden en afwezigheid van persoonlijke hygiëne de hoogste percentages wanneer de punten 4 (enigszins) en 5 (heel erg) worden samengenomen. Dat laat zien dat veel bestuursleden deze aspecten goed verenigbaar vinden met hun christelijke identiteit.

Toelichting werd gevraagd bij de antwoorden van figuur 12 die met het cijfer 1, 2 of 3 werden ingevuld. Hierbij kwam vaak naar voren dat aspecten als afwezigheid van hygiëne, mentale belasting, fysieke belasting en vies eten ingaat tegen de waardigheid van mensen. Deze bestuursleden gaven aan dit soms moeilijk te kunnen rijmen met de christelijke identiteit van hun vereniging. Daarnaast werden aspecten als drankcultuur, alcohol, hiërarchie, ontgroening door ouderejaars, studentikozeiteit, enige vorm van persoonlijke straffen en soms ook groepsstraffen genoemd. Sommige bestuursleden gaven aan deze aspecten soms moeilijk te kunnen rijmen met christelijke waarden. Met de kanttekening dat enkele bestuursleden een onderscheid maakten tussen persoonlijke en groepsstraffen, waarbij zij aangaven groepsstraffen wel te kunnen rijmen met hun christelijke identiteit.

Figuur 12

Daarnaast werd ook vaak de toelichting gegeven dat christelijke aspecten los staan van de ontgroening. Bestuursleden gaven aan dat een ontgroening op zichzelf ook niet onchristelijk zou zijn. Er kwamen ook veel positieve effecten naar voren uit de toelichting en sommige bestuursleden gaven aan volledig achter hun ontgroening te staan. Vaak werd hierbij het argument gegeven dat de mate waarin de ontgroening wordt uitgevoerd, meevalt. Ook gaf een enkel bestuurslid aan dat er goed op de nieuwe leden wordt gelet, wat juist een christelijke waarde is en niet altijd bij andere studentenverenigingen wordt gehandhaafd.

Toelichting vanuit besturen zonder ontgroening

Aan de bestuursleden die aangeven dat zij geen ontgroening hanteren, zie paragraaf 3.2.5, is ook een toelichting gevraagd. Hierbij benoemen de meeste bestuursleden dat zij van mening zijn dat christenen een open houding moeten hebben ten opzichte van nieuwe leden. Iedereen mag lid worden zonder voorwaarden en er moeten geen drempels worden gesteld. Een ontgroening zou niet bijdragen aan een open houding en gaat volgens sommige bestuursleden juist in tegen de christelijke waarde van inclusiviteit. Andere toelichtingen die naar voren komen, betreffen de effecten van een ontgroening. Sommige bestuursleden geven aan geen ontgroening te hanteren vanwege het creëren van aversie tegen of hiërarchie tussen jaarlagen. Andere bestuursleden geven aan dat een ontgroening ingaat tegen de christelijke normen en waarden van elkaar liefhebben. Het bewust vernederen of de ongelijkwaardigheid die in de hiërarchie van een ontgroening zit, gaat volgens hen in tegen de Bijbelse normen en waarden van naastenliefde.

Enkele bestuursleden van verenigingen zonder ontgroeningen geven aan dat er binnen hun vereniging wordt nagedacht over het implementeren van een ontgroening, maar dat dit slechts ideeën zijn die waarschijnlijk niet snel uitgevoerd zullen worden. Daarnaast gaf het grote deel van de bestuursleden aan in de toekomst geen vorm van ontgroening te willen implementeren. Hierbij worden als redenen gegeven, dat het niet past bij de identiteit en de cultuur van de vereniging en dat er geen animo voor is. Een enkel bestuurslid geeft aan dat een ontgroening geen plaats heeft in de christelijke identiteit van een vereniging, terwijl er ook een bestuurslid is die aangeeft ook opbouwende verhalen van ontgroeningen gehoord te hebben.

De zwaarte schuurt niet altijd met de christelijke identiteit

Om te analyseren of er een verband is tussen de zwaarte van de ontgroening en de overeenstemming met de christelijke identiteit wordt figuur 6 vergeleken met figuur 12. Voor de overzichtelijkheid zijn beide figuren nogmaals samen weergegeven in figuur 13. De verwachting is dat een zwaar aspect in de ontgroening samenhangt met meer frictie met de christelijke identiteit. Deze relatie blijkt echter minder eenduidig op basis van de onderzoeksresultaten.

Er wordt eerst gekeken naar de twee aspecten die het meest schuren met de christelijke identiteit. In figuur 13 is te zien dat de aspecten “fysieke belasting” en “duur van de ontgroening” de hoogste twee rode percentages hebben wanneer het gaat over de overeenstemming met de christelijke identiteit. Van deze twee aspecten heeft echter alleen “fysieke belasting” ongeveer een even hoog rood percentage op gebied van de zwaarte (47% in de categorieën “enigszins” tot “heel zwaar”). Het aspect “duur van de ontgroening” heeft een minder hoog rood percentages op het gebied van de zwaarte

(29%). De bestuursleden vinden beide aspecten moeilijk te rijmen met hun christelijke identiteit, maar slechts één van deze twee aspecten wordt ook gescoord als zwaar.

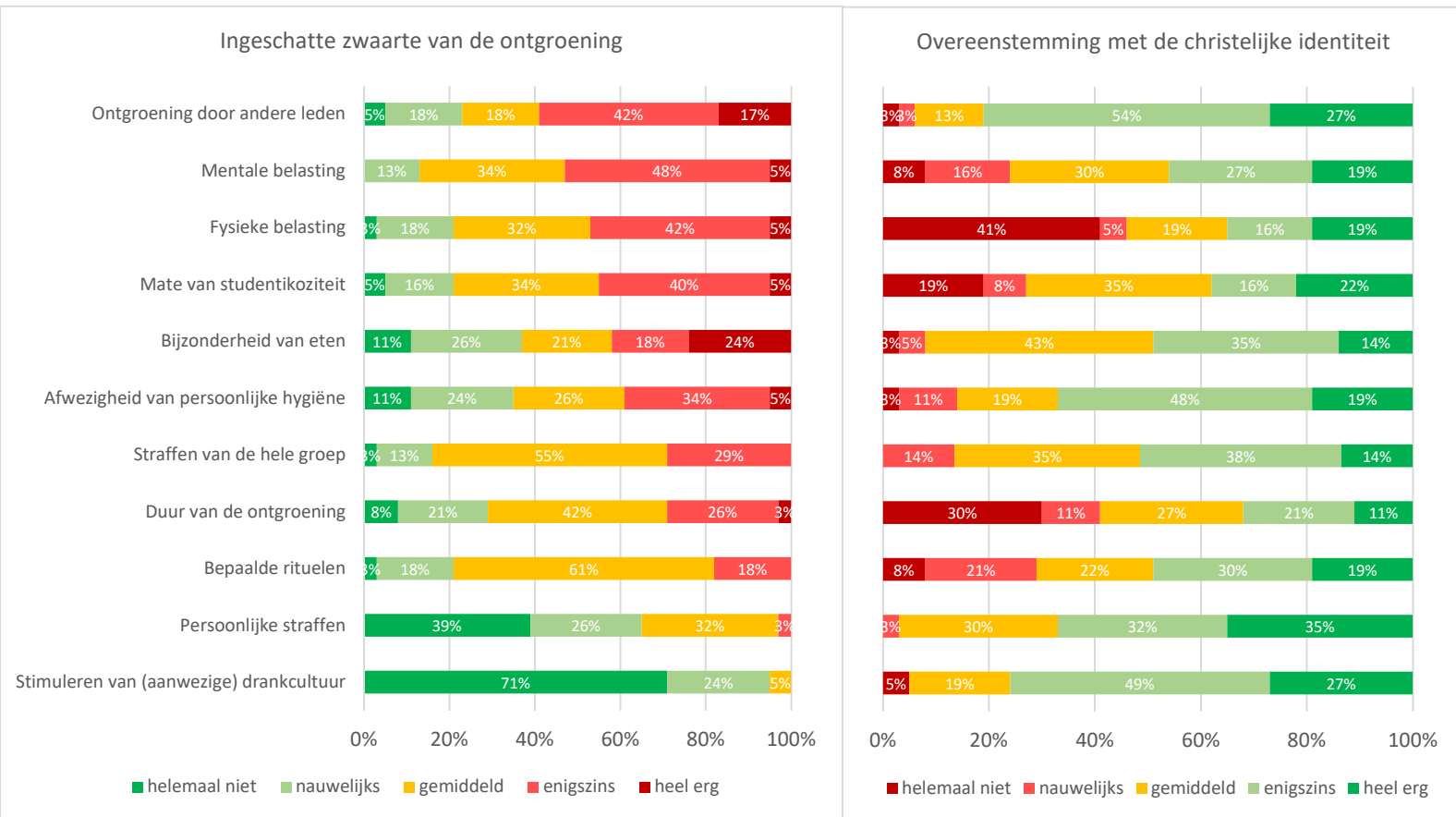
Wanneer er wordt gekeken naar de volgende drie aspecten die het meest schuren met de christelijke identiteit, valt op dat ook hier twee van deze aspecten “mate van studentikozeiteit” en “mentale belasting” als zware aspecten worden beschouwd, maar dat het aspect “bepaalde rituelen” niet als opvallend zwaar wordt beschouwd. Ook hier lijkt er dus geen duidelijke relatie te zijn tussen de overeenstemming met de christelijke identiteit en de ervaren zwaarte.

Ook andersom bekeken lijkt er geen duidelijke relatie. De aspecten “bijzonderheid van eten” en “ontgroening door andere leden” worden als zwaar ervaren met hoge rode percentages in de categorieën “heel erg” en “enigszins zwaar” van 42% respectievelijk 59%. Ondanks dat deze aspecten als zwaar worden ervaren, lijken ze niet te schuren met de christelijke identiteit: ze scoren heel hoge percentages in de categorieën “enigszins” en “heel erg” verenigbaar met de christelijke identiteit van 49% respectievelijk 81%. Omgekeerd valt op dat bij het aspect “mate van studentikozeiteit” 1 op de 5 bestuursleden (19%) aangeeft dat dit aspect moeilijk te rijmen is met de christelijke identiteit, terwijl slechts 5% dit aspect als heel erg zwaar beschouwt. Blijkbaar hoeven aspecten niet heel erg zwaar te zijn om toch te kunnen wringen met de christelijke identiteit.

Tenslotte is het nog nuttig om aandacht te geven aan de aspecten “stimuleren van (aanwezige) drankcultuur” en “persoonlijke straffen”. Deze worden niet als zwaar ingeschat en schuren niet met de christelijke identiteit. Het klinkt vreemd dat drankcultuur en persoonlijke straffen makkelijk verenigbaar zouden zijn met de christelijke identiteit. Deze uitslag zou kunnen samenhangen met het ontbreken van een cultuur waarin (hoge) alcoholconsumptie verplicht of half verplicht is en waar veel persoonlijke straffen voorkomen. In dat geval zullen deze aspecten door een bestuurslid niet als zwaar worden ervaren en ook niet strijdig met de christelijke identiteit, omdat ze gewoonweg niet plaatsvinden.

Een aspect als “afwezigheid van persoonlijke hygiëne” wordt juist als enigszins zwaar ingeschat, maar bevat hoge percentages in de categorieën “enigszins” en “heel erg” wanneer wordt gekeken naar de overeenstemming met de christelijke identiteit. Hoewel dit aspect dus als redelijk zwaar worden ingeschat, maakt dat het niet per se moeilijk verenigbaar met de christelijke identiteit. Hetzelfde kan gezegd worden over aspecten als “mentale belasting” en “straffen van de hele groep”.

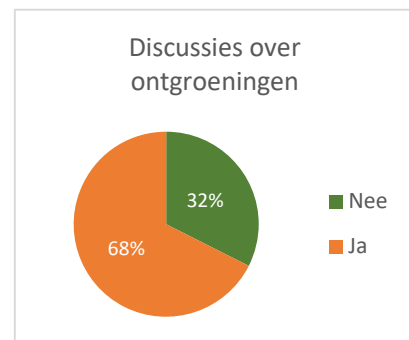
Concluderend is het opvallend dat er geen duidelijk verband is tussen de ingeschatte zwaarte van een ontgroeningsaspect en de verenigbaarheid met de christelijke identiteit. Sommige aspecten die niet als zwaar worden ingeschat zijn erg moeilijk te verenigen met de christelijke identiteit, terwijl andere aspecten die juist zwaar worden ingeschat prima verenigbaar lijken te zijn met deze identiteit. Alleen bij sommige aspecten komen de ingeschatte zwaarte en overeenstemming met de christelijke identiteit overeen.

Figuur 13

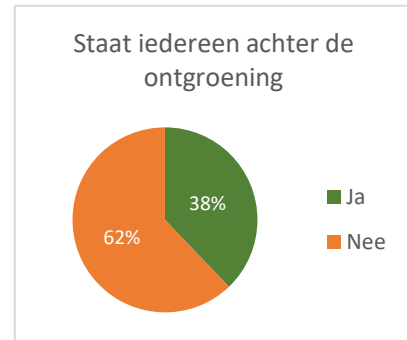
3.4.3 Interne discussies omtrent ontgroeningen

Figuur 14 geeft aan dat van de verenigingen met een ontgroening circa een derde (32%) van de bestuursleden aangeeft dat er tijdens hun algemene ledenvergaderingen (ALV) geen discussies zijn over de ontgroening. Daar staat een groep van twee derde (68%) van de bestuursleden tegenover, die aangeeft dat hier wel discussies over zijn. Vaak genoemde discussieonderwerpen zijn de heftigheid van de ontgroening, de precieze activiteiten, de hiërarchie en het eten. Sommige bestuursleden noemen ook de samenhang tussen christelijke identiteit en ontgroening als

Figuur 14

discussieonderwerp. Verder wordt het doel of het concept van de ontgroening en de wenselijkheid daarvan een aantal keer benoemd. Overige onderwerpen zijn onder andere de houding van commissieleden ten opzichte van de nieuwe leden, het bidden door de commissieleden dat als hypocriet wordt ervaren, bepaalde verenigingstradities en de indeling en opzet van de ontgroening. Over dit laatste onderwerp noemen enkele bestuursleden dat er discussies zijn geweest over de vraag of de ontgroening wel of niet christelijker ingericht zou moeten worden.

Figuur 15

Figuur 15 laat zien dat minder dan de helft (38%) van de bestuursleden aangeeft dat ieder lid van hun vereniging achter de ontgroening staat zoals deze momenteel wordt uitgevoerd. Dat betekent dat een meerderheid van 62% aangeeft dat binnen hun vereniging de ontgroeningspraktijk niet door iedereen wordt ondersteund.

3.4.4 Samenvatting

De resultaten uit deze paragraaf 3.4 beantwoorden de vijfde deelvraag van het onderzoek: hoe verhoudt een ontgroening zich tot de christelijke identiteit van een christelijke vereniging? De resultaten laten een grote verdeeldheid zien tussen de bestuursleden die de enquête hebben ingevuld. Deze bestuursleden vinden dat de christelijke identiteit het meest zichtbaar is in aspecten als bidden (voor het eten), Bijbellezen en een moment van bezinning of rust tijdens de ontgroening. Desondanks geeft iets meer dan de helft van de bestuursleden aan dat de christelijke identiteit "redelijk" of "heel erg" zichtbaar is tijdens de ontgroening. Een bijna even grote groep (47%) van de bestuursleden geeft aan dat dit karakter slechts "soms" zichtbaar is. Aspecten van een ontgroening die het moeilijkst te verenigen zijn met de christelijke identiteit van de vereniging, zijn met name de fysieke belasting, de duur van de ontgroening en bepaalde rituelen. Voor de fysieke belasting geldt dat dit aspect zowel als zwaar wordt geïnterpreteerd als moeilijk te verenigen met de christelijke identiteit. Andere elementen van de ontgroening die als zwaar worden beschouwd, zoals "ontgroening door andere leden" en "bijzonderheid van eten", worden niet door alle bestuursleden gezien als in strijd met de christelijke identiteit.

Uit de toelichtingen blijkt dat sommige bestuursleden bepaalde aspecten van de ontgroening moeilijk kunnen verenigen met hun christelijke identiteit. Andere bestuursleden vinden een ontgroening niet per se onchristelijk. Zij vinden dat de christelijke identiteit los kan staan van het ontgroeningsspel. Bestuursleden van verenigingen zonder ontgroening geven echter in meerderheid aan dat een ontgroening ingaat tegen de christelijke normen en waarden van openheid, inclusiviteit en

naasteliefde. Samenvattend lopen de meningen over de verhouding tussen ontgroeningen en de christelijke identiteit sterk uiteen tussen verenigingen en hun bestuursleden. Dit blijkt ook uit de interne discussies die op verenigingen worden gevoerd over ontgroening en uit het feit dat de meerderheid van de bestuursleden aangeeft dat niet alle leden van hun vereniging achter de ontgroeningspraktijk staan.

4. CONCLUSIE EN DISCUSSIE

4.1 MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT

Dit onderzoek heeft zich beziggehouden met de morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen. Deze christelijke studentenverenigingen zijn cruciaal voor de socialisatie onder christelijke studenten tijdens de nieuwe levensfase die zij ingaan. Daarbij bieden deze verenigingen een veilige plek voor christelijke studenten bij het hervinden van identiteit en hun verhouding tegenover het christelijk geloof. In een steeds meer gesecculariseerde samenleving is het voor deze groep extra belangrijk om een plek te vinden die aansluit bij zowel hun levensfase als de christelijke identiteit die zij vanuit hun opvoeding hebben meegekregen. Er zijn in Nederland verschillende christelijke studentenverenigingen, met ieder hun eigen visie en identiteit. Bij veel verenigingen wordt ook een ontgroening gefaciliteerd. De vraag is of dat past bij de christelijke identiteit van de betreffende verenigingen, zeker omdat ontgroeningen vaak negatief in de media komen en het bekend is dat er excessen plaatsvinden. Op basis van de christelijke moraliteit valt te verwachten dat christelijke studentenverenigingen beter om weten te gaan met ontgroeningen en excessen weten te voorkomen, dan wel dat ze vanwege dit soort redenen afstand nemen van een ontgroening. Dat spreekt echter niet vanzelf. Christelijke studentenverenigingen zijn namelijk ook vatbaar voor negatieve ontgroeningspraktijken. Dit kan zorgen voor morele stress onder christelijke studenten wanneer zij een ontgroening moeten ondergaan of uitvoeren die ingaat tegen hun christelijke identiteit. Het blijft een uitdaging om een juiste verhouding te vinden tussen de studentencultuur en de christelijke moraliteit tijdens een ontgroening. Deze scriptie laat zien of bestuursleden van deze christelijke studentenverenigingen deze morele stress ervaren en op welke aspecten van een ontgroening deze worsteling zich voornamelijk bevindt.

Onderzoek over de morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen is niet alleen belangrijk voor de christelijke studentenverenigingen in Nederland, maar kan ook bijdragen aan het algemene beeld over ontgroeningen. Zoals eerder is vermeld, halen vaak alleen de negatieve incidenten over ontgroeningen het nieuws. Door de geheimhoudingsplicht die vaak met ontgroeningen gepaard gaat, schept dit over het algemeen een negatieve opvatting over wat een ontgroening is en waar deze voor bedoeld is. Dankzij onderzoek over de morele overwegingen bij christelijke studentenverenigingen is duidelijk te maken dat een ontgroening niet zomaar wordt gedaan om de nieuwe leden te pesten maar ook kan dienen voor positieve aspecten, zoals groepsbinding. Een onderzoek naar de morele overwegingen van christelijke studentenverenigingen kan ook van toepassing zijn op niet-christelijke studentenverenigingen. Waar christelijke

studentenverenigingen hun ontgroening moeten rijmen met de christelijke moraliteit, dienen niet-christelijke verenigingen hun ontgroening te rijmen met de algemene moraliteit.

Uit de resultaten in deze scriptie blijkt dat er onder christelijke bestuursleden geen eenduidige samenhang is tussen een ontgroening en de christelijke identiteit. Sommige bestuursleden geven aan dat een ontgroening een ludiek middel is voor groepsbinding, terwijl andere bestuursleden een ontgroening vinden schuren met de christelijke waarden. Uit de onderzoeksresultaten blijkt wel dat ontgroeningen bij christelijke verenigingen vaak milder zijn dan ontgroeningen bij niet-christelijke verenigingen. Zo geven christelijke bestuursleden vaak aan geen alcoholcultuur te stimuleren tijdens de ontgroening en persoonlijke straffen niet tot bijna niet te hanteren.

4.2 CONCLUSIES

De hoofdvraag van dit onderzoek was: Wat zijn de morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen? Om antwoord te vinden op deze vraag is eerst alle benodigde achtergrondinformatie verzameld en beschreven in hoofdstuk 2. Er is onderzocht waarom er studentenontgroeningen bestaan aan de hand van de historie en de effecten van ontgroeningen. Uit de literatuur blijkt dat een studentenontgroening een belangrijk initiatieritueel is, dat diep verweven is met de studentencultuur en zowel positieve als negatieve effecten kan hebben op zowel groepen als individuen. Uit de literatuur over socialisatie- en identiteitstheorieën, blijkt dat studenten tijdens hun studententijd vaak hun identiteit moeten hervinden. Christelijke studenten dienen zich daarbij opnieuw te verhouden tegenover het geloof dat ze van hun ouders hebben meegekregen. Een christelijke studentenvereniging biedt deze groep een veilige basis waarin zij hun identiteit en hun eigen integratie of verwerping van de religie waarin ze zijn grootgebracht kunnen hervinden. Historisch gezien zijn veel christelijke studentenverenigingen ontstaan uit andere studentenverenigingen die al een ontgroening hanteerden. Daardoor zijn sommige christelijke studentenverenigingen mogelijk ook zelf een ontgroening gaan hanteren.

In deze scriptie zijn door middel van empirisch onderzoek antwoorden gevonden op de vragen over de vormgeving van christelijke studentenontgroeningen, de vormgeving van de christelijke identiteit van de christelijke studentenverenigingen en de verhouding tussen deze twee aspecten. Deze antwoorden zijn beschreven in hoofdstuk 3. Tot nu toe was hier weinig over bekend. Op deze manier draagt deze scriptie bij aan de wetenschappelijke kennis over morele overwegingen bij christelijke studentenontgroeningen, zodat verder kan worden gewerkt aan theorievorming omtrent dit onderwerp.

Uit dit onderzoek is gebleken dat de morele overwegingen bij ontgroeningen van christelijke studentenverenigingen gebaseerd zijn op het vinden van een balans tussen de christelijke moraliteit en de studentencultuur. Aan de ene kant staat de christelijke moraliteit met waarden als verantwoordelijkheid, nederigheid, openheid, inclusiviteit en naastenliefde. Aan de andere kant staat de studentencultuur, waartoe christelijke studentenverenigingen zich ook dienen te verhouden en waarin een ontgroening door de eeuwen heen altijd een belangrijk initiatieritueel is geweest. Wanneer christelijke studentenverenigingen aantrekkelijk willen blijven voor christelijke studenten, dienen zij voor beide aspecten aandacht te hebben en te houden.

Uit de resultaten blijkt dat christelijke studentenverenigingen hier heel verschillend over denken en ook verschillend mee omgaan. Sommige bestuursleden vinden de ontgroening een onderdeel van studentencultuur waar christelijke aspecten los van staan, die niet haaks hoeft te staan op de christelijke identiteit, zolang deze ontgroeningspraktijk niet in strijd is met de Bijbel of de christelijke normen en waarden. Zolang dit het geval is, is een ontgroening volgens deze groep goed te verantwoorden. Andere bestuursleden geven aan dat ze bepaalde aspecten uit hun ontgroening moeilijk vinden en deze vinden schuren met hun christelijke waarden. De verschillen zijn groot: voor aspecten als “fysieke belasting” en “duur van de ontgroening” blijkt minder dan 60% van de bestuursleden aan te geven dat dit “gemiddeld/enigszins/helemaal” in overeenstemming is met de christelijke identiteit. Daar staat meer dan 40% van de bestuursleden tegenover die aangeven dat dit “helemaal niet” of “nauwelijks” in overeenstemming met de christelijke identiteit is. Hierbij is er geen duidelijke relatie te vinden tussen de zwaarte van een ontgroeningsaspect en de opvatting of dit aspect schuurt met de christelijke identiteit. Daarnaast geven bestuursleden van verenigingen zonder een ontgroening aan dat een ontgroening tegen hun christelijke normen en waarden van openheid, inclusiviteit en naastenliefde ingaat. Concluderend, variëren de morele overwegingen substantieel tussen verenigingen en soms ook binnen besturen. Toch proberen de meeste verenigingen een evenwicht te vinden dat hun christelijke waarden respecteert en tegelijkertijd de ontgroening laat voortbestaan. Hierover worden binnen een aantal verenigingen interne discussies gevoerd.

4.3 AANBEVELINGEN

Voor christelijke verenigingen die kampen met interne discussies over hun ontgroening, kan het behulpzaam zijn te kijken welke aspecten het moeilijkst overeen te stemmen zijn met hun christelijke identiteit. Uit de enquête blijken de fysieke belasting en de duur van de ontgroening het moeilijkst te verenigen met de christelijke identiteit. Op deze aspecten zou als eerste de focus kunnen liggen bij het ontwerp van een volgende ontgroening. Door de vormgeving van deze aspecten en hun overeenstemming of tegenspraak met de christelijke identiteit te analyseren, kunnen mogelijk

aanpassingen worden gemaakt die deze aspecten meer in lijn brengen met de christelijke identiteit van de vereniging. In de hoop dat dit zorgt voor minder morele spanning.

Verder is het van belang naar het nut en de betekenis te kijken van elk aspect. Veel aspecten van christelijke ontgroeningen blijken volgens sommige bestuursleden goed te rijmen met de christelijke identiteit. Dit kwam voornamelijk door de betekenis erachter. Zo blijken sommige bestuursleden groepsstraffen wel te kunnen rijmen met de christelijke identiteit, omdat dit mogelijk groepsbinding zou opleveren. Of deze motivatie ook echt zo werkt, zou verder wetenschappelijk kunnen worden onderzocht. Als christelijke vereniging is het daarom van belang om elk aspect van de ontgroening onder te loep te nemen en te kijken naar het nut en de betekenis van dat aspect. Vervolgens kan daarna invulling worden gegeven aan dat aspect. Zo wordt voorkomen dat ontgroeningspraktijken gebeuren omdat het altijd zo is gegaan en kan onderbouwd worden waarom aspecten op die manier worden vormgegeven. Dat heeft hopelijk als gevolg dat er minder interne discussies hoeven te worden gevoerd en een groter deel van de vereniging gemotiveerd achter de ontgroening van hun vereniging kan staan.

Daarnaast kan ook gekeken worden naar alternatieve initiatierituelen. Zo is het doel van een ontgroening vaak om groepsbinding te creëren en de nieuwe leden kennis te laten maken met de cultuur van de betreffende vereniging. Het is echter de vraag of dat altijd door middel van een ontgroening moet gebeuren, waarbij een ontgroening dan wordt ingevuld als een mix van positieve en negatieve elementen. Mogelijk is groepsbinding ook te faciliteren door middel van een activiteit met alleen positieve elementen, zoals bijvoorbeeld een bootcamp of een gezamenlijke actie voor de stad of vereniging. Hierbij moet een vereniging over het feit heen kunnen stappen dat een ontgroening alleen op de altijd tot nu toe vertrouwde manier vormgegeven moet worden.

4.4 BEPERKINGEN EN SUGGESTIES VOOR VERVOLGONDERZOEK

In deze laatste paragraaf worden de drie belangrijkste beperkingen van dit onderzoek besproken en worden suggesties gedaan voor vervolgonderzoek.

Het eerste punt gaat over de onderzoeksmethodiek. In deze scriptie is gekozen voor een kwantitatief onderzoek. Deze methode heeft als voordeel dat er veel verschillende meningen verzamelt konden worden via een breed uitgezette enquête. Het nadeel van deze methode is dat het soms een te oppervlakkig beeld kan geven: er kan niet altijd doorgevraagd worden naar de opvattingen achter bepaalde meningen. Hiervoor zouden diepte-interviews beter geschikt kunnen zijn. Helaas was dat vanwege praktische redenen niet haalbaar in dit onderzoek. Er is wel een poging gedaan dit nadeel te

ondervangen door middel van het vragen om een toelichting bij sommige vragen, maar dat zou verder uitgebreid kunnen worden door middel van kwalitatief onderzoek.

Het tweede punt betreft de gekozen respondenten in dit onderzoek. De steekproef bestaat uit bestuursleden van verschillende christelijke studentenverenigingen uit Nederland. Hierbij zijn er drie bedenkingen te noemen. Allereerst beoordeelden bestuursleden zowel de ontgroening van hun vereniging in het algemeen, als hun eigen (subjectieve) ontgroening. Door deze methode blijft het onderzoek afhankelijk van de subjectiviteit van de bestuursleden. Een objectieve en zuivere interpretatie over een ontgroening is dan lastig. Dit zou mogelijk ondervangen kunnen worden door een onderzoek waarbij een onderzoeker meerdere ontgroeningen bijwoont om ze te analyseren en te vergelijken met elkaar. Daarnaast geven de enquêteresultaten de opvattingen van individuele bestuursleden weer en niet de opvattingen van een vereniging als geheel. Een gevolg daarvan kan zijn dat verschillende bestuursleden een tegenstrijdige mening geven over de ontgroeningspraktijken. Om een beter beeld te krijgen van wat een vereniging als geheel vindt van haar ontgroeningspraktijk, zou beter een andere onderzoeksmethode gebruikt kunnen worden. Door gebruik te maken van focusgroepen in een vereniging, zou dit probleem ondervangen kunnen worden. Ten slotte, heeft dit onderzoek, vanwege de haalbaarheid, zich enkel gericht op bestuursleden van christelijke studentenverenigingen. Ondanks dat er goede redenen waren om voor deze groep te kiezen, ontbreken hierdoor de meningen van de individuele leden van de christelijke studentenverenigingen. Dit zou mogelijk een effect kunnen hebben op de resultaten, omdat bestuursleden vaak prominente leden zijn van de vereniging en mogelijk sneller dan het gemiddelde lid studentikoos gedrag kunnen vertonen. Daarnaast zijn ze ook medeverantwoordelijk voor het beleid en daardoor mogelijk minder snel geneigd om daar kritiek op te leveren. Dit zou ondervangen kunnen worden door een landelijke enquête uit te zetten. Het risico van een lagere responsie is dan echter weer hoger.

Als derde en laatste punt zijn er nog twee mogelijke uitbreidingen van dit onderzoek te noemen. Zo heeft dit onderzoek zich niet specifiek bezig gehouden met de effecten van ontgroeningen op de leden. Vragen zoals 'creëert een ontgroening een groepsband en zijn leden daardoor meer betrokken bij de vereniging dan wanneer zij geen ontgroening hebben doorstaan?' blijven daardoor onbeantwoord. Ook is er geen informatie verkregen over de effecten op de ontgroenende partij. Uit de resultaten blijkt bijvoorbeeld dat sommige commissieleden geen christelijke taken uitvoeren vanwege een te groot contrast tussen hun ontgroenstaak en bijvoorbeeld bidden voor het eten. Het is interessant meer kennis te hebben over de rol van de ontgroenende partij en de morele spanning die zij ervaren. Tot slot zou het mooi zijn in vervolgonderzoek de bevindingen van dit onderzoek voor christelijke studentenverenigingen te vergelijken met bevindingen over ontgroeningen bij niet-

christelijke studentenverenigingen. Ervaren besturen van niet-christelijke studentenverenigingen eenzelfde morele spanning rondom hun eigen ontgroeningen en de algemene moraliteit?

BIJLAGE I – INFORMATIEMAIL BESTUREN

Beste bestuursleden van christelijk Nederland,

Eerder dit jaar heeft u een mailtje ontvangen met daarin de vraag of u mee wilt doen aan een onderzoek naar de samenhang tussen ontgroeningen en de christelijke identiteit van een studentenvereniging. Daarom nu aan u de vraag of u en elk huidig bestuurslid van uw vereniging individueel deze enquête zouden willen invullen? Ook als uw vereniging niet aan ontgroeningen doet.

<https://questions.socsci.ru.nl/index.php/342685?lang=nl>

Praktische info

Deze enquête duurt gemiddeld 10 minuten, afhankelijk van de antwoordkeuzes. Deze enquête is volledig anoniem in te vullen, meer informatie hierover en over de doelen van het onderzoek kunt u lezen in de bijlage. Daarnaast kunt u kans maken op één van de vijf Tony Chocolonely repen die verloot zullen worden onder de deelnemers die aan deze loting mee willen doen. Hiervoor kunt u aan het einde van de enquête uw e-mailadres achterlaten. Let op: dit staat los van het onderzoek en deze gegevens zullen niet gekoppeld worden aan uw antwoorden!

Dit is geen onderzoek dat poogt om christelijke ontgroeningen af te schaffen, maar juist om ze te verbeteren aan de hand van wetenschappelijk onderzoek. Met dit onderzoek hopen we een nulmeting te krijgen van de instelling van alle christelijke studentenverenigingen over dit onderwerp. Vanwege praktische redenen is dit onderzoek gericht op bestuursleden i.p.v. alle leden van een vereniging, dus ik benadruk daarom nog een keer het belang om met uw hele bestuur mee te doen aan deze enquête. Dus of u nu voor of tegen ontgroeningen bent of er helemaal geen hebt, laat het weten! Alleen op die manier is wetenschappelijk onderzoek over dit onderwerp mogelijk.

Bij vragen of twijfels mag u gerust contact opnemen. Bedankt voor uw tijd en ik zou graag van u terug willen horen of uw bestuur meedoet met dit onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Jolinde Lucas

E-mail: [REDACTED]

Tel: [REDACTED]

BIJLAGE II – BIJLAGE BIJ DE INFORMATIEMAIL

In deze bijlage staat de vertrouwelijkheid, anonimisering en de doelen van het onderzoek vermeld.

Vertrouwelijkheid en anonimisering

Al uw antwoorden in de enquête zullen op de volgende manier vertrouwelijk worden behandeld:

- De antwoorden van de ingevulde enquête worden alleen gebruikt voor het onderzoek van deze masterscriptie en worden niet gedeeld met derden.
- In de rapportage worden resultaten niet op individueel niveau gepresenteerd, dat wil zeggen, uw antwoorden zijn niet naar een persoon of specifieke vereniging herleidbaar.
- Bij de vraag: 'Onder welke koepelvereniging valt uw vereniging?' is het niet verplicht om een antwoord daarop te geven.
- De loting voor de Tony Chocolonely repen is niet verplicht en deze gegevens staan los van de enquête. Er zal dus geen koppeling gemaakt worden tussen uw e-mailadres en uw antwoorden.

Mocht het zo zijn dat u een vraag tegenkomt die deze optie niet bevat maar die u liever niet beantwoordt. Dan wordt aangeraden een antwoord in te vullen en dit antwoord plus het nummer van de vraag op te schrijven en dit vervolgens te mailen naar [REDACTED]. Dan zal dit antwoord geschrapt worden uit de resultaten.

Doelen van het onderzoek

Sommige verenigingen kampen met dit issue over de samenhang tussen een ontgroening en de christelijke identiteit van hun vereniging. Wanneer men zoekt naar betreffende informatie over ontgroeningen of überhaupt wetenschappelijke artikelen over ontgroeningen in Nederland, blijkt hier weinig, tot geen informatie over te zijn.

Daarom houdt dit onderzoek zich bezig met de wetenschappelijke verantwoording van ontgroeningen bij christelijke studentenverenigingen met als doel meer informatie en een mogelijk begin voor meer onderzoeken naar dit onderwerp. Hopelijk ontstaan hierdoor steeds meer handvaten die christelijke verenigingen kunnen gebruiken voor het opzetten of evalueren van hun ontgroeningen.

Organisaties als defensie of justitie kennen ook een strenge selectieprocedure die kan lijken op een ontgroening. Echter zijn daar veel professionals bij betrokken en wordt alles op een

wetenschappelijke manier onderbouwd. Dit zou ook mogelijk kunnen zijn voor studenten ontgroeningen. Help daarom mee aan een wetenschappelijke onderbouwing door mee te doen aan die onderzoek.

BIJLAGE III – ENQUÊTEVRAGEN

Fijn dat u meedoet aan dit onderzoek!

Heeft u verdere op- of aanmerkingen aangaande de enquête, stuur dat een e-mail naar

████████████████████.

DEEL I) HOE WORDT UW ONTGROENING VORMGEGEVEN?

In dit gedeelte van de enquête zullen vragen gesteld worden over u als christelijke studentenvereniging de ontgroening van nieuwe leden vorm geeft.

1. Heeft uw vereniging een vorm van ontgroening?
 - a. Ja
 - b. Nee (*doorverwijzing naar het laatste gedeelte van de enquête voor niet-ontgroenende verenigingen*)

2. In welk jaar heeft de eerste ontgroening in uw vereniging plaatsgevonden?
(Check hiervoor wellicht de datum van uw statuten over dit onderwerp, uw almanakken of andere mogelijke geschiedenis stukken over uw vereniging. Indien dit niet mogelijk is, vul dan 'onbekend' in.)

3. Hoeveel keer per jaar zijn er ontgroeningen bij uw vereniging?
 - a. Er is maar 1 mogelijkheid per jaar
 - b. Er zijn 2 mogelijkheden per jaar om de ontgroening te doorlopen
 - c. Er zijn meer dan 2 mogelijkheden per jaar
 - d. Anders, namelijk ...

4. Hoelang duurt uw ontgroening?
(Wanneer uw twee mogelijkheden verschillen in duur, geef dan beide aan)
 - a. Een dagdeel (ochtend/middag/avond)
 - b. Een dag
 - c. Een weekend
 - d. Een paar dagen
 - d. Een midweek
 - e. Een week
 - f. Anders, namelijk ...

5. Zijn er leden in uw vereniging die niet zijn ontgroend?
 - a. Ja, een deel is niet ontgroend (*doorverwijzing naar vraag 6 en 7*)
 - b. Nee, alle leden zijn ontgroend (*doorverwijzing naar vraag 8*)
6. Kunt u een schatting in percentages (%) geven welk gedeelte van de vereniging niet is ontgroend? (*Indien u dit antwoord echt niet weet kunt u deze vraag overslaan*)
7. Wat was de reden voor het niet ontgroenen van deze leden?
8. Naar schatting, uit hoeveel leden bestaat een nieuwe jaarlaag die wordt ontgroend? (*Ongeveer tussen de ... en ... leden*)
9. Welk gedeelte van de mogelijk nieuwe leden volbrengt de ontgroening?
 - a. Iedereen die zich aanmeldt doorstaat de ontgroening
 - b. 1-3 leden haken per jaar af (*doorverwijzing naar vraag 10*)
 - c. 4-6 leden haken per jaar af (*doorverwijzing naar vraag 10*)
 - d. 6-10 leden haken per jaar af (*doorverwijzing naar vraag 10*)
 - e. Meer, namelijk ... (*doorverwijzing naar vraag 10*)
10. Wat zijn, volgens u, de belangrijkste redenen voor het niet voltooiën van de ontgroening?
11. Heeft uw vereniging een uitgeschreven gedragscode met betrekking tot de ontgroening?
 - a. Ja (*doorverwijzing naar vraag 12*)
 - b. Nee (*doorverwijzing naar vraag 13*)
 - c. Anders, namelijk ... (*doorverwijzing naar vraag 12*)
12. Is de ontgroeningscommissie en ieder lid die een rol speelt in de ontgroening op de hoogte van deze gedragscode?
 - a. Ja
 - b. Nee
 - c. Anders, namelijk ...

13. Hoe schat u de zwaarte in van de ontgroening van uw vereniging op gebied van:

(Let op: u kunt hierbij uw persoonlijke mening geven)

1 = Helemaal niet zwaar, 2 = Nauwelijks zwaar, 3 = Gemiddeld, 4 = Enigszins zwaar, 5 = Heel erg zwaar, Niet van toepassing

- a. Fysieke belasting
- b. Mentale belasting
- c. Afwezigheid van persoonlijke hygiëne
- d. Duur van de ontgroening
- e. Mate van studentikoositeit
(Denk hierbij aan: brallen, zoenen, anciënniteit, vovoyeren, brassen, invallen, etc.)
- f. Stimuleren van (aanwezige) drankcultuur in de vereniging *(Het aanmoedigen van veel drinken bij verenigingsactiviteiten wanneer iemand lid is)*
- g. Bijzonderheid van het eten
(Gekleurd, rauw, rare combinaties, steeds hetzelfde, etc.)
- h. Persoonlijke straffen
- i. Straffen voor de hele groep
- j. Bepaalde rituelen die elk jaar terugkomen
(Hoe zwaar deze terugkerende onderdelen worden ervaren)
- k. Ontgroening door ouderejaars of andere leden

DEEL II) HOE WORDT UW CHRISTELIJKE IDENTITEIT VORMGEVEN?

In dit gedeelte van de enquête zullen vragen gesteld worden over hoe u als studentenvereniging uw christelijke identiteit vormgeeft.

14. Onder welke koepelvereniging valt uw vereniging?

- a. Navigators
- b. Ichthus
- c. V.G.S.
- d. C.S.F.R.
- e. O.Z.O.N.
- e. Ik geef hier liever geen antwoord op
- f. Anders, namelijk...

15. Hoeveel leden heeft uw vereniging?

16. Staat u als vereniging bekend als een christelijke vereniging?

- a. Ja
- b. Nee
- c. Anders, namelijk...

17. Welke religieuze stroming zijn er in uw vereniging vertegenwoordigd?

- a. (Rooms-)katholiek
- b. PKN
- c. Gereformeerd (*GKV, NGK, CGK, etc.*)
- d. Reformatorisch (*Hersteld Hervormd Gereformeerde Gemeenten, etc.*)
- e. Evangelisch (*Mozaïek, Vergadering van Gelovigen, etc.*)
- f. Baptisten
- g. Pinkstergemeente
- c. Agnostisch/Atheïstisch
- d. Anders, namelijk...

18. Onze vereniging houdt zich actief bezig met de volgende dingen:

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- a. (Bijbel)kringen
- b. Studiekringen
- c. Evangelisatie
- d. Bevordering van Bijbelkennis
- e. Bevordering in groei persoonlijke relatie met God
- f. Naastenliefde binnen de vereniging
- g. Naastenliefde voor de stad
- h. Stimuleren van kerkgang onder de leden
- i. Stimuleren van inzet persoonlijke talenten in de vereniging
- j. Gebed
- k. Gaven van de Geest
- l. Anders, namelijk...

19. Hoe zou u de christelijke visie van uw vereniging omschrijven?

20. Hoe onderscheidt uw vereniging zich ten opzichte van andere **christelijke** verenigingen binnen uw stad?

(Denk hierbij aan verschillen in omvang, organisatie, type bijeenkomsten/activiteiten, mate van studentikozeiteit, vormgeving van de christelijke aspecten, etc.)

21. Hoe onderscheidt uw vereniging zich ten opzichte van andere **niet-christelijke** verenigingen binnen uw stad?

(Denk hierbij aan verschillen in omvang, organisatie, type bijeenkomsten/activiteiten, mate van studentikozeiteit, etc.)

DEEL III) HOE VERHOUDEN UW CHRISTELIJKE IDENTITEIT EN UW ONTGROENING ZICH TOT ELKAAR?

In dit laatste gedeelte van de enquête komen we nog even terug op de ontgroening.

(Let op: in een aantal vragen wordt om uw persoonlijke mening gevraagd, deze hoeft niet overeen te komen met die van andere bestuursleden van uw vereniging.)

25. Zijn de volgende christelijke aspecten in uw ontgroening aanwezig?

- a. Kringen
- b. Bijbellezing
- c. Bidden (voor het eten)
- d. Een moment voor bezinning/rust (zonder de commissie)
- e. Een viering met muziek
- f. Geen enkele
- g. Anders, namelijk ...

26. Hoe zichtbaar is uw christelijke identiteit nu zichtbaar in de ontgroening van uw vereniging?

(Geef s.v.p. uw persoonlijke mening)

- a. Helemaal niet zichtbaar
- b. Soms zichtbaar
- c. Redelijk zichtbaar
- d. Heel erg zichtbaar

27. Kunt u een toelichting geven van uw antwoord op de vorige vraag?

(Geef s.v.p. uw persoonlijke mening)

28. In hoeverre zijn de volgende aspecten in de ontgroening in overeenstemming met de christelijke identiteit van uw vereniging?

(Geef s.v.p. uw persoonlijke mening)

1 = Helemaal niet, 2 = Nauwelijks, 3 = Gemiddeld, 4 = Redelijk, 5 = Helemaal wel, Niet van toepassing

- a. Fysieke belasting
- b. Mentale belasting
- c. Afwezigheid van persoonlijke hygiëne
- d. Duur van de ontgroening
- e. Mate van studentikoositeit
(Denk hierbij aan: brallen, zooien, anciënniteit, voutsvoyeren, brassen, invallen, etc.)
- f. Stimuleren van (aanwezige) drankcultuur in de vereniging *(Het aanmoedigen van veel drinken bij verenigingsactiviteiten wanneer iemand lid is)*
- g. Bijzonderheid van het eten
(Gekleurd, rauw, rare combinaties, steeds hetzelfde, etc.)
- h. Persoonlijke straffen
- i. Straffen voor de hele groep
- j. Bepaalde rituelen die elk jaar terugkomen
- k. Ontgroening door ouderejaars of andere leden

28. Indien u bij de vorige vraag bepaalde aspecten met een 1, 2 of 3 heeft beantwoord, zou u die antwoorden kunnen toelichten?

(Geef s.v.p. uw persoonlijke mening)

29. Vinden er in het bestuur of op de ALV wel eens discussies plaats over de samenhang van uw christelijke identiteit en uw ontgroening en waar gaan deze over?

- a. Nee
- b. Ja, namelijk over ...

30. Wilt u reageren op de volgende stelling: Iedereen in onze vereniging staat achter de ontgroening zoals deze momenteel wordt uitgevoerd.

- a. Ja, (nagenoegen) iedereen
- b. Sommigen wel, anderen niet
- c. Nee (nagenoegen) iedereen niet
- d. Onbekend

31. Heeft u nog overige opmerkingen?

32. *Dit was de laatste vraag, hierna heeft u de enquête afgerond*

Wilt u kans maken op één van de vijf Tony Chocelonely repen? Laat dan hier uw e-mailadres achter om mee te doen aan de loting.

Heeft u verdere op- of aanmerkingen aangaande de enquête, stuur dan een e-mail naar

Vragen voor de verenigingen zonder ontgroeningen

33. Waarom heeft uw vereniging geen ontgroening?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- a. Praktische zaken (te weinig menskracht)
- b. Te weinig animo voor de organisatie
- c. Hoort niet bij onze christelijke identiteit *(doorverwijzing naar vraag 34, indien deze optie niet wordt aangevinkt wordt automatisch doorverwezen naar vraag 35)*
- d. Hoort niet bij de cultuur van onze stad
- e. Hoort niet bij de cultuur van onze vereniging
- f. Het is nog nooit gedaan in onze vereniging
- g. Wij doen niet aan ontgroeningen, maar zijn er ook niet tegen
- h. Anders, namelijk

34. U heeft aangegeven dat een ontgroening niet past bij de christelijke identiteit van uw vereniging, kunt u dat toelichten?

35. Denkt uw vereniging erover na om in de toekomst een vorm van ontgroening in te voeren, waarom wel/niet?

36. Heeft u nog overige opmerkingen?

37. *Dit was de laatste vraag, hierna heeft u de enquête afgerond*

Wilt u kans maken op één van de vijf Tony Chocelonely repen? Laat dan hier uw e-mailadres achter om mee te doen aan de loting.

Heeft u verdere op- of aanmerkingen aangaande de enquête, stuur dan een e-mail naar

[REDACTED]

LITERATUUR

- Agterberg, Ries. "Eeuwenoude Ontgroening Is Altijd Omstreden Geweest." DUB. Accessed 14 June, 2024. <https://dub.uu.nl/nl/achtergrond/eeuwenoude-ontgroening-altijd-omstreden-geweest>.
- Alessandri, Jérôme, Jean-Claude Darcheville, and Thomas R. Zentall. "Cognitive Dissonance in Children: Justification of Effort or Contrast?". *Psychonomic bulletin & review* 15 (2008): 673-77.
- Allan, Elizabeth J. *Hazing in View: College Students at Risk: Initial Findings from the National Study of Student Hazing*. Diane Publishing, 2009.
- Allan, Elizabeth J., David Kerschner, and Jessica M. Payne. "College Student Hazing Experiences, Attitudes, and Perceptions: Implications for Prevention." *Journal of Student Affairs Research and Practice* 56, no. 1 (2018): 32-48.
- Amsterdam Studentenstad. "C.S.F.R. Am.St.E.Lo.D.A.M.E.N.S.E. (Gereformeerd)." Amsterdam Studentenstad. Accessed 12 June, 2024. <https://amsterdamstudentenstad.nl/studentenverenigingen/csfr-amstelodamense-gereformeerd>.
- Armet, Stephan. "Religious Socialization and Identity Formation of Adolescents in High Tension Religions." *Review of religious research* 50, no. 3 (2009): 277-97.
- Aronson, Elliot, and Judson Mills. "The Effect of Severity of Initiation on Liking for a Group." *The Journal of Abnormal and Social Psychology* 59, no. 2 (1959): 177-81.
- Babbie, Earl. *The Practice of Social Research*. Boston: Cengage Learning, Inc., 2021.
- Baumeister, Roy F., and Mark R. Leary. "The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation." *Psychological Bulletin* 117, no. 3 (1995): 497-529.
- BEAM EO. "Dilemma: Is Een Studentenontgroening Christelijk?" BEAM EO. Updated 17 September, 2021. <https://beam.eo.nl/artikel/dilemma-is-studentenontgroening-christelijk>.
- Benedict, Saint Abbot of Monte Cassino. *The Holy Rule of St. Benedict*. Grand Rapids, Mich.: Christian Classics Ethereal Library, 1999.
- Benedictus, (santo.). *The Rule of Saint Benedict*. Edited by Bruce L. Venarde. United States of America: Harvard University Press, 2011.
- Campbell-Sills, Laura, Xiaoying Sun, Ronald C. Kessler, Robert J. Ursano, Sonia Jain, and Murray B. Stein. "Exposure to Bullying or Hazing During Deployment and Mental Health Outcomes among Us Army Soldiers." *JAMA network open* 6, no. 1 (2023): e2252109-e09.
- Carney, Frederick S. "Accountability in Christian Morality." *The Journal of Religion* 53, no. 3 (1973): 309-29.
- Christelijke studentenvereniging Ichthus Rotterdam. "De Vereniging." Christelijke studentenvereniging Ichthus Rotterdam. Accessed 12 June, 2024. <https://ichthusrotterdam.nl/visie-en-identiteit/>.
- Christelijke studentenvereniging Ichthus Rotterdam. "Faq." Christelijke studentenvereniging Ichthus Rotterdam. Accessed 12 June, 2024. <https://ichthusrotterdam.nl/faq/>.

- Crislip, Andrew Todd. *From Monastery to Hospital: Christian Monasticism & the Transformation of Health Care in Late Antiquity*. United States of America: University of Michigan Press, 2005.
- C.S.F.R. "Lid Worden?" C.S.F.R. Accessed 12 June, 2024. <https://csfr.nl/lid-woorden/>.
- C.S.F.R. "Over Ons." C.S.F.R. Accessed 11 June, 2024. <https://csfr.nl/over-ons/>.
- C.S.F.R. Amsterdam. "Over Ons." C.S.F.R. Amsterdam. Accessed 12 June, 2024. <https://www.csframsterdam.nl/over-ons/>.
- C.S.R. Delft. "Officieel." C.S.R. Delft. Accessed 12 June, 2024. <https://csrdelft.nl/vereniging/officieel#:~:text=Geschiedenis,de%20nog%20aanwezige%20oude%20lichting>.
- C.S.R. Delft. "Wordt Lid Van C.S.R." C.S.R. Delft. Accessed 12 June, 2024. <https://csrdelft.nl/lidwoorden>.
- C.S.V. Alpha. "Beknopte Historie." C.S.V. Alpha. Accessed 12 June, 2024. <https://csvalpha.nl/static-pages/beknopte-historie>.
- C.S.V. Lux ad Mosam. "Geschiedenis." C.S.V. Lux ad Mosam. Accessed 12 June, 2024. <https://luxadmosam.nl/vereniging/geschiedenis/>.
- de Groot, J.J.M. *Groenloopen, Een Ernstig Woord Aan De Ouders En Voogden Van Aanstaande Studenten, Door Een Hoogleraar*. Amsterdam, 1904.
- de Meulemeester, Lore. "Studentendopen: Een Empirisch Onderzoek Naar Deelnemers, Praktijken En Uitkomsten." Universiteit Gent, 2012.
- de Vrankrijker, Dr. A.C.J. *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven*. Voorburg: Uitgeverij Boot N.V., 1939.
- Dodd, David, and Christopher A. Faraone. *Initiation in Ancient Greek Rituals and Narratives: New Critical Perspectives*. London and New York: Routledge, 2013.
- Dronkers, J., and S. Hillege. "Het Lidmaatschap Van Drie Verschillende Studentenverenigingen (Corps, Rk, Ssr) Tussen 1920 En 1960 En De Toegang Tot De Nederlandse Elites Tussen 1960 En 1980." *Amsterdams Sociologisch Tijdschrift* 24, no. 2 (1997): 253-76.
- Een ontgroenden student. *Groenloopen, Géén Zelfvernederig. Een Antwoord Aan Den Onbekenden Hoogleraar En Geruststelling Aan Ouders En Voogden Van Aanstaande Studenten*. Firma C. Kooyker (J.C. Huysman Jr.), 1904.
- Enschede studentenstad. "Interview Studentenvereniging: Navigators Studentenvereniging Enschede." Enschede studentenstad. Updated 6 May, 2019. <https://enschede-studentenstad.nl/nieuws/interview-studentenvereniging-navigators-studentenvereniging-enschede/2019-05-06#:~:text=Bij%20NSE%20kennen%20wij%20ook,dat%20iedereen%20zich%20thuis%20voelt>.
- Fávero, Marisalva, Sofia Pinto, Fátima Ferreira, Francisco Machado, and Amaia Del Campo. "Hazing Violence: Practices of Domination and Coercion in Hazing in Portugal." *Journal of Interpersonal Violence* 33, no. 11 (2018): 1830-51.
- Finkel, Michelle A. "Traumatic Injuries Caused by Hazing Practices." *he American journal of emergency medicine* 20, no. 3 (2002): 228-33.

- Fowler, James W. *Stages of Faith: The Psychology of Human Development and the Quest for Meaning*. San Francisco: Harper Collins, 1981.
- Fowler, James W., and Mary Lynn Dell. "Stages of Faith and Identity: Birth to Teens." *Child Adolescent Psychiatric Clinics New Amsterdam* 13 (2004): 17-33.
- Fraenkel, A.J. 1885.
- GSV Groningen. "Geschiedenis." GSV Groningen. Accessed 11 June, 2024. <https://www.gsvgroningen.nl/geschiedenis/>.
- Haines, Kimberley. "Student Perspectives on Joining Student Organizations." Doctor of Education, Northeastern university Boston, 2019.
- Het Utrechts Archief. "Jongerenvereniging SSR Te Utrecht." Het Utrechts Archief. Updated 9 March, 2024. [https://hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/resultaten/archieven?mivast=39&mizig=210&miadt=39&miaet=1&micode=1141-1&minr=2910095&miview=inv2&milang=nl#:~:text=In%201900%20werd%20besloten%20de,Societas%20Studiosorum%20Reformatorum%20\(S.S.R.\)](https://hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/resultaten/archieven?mivast=39&mizig=210&miadt=39&miaet=1&micode=1141-1&minr=2910095&miview=inv2&milang=nl#:~:text=In%201900%20werd%20besloten%20de,Societas%20Studiosorum%20Reformatorum%20(S.S.R.)).
- Heyligers, A. *Handboek Voor De Novicen*. Venloo: G. Mosmans senior, 1915.
- Hicks, David. "The Christian Dimensions of Morality." *Studies in Christian ethics* 9, no. 2 (1996): 22-35.
- Hogeschool Utrecht. "Beleids- En Toetsingskader Studentenorganisaties." Hogeschool Utrecht. Accessed 27 January, 2023. <https://bestuurlijkactiefutrecht.nl/wp-content/uploads/sites/324/2021/10/Beleids-en-Toetsingskader-2021-2024.pdf>.
- Hogeschool van Amsterdam. "Erkenning En Herkenning: Het Stappenplan." Hogeschool van Amsterdam. Accessed 27 January, 2023. <https://www.hva.nl/participatie/content/erkenning-en-hererkenning/het-stappenplan/het-stappenplan.html>.
- Hoover, Dr. N.C., and N. Pollard. *National Survey: Initiation Rites and Athletics for Ncaa Sports Teams*. Alfred University (1999).
- Ichthus. "Ichthus Studentenverenigingen." Ichthus. Accessed 12 June, 2024. <https://www.ichthus.nl/>.
- Ichthus Landelijk. "Geschiedenis Van Ichthus." Ichthus Landelijk. Accessed 11 June, 2024. <https://www.ichthuslandelijk.nl/pages/geschiedenis-van-ichthus>.
- Ichthus Nijmegen. "Van Harte Welkom!" Ichthus Nijmegen. Accessed 11 June, 2024. <https://www.ichthusnijmegen.nl/#:~:text=Van%20harte%20welkom!&text=We%20hebben%20bewust%20geen%20ontgroening,voor%20leuks%20te%20doen%20valt>.
- Ichthus Utrecht. "Contact." Ichthus Utrecht. Accessed 11 June, 2024. <https://ichthusutrecht.nl/contact>.
- Ichthus Zwolle. "Wie Zijn Wij?" Ichthus Zwolle. Accessed 11 June, 2024. <https://www.ichthuszwolle.nl/wie-zijn-wij/>.
- IFES. "Over Ons: Wij Geloven in Studenten." IFES. Accessed 28 March, 2024. <https://wijzijnifes.nl/over-ons/>.

- IsGeschiedenis. "De Geschiedenis Van Ontgroeningen." IsGeschiedenis. Accessed 12 June, 2024. <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/de-geschiedenis-van-ontgroeningen>.
- Johannes Calvijn Delfs dispuut der C.S.F.R. "Interesse." Johannes Calvijn Delfs dispuut der C.S.F.R. Accessed 12 June 2024. <https://csfr-delft.nl/interesse/>.
- Johnson, Maxwell E. *The Rites of Christian Initiation: Their Evolution and Interpretation*. Collegeville, Minnesota: Liturgical Press, 2007.
- Keating, Caroline F., Jason Pomerantz, Stacy D. Pommer, Samantha J. H. Ritt, Lauren M. Miller, and Julie McCormick. "Going to College and Unpacking Hazing: A Functional Approach to Decrypting Initiation Practices among Undergraduates." *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice* 9, no. 2 (2005): 104-26.
- Keller, Kirsten M., Miriam Matthews, Kimberly Curry Hall, William Marcellino, Jacqueline A. Mauro, and Nelson Lim. *Hazing in the U.S. Armed Forces: Recommendations for Hazing Prevention Policy and Practice*. Santa Monica, California: RAND corporation, 2015.
- Klein, L.B., and Sandra L. Martin. "Sexual Harassment of College and University Students: A Systematic Review." *Trauma, violence & abuse* 22, no. 4 (2021): 777-92.
- Kramer, Michael W. *Organizational Socialization: Joining and Leaving Organizations*. Cambridge: Polity Press, 2010.
- Landelijke Kamer van Verenigingen. "Historie." Landelijke Kamer van Verenigingen. Accessed 14 June, 2024. <https://www.lkvv.nl/historie/>.
- Larson, Jennifer. *Ancient Greek Cults*. London: Routledge, 2007.
- Leeuwarden studentenstad. "Navigators Studentenvereniging Leeuwarden (Nsleeuwarden)." Leeuwarden studentenstad. Accessed 11 June, 2024. <https://leeuwardenstudentenstad.nl/studentenverenigingen/navigators-studentenvereniging-leeuwarden-nsleeuwarden>.
- Lime Survey. "What You Need to Know About Data Security in Limesurvey." Lime Survey. Accessed 17 January, 2023. <https://www.limesurvey.org/blog/20-blog/114-what-you-need-to-know-about-data-security-in-limesurvey>.
- Lodewijkx, Hein F.M., and Joseph E.M.M. Syroit. "Severity of Initiation Revisited: Does severity of Initiation Increase attractiveness in Real Groups?" *European Journal of Social Psychology* 27 (1997): 275-300.
- Mann, Liesbeth, Allard R. Feddes, Bertjan Doosje, and Agneta H. Fischer. "Withdraw or Affiliate? The Role of Humiliation During Initiation Rituals." *Cognition and emotion* 30, no. 1 (2016): 80-100.
- Matz, Alexandra. "'Je Moet Gewoon Kiezen!' Een Praktisch-Theologisch Onderzoek Naar De Espoused Theology Van Oud-Leden Van Christelijke Studentenverenigingen." *Protestants Theologische Universiteit Groningen*, 2023.
- Mayhew, Matthew J., Alyssa N. Rockenbach, Nicholas A. Bowman, Ticia A. Weifert, Gregory C. Wolniak, Pascarella Ernest T., and Patrick T. Terenzin. *How College Affects Students : 21st Century Evidence That Higher Education Works*. ProQuest Ebook Central: John Wiley & Sons, Incorporated, 2016.
- McPherson, Thomas, and Jonathan Harrison. "Christian Virtues." *Proceedings of the Aristotelian Society* 37 (1963): 51-82.

- Metro. "Ontgroenen Loopt Al Eeuwen Regelmatig Uit De Hand." Metro. Accessed 14 June, 2024. <https://www.metronieuws.nl/in-het-nieuws/2016/09/ontgroenen-loopt-al-eeuwen-regelmatig-uit-de-hand/>
- Moore, Brenda L. (*Race/Ethnicity + Gender*) *Perceptions of Social Equality: A Preliminary Analysis of the Us Active Duty Force*. State University of New York at Buffalo (Deomi press).
- Navigators Studentenvereniging Amsterdam. "Wat De Vereniging Te Bieden Heeft." Accessed 8 June, 2024. <https://www.nsamsterdam.nl/>.
- Navigators Studentenvereniging Groningen. "Over N.S.G." Navigators Studentenvereniging Groningen. Accessed 8 June, 2024. <https://www.nsgroningen.nl/home>.
- Navigators Studentenvereniging Utrecht. "Wat Biedt N.S.U." Navigators Studentenvereniging Utrecht. Accessed 8 June, 2024. <https://www.nsutrecht.nl/home>.
- Navigators. "Geschiedenis Van Navigators." Navigators. Accessed 8 June, 2024. <https://www.navigators.nl/over-ons/geschiedenis>.
- NOS nieuws. "Amsterdams Studentencorps Staakt Ontgroening Na Geweldsincidenten." NOS nieuws. Updated 3 September, 2021. <https://nos.nl/artikel/2396356-amsterdams-studentencorps-staakt-ontgroening-na-geweldsincidenten>.
- NOS nieuws. "Mensonterend, Slapen in Een Kelder Waarin Is Gepoept." NOS nieuws. Updated 4 October, 2016. <https://nos.nl/artikel/2135831-mensonterend-slapen-in-een-kelder-waar-in-is-gepoept>.
- NOS nieuws. "Student Loopt Hoofdletsel Op Bij Ontgroening Vindicat." NOS nieuws. Updated 28 September, 2016. <https://nos.nl/op3/artikel/2134817-student-loopt-hoofdletsel-op-bij-ontgroening-vindicat>.
- NOS nieuws. "Ontgroeningen in Nederland: Van Slachtafval Tot Kippenseks." NOS nieuws, Updated 29 september, 2016, <https://nos.nl/artikel/2135059-ontgroeningen-in-nederland-van-slachtafval-tot-kippenseks>.
- NSL. "El Cid & Lid Worden." NSL. Accessed 11 June, 2024. <https://www.nsleiden.nl/21450-el-cid>.
- NSN. "Lid Worden." NSN. Accessed 11 June, 2024. <https://nsnijmegen.nl/evenementen/>.
- NSV Navigators. "Steden." NSV Navigators. Accessed 8 June, 2024. <https://www.navigators.nl/nsv/steden>.
- Omroep West. "Naakt in Glasscherven En Haren in Brand Bij Ontgroening: Tu Waarschuwt Na Schandalen Bij Studenten." Omroep West. Accessed August 23, 2022. <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4616256/naakt-in-glasscherven-en-haren-in-brand-bij-ontgroening-tu-waarschuwt-na-schandalen-bij-studenten>.
- Pinner, Frank A. "Student Trade-Unionism in France, Belgium and Holland: Anticipatory Socialization and Role-Seeking." *Sociology of Education* 37, no. 3 (1964): 177-99.
- Quo Vadis disput der C.S.F.R. "Studentenvereniging Que Vadis." Quo Vadis disput der C.S.F.R. Accessed 12 June 2024. <https://csfrnijmegen.nl/>.
- Radboud Universiteit. "Erkenning Studentenorganisatie Aanvragen." Radboud Universiteit. Accessed 27 January, 2023. <https://www.ru.nl/studenten/services/studentenorganisaties-bestuur-en-medezeggenschap/erkenning-studentenorganisatie-aanvragen>.

- Reid, Gerald M., Melissa K. Holt, Erika D. Felix, and Jennifer Greif Green. "Perceived Consequences of Hazing Exposure During the First Year of College: Associations with Childhood Victimization." *Journal of American College Health* 67, no. 5 (2019): 402-09.
- Rijnberg, Th. *Aard En Oorsprong Van De Ontgroening*. Utrecht: Kemink en Zoon n.v., 1946.
- Small, Jenny L. "College Student Religious Affiliation and Spiritual Identity: A Qualitative Study." doctor of philosophy, University of Michigan, 2008.
- S.S.R.-N.U. "Inschrijfformulier." S.S.R.-N.U. Accessed 12 June, 2024. <https://www.ssr-nu.nl/lid-woorden/>.
- Stets, Jan E., and Peter J. Burke. "Identity Theory and Social Identity Theory." *Social Psychology Quarterly* 63, no. 3 (2000): 224-37.
- Studiegids.nl. "V.C.S. Ichthus Landelijk." Studiegids.nl. Accessed 11 June, 2024. <https://studiegids.nl/studentenverenigingen/c-s-v-ichthus-landelijk-in-utrecht/>.
- Tweede kamer der statengeneraal. "Schriftelijke Vragen: Ontgroeningen Door Studentenverenigingen Van Studenten Aan Universiteiten En Hogescholen." Tweede kamer der statengeneraal. Accessed 27 January, 2023. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2016Z17827&did=2016D36745>.
- van Dale "Betekenis 'Ontgroenen'." van Dale. Accessed 27 January, 2023. <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/ontgroenen#.Y9Pj1nbMKUk>.
- van Gennep, Arnold. *The Rites of Passage*. London: Routledge, 2013.
- van Holthe tot Echten-Kuijper van Harpen, C.J. *Heeft De Groentijd Nog Reden Van Bestaan?* 's-Gravenhage, 1909.
- Vermeer, Paul. "The Impact of Parental Religiosity on Parenting Goals and Parenting Style: A Dutch Perspective." *Journal of Beliefs & Values* 32, no. 1 (2011): 69-84.
- Vermeer, Paul, Jacques Janssen, and Joep de Hart. "Religious Socialization and Church Attendance in the Netherlands from 1983 to 2007: A Panel Study." *Social compass* 58, no. 3 (2011): 373-92.
- VGS Nederland. "Veelgestelde Vragen." VGS Nederland. Accessed 11 June, 2024. <https://www.vgs-nederland.nl/veelgestelde-vragen/#:~:text=Het%20novitiaat%20is%20een%20ontgroening,hechte%20band%20met%20je%20jaargroepsgenoten>.
- VGS Nederland. "Verenigingen." VGS Nederland. Accessed 11 June, 2024. <https://www.vgs-nederland.nl/verenigingen/>.
- VGS Rotterdam. "Lid Worden." VGS Rotterdam. Accessed 11 June, 2024. <https://www.vgsr.nl/kennismaken/lid-woorden/>.
- VGSD. "Geschiedenis, Grondslag En Doel." VGSD. Accessed 11 June, 2024. <https://www.vgsd.nl/geschiedenis-grondslag-en-doel/>.
- VGSL. "Historie." VGSL. Accessed 11 June, 2024. <https://vgsl.nl/vereniging/historie/>.
- VGSN-TQ. "Vgsn-Tq De Leukste Christelijke Studentenvereniging Van Nijmegen." VGSN-TQ. Accessed 11 June, 2024. <https://vgsn.nl/>.

- VGST. "Christen Én Student? Maak Kennis Met De Vgst." VGST. Accessed 11 June, 2024. <https://vgst.nl/>.
- VGSU. "Lid Worden." VGSU. Accessed 11 June, 2024. <https://www.vgsu.nl/lid-woorden/>.
- VGSU. "Over Ons." VGSU. Accessed 11 June, 2024. <https://www.vgsu.nl/#over-ons>.
- Weckman, George "Understanding Initiation." *History of Religions* 10, no. 1 (aug 1970): 62-79.
- Wicherink, Dr. J.W. *Beschouwingen over Het Groenloopen*. Amsterdam, 1904.
- Wikipedia. "Navigators Studentenverenigingen." Wikipedia. Accessed 8 June, 2024. https://nl.wikipedia.org/wiki/Navigators_Studentenverenigingen.
- Wikipedia. "Vereniging Van Gereformeerde Studenten-Nederland." Wikipedia. Updated 22 April, 2024. https://nl.wikipedia.org/wiki/Vereniging_van_Gereformeerde_Studenten-Nederland.
- Wikisage. "Overkoepelend Zuster Overleg Nederland." Wikisage. Updated 18 May, 2016. https://nl.wikisage.org/wiki/Overkoepelend_Zuster_Overleg_Nederland.